

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 15 Juni 1900.

Jaar II: 1a, Vlaast de bazuin!

Hagg. I: 4, Is het voor u liever wel de tijd, dat gij woont in uwe getuifde huizen, en zal dit hrijf woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnemenen buiten het Rijk moeten per kwartaal vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentien van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentien 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentien en Bestellingen vrachtfvrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Inzenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Hoogleraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat het den student R. J. Schoemaker (adres te Luttich en Dedemsaart) heeft onderzocht en bevordert tot Candidaat in de Theologie.

De student D. Hoek is geslaagd voor het Semi-candidaats, en heeft hiertoe verlof, om, uitgenodigd door een Kerkeraad, een stichtelijk woord in de gemeente te spreken.

Namens het College van Hoogleraren,
DR. H. BAVINCK, Secretaris.
Kampen, 12 Juni 1900.

PLAATSELIJKE KERKEN.

TIEL, 6 Juni 1900. Tot onze blijdschap heeft Dr. G. Keizer, Candidaat tot den H. D. te Kampen, onze roeping aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
A. THOLKS, Scriba

ENKHUIZEN, 6 Juni 1900. Zondag 3 dezer, na de morgen-godsdiensttoefening, maakte onze geachte Leeraar Ds. W. H. Oosten aan de gemeente bekend, ene roeping te hebben ontvangen van de kerk te Groningen. Om verschillende redenen geve de Heere, dat Zew. die nog zoo kort hier is, bij ons mag blijven.

Namens den Kerkeraad,
N. SLUIS, Scriba

KIDDERKERK, 6 Juni 1900. De kerkeraad der Geref. kerk te Kidderkerk verzoekt bevel, voortaan alle stukken, brieven enz., deze kerk betreffende, te zenden aan: S. v. Affaire, Scriba.

Namens den Kerkeraad,
S. v. AFFAIRE, Scriba

NEEDE, 10 Juni 1900. Heden-middag werd onder leiding van onze geachten Consulent Ds. Visser van Geesteren met algemeene stemmen tot Herder en Leeraar alhier beroepen de Eerw. heer J. Bosch, Theol. Candidaat te Zwolle. Geve de Heere, dat we ditmaal niet worden teleurgesteld.

Namens den Kerkeraad,
H. J. TEN RAK, Scriba

EDAM, 10 Juni 1900. Heden deelde onze geachte Leeraar, Ds. M. v. d. Mast, na de morgen-godsdiensttoefening de gemeente mede, dat hij voor het beroep Rijsen-Wierden bedankt had. Krone de Heere dit besluit met zijnen zegen.

Namens den Kerkeraad,
M. BEUMER, Scriba

MILDAM, 11 Juni 1900. J.l. Zondag maakte onze geachte Leeraar Ds. J. Sybrandy de gemeente bekend, een beroep te hebben ontvangen van de Geref. kerk te Lioessens.

Namens den Kerkeraad,
K. KOENEN, Scriba

HOLTEN, 11 Juni 1900. De Welc. heer Ds. W. Fokkens van Stadskanaal, heeft voor de roeping onzer gemeente bedankt.

Namens den Kerkeraad,
G. J. BEUKINK, Scriba

CLASSEN.

Classe Arnhem.

De Kerkeraden in de Classe Arnhem, die nog geene opgave aan Ds. B. de Jong te Velp zonden, van hetgeen uit hunne kerken voor de Zending mag verwacht worden (zie besluit van de laatste Classicale Vergadering) worden dringend verzocht daaraan thans te voldoen.

E. W. HEIJBLUM.

Classis Amersfoort.

De Gereformeerde kerken in de Classis Amersfoort hebben in hare Classicale vergadering van den 29en Mei 1900 den Eerw. heer H. Stoltink te Baarn, Cand. in de Theologie aan de Vrije Universiteit, na gehouden praeparatoir examen, beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken in Nederland.

Namens de Classis,
W. H. GISPEN JR., Actuaris.

NADER ONDERZOEK.

De Bazuin vraagt ditmaal de aandacht harer lezers voor eene vriend-schappelijke gedachtenwisseling met de Heraut.

Dit blad uitte in zijn nummer van 20 Mei j.l. de klacht, dat de bevordering van den heer G. Keizer tot Doctor in de Godgeleerdheid aan de Hoogeschool te Lausanne eene miskenning was van de Vrije Universiteit, en voegde eraan toe, dat deze miskenning te pijnlijker was, wijl zulk eene promotie aan eene andere Hoogeschool reeds keer op keer plaats greep.

De Bazuin van 25 Mei veroorloofde zich, daartegenover op te merken, dat deze klacht niet gegrond was; wijl 10.

de meeste studenten, die van de Theol. School naar eene Universiteit vertrokken, daar studeerden en promoveerden in vakken, die aan de Vrije Universiteit nog niet onderwezen werden; wijl 20. de promotie van den heer Keizer geheel op zichzelf stond en niets opzettelijks had, maar veeleer een gevolg was geweest van het op zichzelf aanbevelenswaardig bezoek eener buitenlandsche Hoogeschool; en omdat 30. de ervaring door enkele studenten van hier aan de Vrije Universiteit opgedaan, van dien aard was, dat zij niet tot nieuwe proef-nemingen uitlokte.

Terwijl andere scholen toch aan de studenten, die hier de colleges hadden gevolgd, allerlei tegemoetkoming boden, toonde de Vrije Universiteit hun niet de minste

toenadering. Indien er dus over miskenning te klagen viel, zoo redeneerde de Bazuin, was daartoe veel meer reden bij de Theol. School dan bij de Vrije Universiteit.

Van dit Bazuin-artikel kennis nemende, achtte de Heraut van 3 Juni het wenschelijk, dat er een nader onderzoek werd ingesteld en verlangde bepaaldelijk te weten, waarin die zoogenaamde tegemoetkoming van andere Hoogescholen bestond en in welk opzicht de Vrije Universiteit aan de studenten der Theol. School geene toenadering had betoond.

Op de laatste vraag had de Heraut zelve heel goed het antwoord kunnen geven. Maar wijl het onbeleeft kon schijnen, aan haar vriendelijk verzoek niet te voldoen, haasten wij ons, om

haar met de ter onzer beschikking staande inlichtingen te dienen, opdat zoo veel mogelijk elk misverstand en alle wanverhouding tusschen twee zusterinrichtingen uit den weg worden geruimd. Voor de lezers van de Bazuin is deze quaestie ook niet onbelangrijk, omdat bij de Theol. School alle kerken betrokken zijn en het haar dus niet onverschillig mag zijn, hoe de Theol. School beschouwd en begreed wordt.

Eerst geven wij daarom eenig antwoord op de vraag, welke tegemoetkoming de studenten der Theol. School aan andere Hoogescholen ondervonden; en daarna wijzen wij aan, welke toenadering hun van den kant der Vrije Universiteit werd betoond.

Het antwoord op de eerste vraag ligt opgesloten in de volgende feiten.

10. In 1894 begaven zich de heeren G. Wielenga en W. W. Smitt naar de Theol. School van de Presbyterianen te Princeton. Eerstgenoemde had hier het volledig candidaats-examen afgelegd, maar de laatste had daarvan nog slechts het eerste gedeelte achter den rug. Op grond van de overgelegde diploma's der Theol. School alhier werden zij nu niet alleen als studenten ingeschreven en in de Hall (de studenten-woning) opgenomen. Maar zij werden op dienzelven grond ook in eene verschillende klasse geplaatst. Evenals hier te lande de gymnasiasten zijn n.l. in Amerika aan vele Hoogescholen de studenten in klassen of studiejaren ingedeeld. En sommige stu-

ONTVANGSTEN.

Voor de Inw. Zending in den Zuid-Oosthoek van Friesland.

Van den heer D. Egberts te Hadel f 5,00
P. A. SMILDS, Penningm.
Heerenveen, 11 Juni 1900.

Kas ter opleiding voor den dienst des Woords in de Provincie Overijssel.

Ontvangen van de gem. te Luttich (Classis Ommen) f 5,60
te coll. over 1899/1900.
Al weder een „nihil” minder voor de Classis Ommen. Zoo gaat het goed.
J. HESSELS,
Penningmeester van voornoemde Kas.

Zwolle, 11 Juni 1900.

Voor de Inw. Zending en Bijbel-colp. in N-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:
Gevoonden i/d collecte te Grijskerke f 2,50
Van N. N. te Ermelo — Een dankoffert — 2,50
Van A. te N. — 3,50
Van A. W. S. te Vlaardingen — 6,—

De arbeid gaat gezegend voort. Weder deden eenige personen uit Venlooe bijdragen in de Geref. kerk, zoodat aldaar reeds een 50 zielen tot de Geref. kerk behooren. Ook heeft de Part. Synode besloten te ROERMOND krachtiger op te treden. Dit besluit werd genomen in vertrouwen op den Heere onzen God, die daartoe ook de middelen zal schenken. Mogen velen worden opgewekt om, inzonderheid met het oog op deze uitbreiding van den arbeid, eene gave te schenken. Nog liever ontvangen we de toezegging van jaarlijksche bijdragen, omdat ook onze uitgaven, die zeer groot zijn, telken jare wederkeren. Binnenkort zal het financieel verslag over het boekjaar 1899/1900 aan de kerken en contribuanten worden toegezonden.

Namens Deputaten,
J. C. C. VOIGT, Penningm.

Raamsdonk, 11 Juni 1900.

Voor de Theologische School

Asperen	f 4,52	Heeg	f 16,45
Wolvega	8,05	Hindeloopen	4,64
Rottevalle	4,60	Hommerts	7,33
Nijega-Opeinde	3,10	Koudum	9,11
"	2,20	Oosthem	5,22
"	4,52	Onsteda	8,45
Boornbergum	5,20	Oudemirdum	5,—
Surhuisterveen	8,23	Scharnegoutum	12,65
Drogham A	12,—	Sloten	0,71
Drachten	3,51	Sneek A	25,14
Ureterp	7,30	Warns	8,11
Dordrecht C	0,60	Workum	20,14
Gouda A (2 coll.)	57,25	Lijst	5,53
Dordrecht A	7,—	Hemelum (S. C.)	3,—
Hellevoetsluis	3,32	Abbenbroek	1,65
Oude-Beerland	4,60	's-Gravenmoer	1,65
Vollenhove	2,98	Heerenveen	22,85
Balk	5,22	Oosterzee	3,27
Bozum	6,14	Scheveningen A	75,—
Goastmeer			
Goonga-Sybranda-buren			
	11,18		

Voor de Uitbreiding.

Door br. J. Singels te Rotterdam, Corr. Cl. Rotterdam, de contributies uit:
Capelle a/d IJssel, Corr. G. de Bakker. De W. Hoogland f 1, G. de Bakker f 1,50, W. Mourik f 0,50, M. J. Kind f 0,75, J. de Kind f 0,50, W. de Groot f 0,50, Meij. Vrijk f 1.
Pernis, Corr. Joh. den Arend. I. Biert f 5, G. Mol f 1, N. N. f 0,50, N. N. f 0,25, H. van Veelen f 1, Adr. den Arend f 1, R. Hoogendorp f 2,50, R. Medema f 1, C. Voorbergen f 0,50, Meij. P. Ruizeveld f 1,50, P. de Winter Azn f 1, Arie van der Steen f 1, J. Noordzij f 0,50, G. W. Versloot f 0,30, A. van Gelder f 0,25, J. de Jong f 0,25, J. de Winter Kzn. f 1, N. N. f 0,25, L. Bijl f 0,50, T. van der Pas Sr. f 0,50, Meij. I. Hirschman f 0,50, D. Berghout f 1, Alb. Koster f 0,50, W. J. Buesink f 0,50, A. Kool f 2,50, H. Spruijt f 0,50, A. Hart Sr. f 1, N. N. f 1, Ande Bijl f 0,50, L. Roos f 0,30, Arie de Bruijn f 0,25, P. van Dijk

f 0,50, Mevr. W. W. Was—Biert f 1, Meij. E. Speelman f 3, A. G. Buisink f 0,50, Kr. Bouman f 1, G. Hordijk f 0,25, L. A. Meijboom f 0,50, P. van Gemeren f 0,25, H. Dubel f 0,50, A. Bouman f 1, Meij. Wed. L. van Veelen—Bijl f 1, Meij. T. Schalkkamp f 0,50, Meij. Wed. A. de Winter—Aalbers f 1, B. Buizeveld f 0,50, Ad. de Winter Azn. f 0,30, H. van Vliet f 1, C. Hoogendorp f 1, Joh. den Arend f 0,50, Joh. Bouman f 0,50, Ds. A. Louis f 1.

Rhoon, Corr. D. van der End. Ds. E. C. B. van Herwerden f 1, Jb. barendrecht f 2, H. Buitendijk f 1, G. J. Vrijland f 1, T. Bouwman f 1, B. Visser f 1, Ca. de Zeeuw f 0,50, Aa. de Zeeuw f 0,50, B. de Koning f 1, J. Dubelf f 1, M. Bosman f 0,50, D. van der End f 0,50.

Rotterdam A. T. van der Meer f 2,50, A. Rijkhoek f 1, Jb. van der Kooij f 1, C. Jansberg Jr. f 1, Gebr. van den Boom f 10, Mevr. de Wed. Mulder f 10, A. ter Weeme f 5, A. Kros f 1, G. Molenaar f 0,50, C. van der Waal f 1,50, P. van der Meer f 1, W. Kooijs f 2,50, Jm. van der Kooij f 2,50, P. van der Kooij f 1, P. Terwan f 1, P. Visser f 0,50, Wed. P. Spuij f 2, M. J. van Dam f 2, D. Schilt f 1, J. Millenaar f 2, A. Hackert f 1, Meij. Louw f 1, Meij. C. A. Louw f 1, Meij. M. C. Kook f 3, W. J. Kerkhof f 1, Ds. Bavinck f 1, Ds. Douma f 1, Ds. Visser f 1, J. Singels f 1, M. Kievit f 1, K. van Noordt f 1, Mevr. de Wed. de Breij f 1, Mevr. de Wed. Parqui f 2,50, D. van de Wetering f 1,50, H. J. Lensink f 1, M. J. C. Besselaar f 3, W. C. Coepijn f 2,50, A. J. Pontier f 2,50, H. Koepman f 1, Wed. Punt f 1, Meij. Krujtsbosch f 1, S. Zwart f 1, Joh. Edersel f 0,50, K. A. Visser f 0,50, P. van der Hoeven f 2,50, M. J. van der Hoeven f 2,50, N. Kooijs f 2,50, P. Dwarshuis f 1, D. A. Noorduijn f 0,60, J. van der Sterre f 0,50, J. Soeting f 1, Zr. M. E. van Hoytema f 2,50, Zr. A. Sangers f 2, Zr. H. van der Linden f 2, Zr. van Keupen f 1, Zr. W. Lubberts f 1, Zr. Broekhuizen f 1, Zr. de Boer f 1.

Schiedam A. Corr. H. Groeneweg. Ds. S. T. Goslinga f 2, A. de Bie f 1, L. Vrijland f 5, I. H. Houtman f 2,50, W. A. J. Kruizer f 1, I. Groeneweg f 0,50, C. Klein f 1, H. Groeneweg Jr. f 1, L. Amorus f 2,50, D. C. Kok f 1, H. Groeneweg f 1, D. Kok f 1.

Overschic, Corr. Ds. J. Gispem, van Ds. Giapen f 1, W. Nolte f 1.

Contributie van de Geref. kerk te Rotterdam B f 25.

Gift van A. B. door br. H. Dane f 2,50.

Door Ds. N. G. Kapteijn te Leerdam A, Corr. Cl. Gorinchem, de contributies uit:

Asperen, Corr. F. van Someren. M. Mouthaan f 0,50, K. Blom f 0,50, A. Gerdessen f 0,25, C. de Ridder f 0,25, P. Duizer f 0,50, A. Blom f 0,25, F. A. v. Someren f 1, Jac. van Bruinwijk f 1.

Gorinchem, Corr. H. A. van Andel. A. Blankers f 25, G. Blankers f 5, Mr. L. v. Andel f 10, C. Bergijk f 1,50, D. Stufkens f 1,50, J. Sneek f 2, H. J. v. Andel Kantoorn f 10, Ph. van Wijk f 1, Meij. A. H. Valke f 2, A. Sizoo Jzn. f 2, Meij. A. van Nede Herward f 1, J. H. van Nede f 1, L. Penning f 2,50, J. de Gooijer f 1, L. Kuetsier f 1, C. van der Wal f 1, J. Borstlap f 1, A. W. de Kouter f 1, C. Smits Hzn. f 1, van der Slok f 2,50, C. L. Wisbom f 1, C. Moederseon f 1, Meij. M. C. Sizoo—Briedé f 1, P. Schullink f 1, N. H. Heiner f 1, W. H. van Lindonk f 1, Johs. Smits Czn. f 1, Erven R. P. de Vries f 1, L. van Bergeijk f 1, A. van Breda f 1, Bierhorst f 1, Meij. G. M. Oosterbroek f 1, Meij. J. Oosterbroek f 1, J. C. Kouwenberg f 1, C. M. Piekhart f 1, A. G. Both f 0,50, J. Nottink f 1, Wegmaker f 2,50, G. Gerrits f 1, F. A. Verbeek f 1, A. P. Luijten f 1, D. G. Luijten f 1, B. J. P. Slatz f 1, P. Schelling f 1, N. Creveceur f 1, Wed. G. Bruijn f 1, J. Ijshorst f 1, J. Adriaanse f 1, Wed. E. Ceelen f 1, Meij. de Pater f 1, J. P. v. Meuwien f 1, D. C. van de Kreeke f 0,50, van Vleuten f 1, Gez. Christen f 1, F. H. Ceelen f 1, A. Bloot Azn. f 1, Walrave f 1, A. de Graaf f 1, C. A. van Mill f 1, R. P. van Mill f 1, M. van den Houten f 1, C. Smits Wzn. f 1, P. A. de Groot f 1, M. Cornet f 1, Meij. A. v. d. Giessen f 1, R. D. Monshouer f 1, Meij. M. M. Peverelly—Rat f 1, H. Hoogbruin f 1, C. van Baardwijk f 1, N. Mik f 1, H. den Besten f 1, Wed. J. Sizoo f 1, Dames Silkradt f 2, J. de Vries f 1, C. Vos f 1, Breden f 0,50, H. Stolk f 0,50, A. Goes f 0,50, H. A. van Andel Hzn. f 2,50, C. H. van Mill f 1, G. Blankers f 10, Gift J. de Milt f 0,50, Meij. Swaantje f 1,50.

Hardingsveld, Corr. J. W. Moen. H. Meijer f 1, R. den Breejen f 1, W. H. Swets f 1, J. W. Moen f 1.

Leerdam A, Corr. C. de Vries. B. Boon f 1, Johs. Ipenburg f 0,50, W. den Hartog f 1, P. Brouwer f 2,50, A. Hijkooip f 1, Ds. N. P. Kapteijn f 1, J. van Leun f 1, Wed. K. v. Andel f 1, W. Lindeboom f 1, J. Elier f 1, T. Verschoor f 0,50, G. P. v. Arkel f 1, J. Walter f 1, Meij. J. B. v. Tongerlo f 1, C. de Vries f 1, J. de With f 1, E. Kool f 1, Corn. Kortlever f 1, T. van Kekerix f 1, P. Donk f 2,50, Wed. A. Bikker f 1, J. Bikker f 1, D. den Besten f 1, A. den Besten f 0,50, M. den Besten Gd. f 0,50, M. den Besten

Kd. f 0,50, L. den Besten Azn. f 0,25, G. den Besten Azn. f 0,25, C. den Besten Azn. f 0,25, K. den Besten Gzn. f 0,25, L. Bron f 0,25, Alida Donk f 1, D. Vermeulen f 0,50, A. van Gent f 0,25, W. Valk f 0,25, J. Ph. de Raat f 0,50, J. Duken f 0,50, A. C. v. d. Hoek f 1, P. M. Bos f 0,25, A. Bikker f 1, H. F. Brune f 1, Anth. Krujts f 0,25, J. A. de Jong f 2,50, Wed. v. Hoogdalem f 0,50, G. Verspui f 0,25, H. Horde f 0,25, J. v. Leeuwen f 0,50, P. Zijdeveld f 0,50, Gift A. v. Mourik f 2, J. Verhoef f 0,50.

Leekmond, Corr. G. den Hartogh. G. den Hartogh f 3, J. M. de Jong f 3, G. P. Scherpenzeel f 1, H. F. den Hartogh f 1, J. P. Scherpenzeel f 1, Joh. Maria de Jong f 1, B. Ipenburg f 0,50, A. Kon f 0,50, J. van Mazijsk f 0,50, A. Rietveld f 0,50, A. Verhoef f 1, (gift).

Meerkerk, Corr. J. Bikker. P. Bass f 1, G. Schep f 1, H. Alting f 0,25, G. M. den Hartogh f 1, A. Boom f 0,50, Corn. Buizer f 1, J. Bikker Azn. f 0,50.

Noordeloos, Corr. A. den Besten Jzn. A. Slob f 1,50, A. den Besten f 1, B. Buitenbuis f 1, F. Duim f 2, G. van Stenis f 1, G. den Besten f 1, G. Zwijnenburg f 1, W. Kuil f 1, Wed. J. Duim f 1, Wed. Horstman f 2, Wed. J. Duim f 2,50, H. E. Holl f 1, J. Duim f 2,50.

Schoonrewoerd, Corr. Ds. A. Mulder. Ds. A. Mulder f 5.

Door Ds. W. Wolsink te Steenwijk A, de contrib. van Ds. W. Wolsink f 1, A. Visser f 1, J. Hetebrij f 1, R. Ktel f 1, G. Hofman f 1, P. v. Zanten f 1, J. v. Rossum f 1, R. Talen f 2, S. de Boek f 1, M. v. Zanten f 1, H. v. Eeken f 2, R. de Bruin f 2,50, J. Kooi f 2.

Door br. J. Kampus te Langestag, de contrib. van H. Kooiker f 1, D. J. Maat f 1, Wed. Slendeboek f 1, G. H. van der Vegte f 1, G. Denckamp f 0,50, B. H. v. d. Vegte f 0,50, G. Brankman f 1, H. Gravemeer f 1, G. Boersma f 0,50, Wed. W. Kiesbrink f 0,50, J. Lucht f 0,25, J. Kampus f 0,50.

Giften: H. Slendeboek f 0,50, R. v. Keulen f 0,50.

Door Ds. M. Hummelen te Ennematil, Corr. Cl. Ennematil, de contributies uit:

Ennematil, Corr. Ds. M. Hummelen. H. van Til f 5, Meij. Wed. E. Bakker f 2,50, Meij. Wed. K. Bakker f 2,50, K. Dijkstra f 2,50, H. Hazenberg f 2,50, Ds. M. Hummelen f 2,50.

Leek, Corr. A. H. Sikkema. Gebrs. van Til f 2,50, A. H. Sikkema f 2,50.

Lutjegast, Corr. R. Faber. J. Hazenberg f 2,50.

Stroobos, Corr. Ds. F. Kramer. Ds. F. Kramer f 2,50, M. P. Pel f 5, P. Plantinga f 2,50.

Niezijl, Corr. Ds. W. Folkerts. B. Oostinga f 5, Ds. W. Folkerts f 1.

Marum, Corr. L. P. de With. R. Dijkstra f 0,50, P. Pandes f 1, B. de With f 0,25, H. Tolma f 0,50, H. v. d. Velde f 0,50, A. Dijk f 0,50, K. Rijtsma f 0,50, J. de With f 0,50, L. P. de With f 1, J. Everts f 0,50, V. Dam f 0,50, Wed. Neuenius f 0,50, Ds. J. Meijer f 1,50, G. de Vries f 0,75.

De Penningmeester

van de Theologische School,

Potgietersingel 120.

Dr. H. FRANSSEN.

Zwolle, 9 Juni 1900,

Potgietersingel 120.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H. FRANSSEN.

Dr. H.

Er zou hier nog wel het een en ander aan toe te voegen zijn, want er zijn meer studenten, dan de bovengenoemde, die na volbrachte studie aan de Theol. School elders een tijd lang hun studie hebben voortgezet of nog voortzetten. Maar het bovenstaande is voldoende en zegt genoeg.

Het Christelijk onderwijs gaat langzaam maar zeker vooruit.

De verantwoordelijkheid der rijken voor hunne schatten is zoo groot.

De geveinsden zijn er op uit, om hunne zonden te bedekken met een schijn van heiligheid. Zij hebben slechts »een gedaante van godzaligheid." Zij zijn niet gelukkig, integendeel hoogst ellendig; want God kent het hart, en Hij weet, ofschoon zij den naam hebben,

de wereld met zichzelf verzoenende
hunne zonden hun niet toerekenende.'

ondragelijken last, eene schadelijke on-
reinheid, en eene oneindige schuld

Ook wordt het ons hier gezegd, dat wij allen arme zondaren zijn. Niemand is uitgezonderd. Want, niemand is »gelukkig» dan »de mensch wien overtreiding vergeven, wiens zonde be-

gedaan, en zij hem regel van het God
gewijde leven werd.

In haar ligt alle heil opgesloten. Da
wii haar zoeken. In den weg des ge

genieten, wat men niet van heeler hant
aan anderen gunt.

Maar dan, in den hemel en op de
nieuwe aarde, zal ook eerst ten volle he-
recht en de beteekenis worden verstaan
van des dichters verklaring: Welke
lukzalig is de mensch, wiens overtreding
vergeven, wiens zonde bedekt is; de
mensch wien de Heere de ongerechtig-
heid niet toerekent.

rijke aanwinst dit gebouw is, vergeleken bij het huis te Leiden. We vestigen ook de

aan hen gewijd te begroeten en voortaan van harte te steunen — geen beter middel tot dat

heid voor kleinen en voor grooten, voor
stommen en voor sprekenden?

5. Uitvoering worde gegeven aan Art. 5, alinea a, van het Reglement der Noodkas, in dezer voege dat 5 procent v n de contributie in de Noodkas worde gestort.

6. De Vergadering spreke de wensche lijkheid uit, dat er meer Afdelingen van „Effatha” worden gevormd.

Van de Afdeling Leiden:

De Algemeene Vergadering noodigt het Bestuur uit, voortaan in 't gedrukte Jaarverslag het finantiëel gedeelte zoo uitgebreid te behandelen, dat men daarin vinde een volledig overzicht van den finantiëelen toestand der Vereeniging (b.v. zooals in 't Verslag van 'n's-Heerenloo" geschiedt).

C. Variâ.

Aan Corporaties en Afdelingen (zie Art. 6, 7, 8 der Statuten) wordt verzocht afgevaardigden naar deze Vergadering te zenden; Correspondenten, Leden, Begunstigers worden tot getrouwe opkomst opgewekt.

Namens het Bestuur van „Effatha”,
G. H. VAN KASTEEL, Secretaris.

Des avonds te voren, te 8 ure, zal in de kerkkamer der Gereformeerde Kerk van Dordrecht A. eene bijeenkomst plaats hebben, tot welke alle belangstellenden in „Effatha” worden uitgenodigd; voorganger Ds. Zanting van Hoorn. Ook zal br. Oranje bij die gelegenheid mededeelingen doen omtrent het laatste schooljaar.

Woensdagnamiddag te 3 ure zal eene openbare les plaats hebben in het Instituut.

Worde deze Vergadering door den Heere gezegend! Mogen niet van uit het midden des lands, doch ook van andere zijden, vele afgevaardigden (zoowel van Corporaties als Afdelingen) en belangstellenden worden verwacht?

In het volg. No. deelen wij mede de Concept-Statuten der onderworpen afzonderlijke Verenigingen voor Zenuwlijders. Hebben reeds vele lezers van „De Bazuin” zich aangemeld bij Ds. van Andel te Heerenveen?

Mogen we de broeders van de pers eens opwekken, de Circulaire en straks de Concept-Stat. dezer nieuwe Vereen. te bespreken? Zulke bespreking zou menig blad in belangrijkheid doen winnen, en voor de zaak zelve zeer bevorderlijk zijn.

L. LINDEBOOM.

Politieke Beschouwingen.

Hoezeer ook het beleidvol en gewind opziden en voortrukken van Roberts in den Zuidrand van de Zuid-Afrikaansche Republiek hem een bijzonder succes heeft bezorgd in 't bezetten ook van Pretoria, zonder krachten weerstand van de zijde der Burgers is dit niet geschied. Blijkbaar lag, om welke reden dan ook, 't niet in hunne bedoeling in Pretoria stand te houden en daar een beleg te doorstaan. Maar toch hebben zij den Engelschen een- en andermaal op zoodanige wijze slag geleverd, dat het daaruit duidelijk genoeg blijkt, dat zij nog alles behalve den moed hebben verloren en kloek zich verdedigden. Roberts houdt zijne verliezen alsnog zoo goed als verborgen; maar zeker is, dat de Burgers dus met takt telkens terugtrokken, dat zij haast geen manschappen verloren, hunne bagage en kanonnen behielden, en alles wat eenige betekenis heeft als voedings- en verdedigingsmiddelen uit Pretoria hebben medegeleefd. Zelfs de gevangen Engelschen, bevoornden Pretoria, waren voor een deel mede blijkbaar reeds overgebracht naar hooger op en — de ruiter-marsch van French was tevergeefs.

Houdt men hierbij onder 't oog, dat de Engelschen onder Roberts honger leden en lijden, wijl op half rantsen gesteld, dat zij dadelijk na de bezetting van Pretoria reeds van de Oostzijde aangevallen werden en bij Heidelberg heel wat gevangenen verloren, dat de Burgers onder Botha verhoinderden het afsnijden van de spoor naar 't Lijdenburgsche en Lorenzo Marques, en een deel hunner troepen tegenover Plumer en Hunter konden stellen om 't Rustenburgsche te dekken — dan blijkt dat Roberts te Pretoria alles behalve op rozen zit, en de Burgers, zij het met kleine krachten tegenover een overmacht, moedig stand houden.

Bovendien schijnen ook de Vrijstaters zich weer meer te laten gelden. Zij zijn woedend over de handelingen der Engelschen. Brabant, noch Methuen, noch Rundle kunnen hen dan ook in 't Noord-Oostelijk deel van den Vrijstaat ten onder brengen of nouden. Telkens rukken zij, onder hoofd-leiding van hun waken en krachtvollen president uit de bergen, en omsingelen de Engelsche bezettingen van dorp of spoor. Reeds ging voor enkele dagen bij Lindley een geheel bataillon rijke Engelsche vrijwilligers verloren, en in de jongste dagen gelukte het hun tusschen Kroonstad en Heilbron, boven in den Vrijstaat, niet alleen de telegraaf af te snijden, maar ook den spoorweg van daar naar Pretoria over een twintig mijl lengte te vernielen en daarbij tal van Engelsche wachtposten op te rollen en tot een getal van weer een bataillon gevangen te nemen na een geducht gevecht. Bovendien kon Methuen bij Heilbron hen wel aanvallen, maar niet weggagen. Wat deze daarbij verloor weten wij nog niet. Doch zeker is, dat de positie van Roberts te Pretoria nu nog te moeilijker werd. Reeds zond hij een brigade tot versterking Zuidwaarts. Doch, ontbloeit hij zich te veel, dan loopt hij gevaar door generaal Botha met succes te worden aangevallen, die met 10000 man bij Middelburg staat. En — zal Roberts nu voldoende amunition en levensvoorraad kunnen verkrijgen? ...

Ook in 't Zuiden van den Vrijstaat begint het verzet te herleven, en zelfs in 't Noorden en Westen van de Kaapkolonie. Van alle zijden roepen de Engelsche generaals om versterking. Daarbij komt, dat de Afrikaander bonds-partij in de Kaapkolonie op hare jongste vergaderingen zich krachtig uitte tegen het ontnemen van de zelfstandigheid en 't vermoorden van de kleine Republieken. Die partij wil zich in 't Kaapsche parlement krachtig verzetten, en riep reeds een kabinets-crisis in 't leven, die waarschijnlijk zal eindigen in 't aftreden van een paar Ministers, die al te zeer Afrikaansch worden geoordeeld.

Door de half afgesneden positie van Roberts te Pretoria, heeft de stelling van den Langsnek in 't Noorden van Natal, door Burgers onder Christiaan Botha hardnekkig verdedigd tegenover Buller, zeer veel aan belangrijkheid gewonnen. Indien de Burgers den spoorweg-tunnel daar niet al te zeer hebben

verwoest en zij daar voor goed verdreven kunnen worden — zou Roberts vandaan een goede lijn van toevoer kunnen verkrijgen, waarnaar hij met groot verlangen moet nitzien. Doch aan Buller is 't nog niet gelukt dien weg geheel vrij te maken. Zijne poging om de Burgers in de richting Utrecht om te trekken mislukte. Toen beproefde hij 't bij de van Reenen's pas aan de Westzijde. Hier echter is het hem gelukt de Burgers door zijn overmacht te overstelpen, daarna in de Gansvlei (grens Vrijstaat en Transvaal) en eindelijk schijnt hij bij Volksrust (Transvaal) gekomen te zijn. Een poging hen tot naar huisgaan te brengen door levensbehoud te vergunnen en een driedaagschen wapenstilstand te verleen, mislukte vooraf volkomen. De strijd werd voortgezet bij een andere nek, naar Buller zelf zegt, de laatste hinderpaal bij Langsnek en verder. Doch ook hier gingen de Burgers terug, zoodat Langsnek ontruimd is, zonder eenig verlies hunnerzijds. Een bewijs dat Buller hen allesbehalve in verwarren heeft doen vluchten. Daarom komt hij zeker niet ongemoeid verder in de Transvaal. De spoorweg over Standerton naar Heidelberg, Pretoria zullen de Boeren zeker wel onbruikbaar maken, en zij kunnen, ook wanneer Buller doorkruist, zich met L. Botha over Ermelo vereenigen en zoo hem weer afbreuk doen en de toevoeren afsnijden. Doch men zij voorzichtig en niet al te sterk in zijne verwachtingen. De toestanden zijn hoogst kritiek. Alleen, wanneer de Heer der heerschers tusschen beide treedt, is er voor de Burgers uitkomst en — bevrijding mogelijk.

Ten slotte nog iets over de Boxer-beweging in China. Door de toelating van vreemde troepen was de toestand te Peking wel iets beter geworden. Delcassé, Frankrijk's Minister van B. Z., wist niets moedgevents te zeggen over den algemeenen toestand.

Na het edict van 8 Juni door de Keizerin-weduwe uitgevaardigd, behoeft ons de houding der Regeering niet meer te verbazen. 't Is toch wat heel kras dat de Keizerin generaal Nieh, den eenigen, die flink optrad, durfde berispen en verplaatsen, omdat hij die lieve Boxers op een flink geweer vuur getraceerd heeft! ... Aan de orde zijn vele reactionaire regeeringsmaatregelen tegenover de vreemden.

De beweging is eent overigens in alle deelen van China hand over hand toe. Het Noord-Chinacollege, een stichting der Amerikaanse zending en welks waarde op 70,000 taels (f 252000) geschat wordt, is totaal verwoest.

Meer dan veertig bekende Chineezers werden vermoord en de kapel aan de vlammen prijsgegeven. De Engelsche bladen blijven zich van woede verblijden, dat Engeland bij de verbroekeling der Chineesche taart zoo stil moet toe kijken. Aan regelingen en plannen en combinaties geen gebrek, maar uitvoeren? Het eerste gevolg van den onrechtvaardigen oorlog levert zijn wrange vruchten. Sir Claude Mac Donald, de oude zaakgelastigde in China, krijgt niet heel aangename dingen te hooren. De Engelsche ambassade staat in 'rand! Maar, de Mogendheden zonden troepen naar Peking!

Ook op de kust van Guinea kunnen de Engelschen de zwarte opstandelingen niet uitedrijven. Men wordt daarover zeer ongerust, terwijl in Indië de hongersnood toeneemt!

Zondag zijn de herstem ingen in Italië beslist, waardoor de regeeringspartij met 18 zetels versterkt werd, doch de constitutioneele oppositie met 12 en de uiterste linkerzijde met 8 zetels.

De Regeering heeft haar plebisiet van 3 en 10 Juni niet gewonnen. Gelijk wij weten, was het doel van de Regeering, de natie te laten oordeelen over de hardnekkige obstructie der minderheid tegen het onwetige reglement van orde door den autoritatien Pelloux ingevoerd. Doch de natie heeft den minister niet in het gelijk gesteld. De oppositie keerde niet alleen terug, maar werd sterker en juist door toevoeging van elementen, die de Regeering het meest onwelkom moeten zijn: de socialisten. Er blijft nog een meerderheid, maar welk eene?

Wat staat de Regeering nu te doen?

Naar het schijnt, is er ook in den boezem van het kabinet verschil van gevoelen ontstaan. Geheel de beloften en idealen van den verkiezingstijd vergetend (wij drukten reeds onze vrees hiervoor vroeger uit), wil Pelloux, teleurgesteld in zijn verzoeningswerk, de oude paden weer gaan bewandelen en den oorlog tot het uiterste beginnen. De zaken, zooals zij 25 Mei stonden, d. w. z. de obstructie door geweld vernietigen, voortzetten, is het plan van den generaal. Artikel 14 van de Oostenrijksche grondwet (dat aan de Regeering macht geeft in tijden van gevaar buiten de grondwet te regeren,) staat hem zeker voor oogen.

Daargelaten of de Italiaansche grondwet wel zoo'n artikel bevat, kan de minister anders volop de noodlottige gevolgen van dit artikel in het naburige Oostenrijk aanschouwen en m ge het zijn daardoor bijtjds worden gewaarschuld. Ook hier moest het parlement weer gesloten door de oppositie der Bohemers!

P. S. Heden Donderdagmorgen komt het bericht van Roberts, dat hij tevergeefs poogde Botha bij Middelburg te verdrijven. „Het spijt hem, dat de vijand eenig succes had” ... Dat wijst op een échec.

NOORDTJII.

UNIFORMITEIT.

IV.

Regel en orde moet er zijn. Ook in de kerk des Heeren. Ook bij de waarneming van den dienst des Heeren. Dit spreekt als van zelve. 't Is naar het apostolisch woord: „Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.”

Doch de bepaling daarvan late men overeenkomstig de ordeningen Gods, zoo veel mogelijk, wat het ceremonieele en liturgische betreft, aan elke plaatselijke kerk en haar ker-

keraad over. Op dit terrein inzonderheid eerbiedige men de autonomie en zelfstandigheid der plaatselijke kerken. De meerdere vergaderingen grijpen hier toch zoo min mogelijk in. Niet zij, maar elke kerkeraad kan voor zichzelf het best beoordeelen wat in een gegeven geval het meest kan dienen tot nut en stichting der gemeente.

Alleen dan wanneer 'er rechtmatig vermoeden bestaat, dat er achter een of ander een confessionneele kwestie schuilt, hebben de meerdere vergaderingen naar de eischen van het kerkverband streng toe te zien. Zoo b.v. toen in vroegeren tijd sommige predikanten eigener autoriteit de tweede vraag van het Formulier van den kinderdoop wijzigden of ook in de dankzegging van het Formulier veranderden of ook deze geheel wéglieten. Met het oog op de Verbodsleer ging het hier om een gewichtige kwestie en de kerken gevoelden dat hier iets „belangrijks achter stak.”

Toch wisten de kerken ook in dezen wel degelijk onderscheid te maken tusschen het drgven van een Herberts van Gouda en het streven van vader Lodensteyn van Utrecht en van Koelman van Slujs.

Ook deze twee laatste waren tegen „Uniformiteit” en met name wat men noemt „formulier-dwang,” doch uit geheel andere gronden, dan de vroegere pelagiaansche gezinde Herberts.

Door de Geref. kerken ten onzent werd met dit blijkbaar verschil in motieven wel degelijk (en terecht) rekening gehouden.

Ook sp eekt het als vanzelf dat de kerken naar den eisch van het kerkverband in dezen op elkander hebben toe te zien zonder over elkander te willen heerschen in „midelmatige” dingen.

Doch bovenal zij men op zijne hoede tegen dominicatie, domine's heerschappij en willekeur op dit gebied. Als een leeraar ergens in een vacature of ook bij broederlijk dienstbetoon den dienst des Woords waarneemt, dan brengt hij zijn orde en regel niet mee. Hij staat daar, ook in den dienst des Woords in gemeenschap met kerkeraad en gemeente. Hij vindt daar orde en regel, door dien kerkeraad gesteld en in die gemeente gebruikelijk. Daaraan heeft hij zich, zooveel mogelijk te houden, opdat er geen noodloze ergernis en ontstichting geschiede.

Wat toch denkt u van het volgende eval.

Vader en moeder waren samen in de kerk voor den kansel verschenen om hun kind te laten doopen.

Nu kan men verschillen in antwoord op de vraag, wanneer aan een kind de doop moet worden toegediend? Doch neen, schier aller antwoord zal zijn: zoo spoedig mogelijk. Alleen bij de vraag, of de toestand der moeder hier ook bij in aanmerking komt, gaan de gevoelenis uit een.

De een acht dat er ook in dezen in het behoorlijke met den toestand der moeder moet worden gerekend, opdat ook zij voor den doop van haar kind moge staan en antwoorden op de daarbij gebruikelijke vragen.

Een ander wil in dezen niet in het minst met den toestand der moeder gerekend hebben en oordeelt het roeping, dat de vader in de eerste openbare godsdiensttoefening met zijn jonggeborene ten doop verschijne. Hij nu doe het en me, late hem vrij in dezen.

Doch in het bedoelde geval stonden vader en moeder in een ander gevoelen. Dat de moeder meekwam ten doop en als belydend lid antwoorde evenzeer als de vader, was gewoonte en gebruik in die gemeente.

De leeraar, die bij deze gelegenheid den dienst waarnam, stond in het tweede gevoelen. Dat de moeder er bij was, was hem blijkbaar een ergernis.

Ten slotte deed hij in zijn spreken en bidden en vragen alsof de moeder er niet was en met wat daar gebeurde niets te maken had.

't Gevolg was dat vader en moeder onstemd waren en dat ook zelfs toonden; dat de gemeente ontsticht was en dat niet weinig, en het, gelijk zij meende, voor de moeder moest opnemen, wijl men oordeelde, dat zij door „dien vreemden domine” beleedigd was.

Deze leeraar was in dezen een echte Uniformiteits man, en dan nog wel van een Uniformiteit van zijn eigen gewichtig persoonlijc.

Ik weet wel men kan ook een kwestie als deze, of men in het behoorlijke met den doop mag en moet wachten tot de moeder in den gewonnen weg er bij tegenwoordig kan zijn, hoog historisch en diep principieel opvatten.

Doch ook is bekend, dat de Heere nergens een bepaalden dag voor den doop des N. T. heeft aangewezen, gelijk voor de be-snijdenis des O. T.

In allen gevallen geeft een handelwijze als de besprokene reden tot ernstig nadenken inzake een opkomend streven naar Uniformiteit.

D. K. WIELENGA.

Geref. Zondagsschoolvereeniging „Jachin”.

Aan de leden en afdelingen van boven-genoemde Vereniging, alsmede aan de bij haar aangeslotene corporaties, wordt herinnerd, dat de ALGEMEENE VERGADERING, zoo de Heere wil, gehouden wordt te Zwille op Woensdag 25 Juli e.k. en dat vragen en voorstellen worden ingewacht tot 10 Juli bij den ondergeteekende, die op verzoek aan de besturen van behoeftige Zondagsscholen ook formulieren tot aanvraag om subsidie zal toezenden.

Nu reeds bestaat er goede grond, om te hopen, dat de ALGEMEENE VERGADERING beangrijk en aangenaam zal wezen. Het Bestuur is er in geslaagd, een tweetal mannen van goeden en geliefden naam te vinden, die zich bereid verklaarden tot de levering van een referaat. Dr. B. Wielenga hoopt te spreken over „de Geref. kerk en de Zondagsschool” en de heer J. A. G. de

Waal over „de beste manier van onderwijzen op de Zondagsschool.”

Dat beide onderwerpen belangrijk en actueel zijn, springt in het oog, weshalve ondergeteekende niet twijfelt, of de opkomst zal even groot zijn en de belangstelling even warm, als ten vorigen jare te Dordt.

Vergunne de Heere ons een leerzame, ophouvende, gezegende en voor den Zondagsschoolarbeid en de Zondagsschoolvereeniging vruchtbare samankomst.

Namens het Bestuur,

P. ORANJE, 1e Secr.

Amsterdam (Wijtenbachstr. 62.)

11 Juni 1900.

In allerlei uitheemsche bladen circuleerde, wat Prezident Kruger eens sprak tot eene vergadering van bijna uitsluitend negers. Wat de zwarten aangat, zeide hij, zij zijn niet naar de ziel onderscheiden van de blanken. In de oogen des Heeren is uwe ziel gelijk aan de mijne. De uwe zou zelfs meer waard zijn dan de mijne, indien gij geloovigen waart en ik een ongeloofige. Alleen ten opzichte van het lichamelijke verschillen de menschen en dan nog is dit slechts voor den tijd, dien zij hier beneden hebben door te brengen. God heeft aldus verordend. Gij moet u met blijdschap aan den wil des Heeren onderwerpen. Dit aardsche lichaam is overigens bestemd om te verdwijnen en wanneer het uur van de wederopstanding der dooden slaan zal, zullen wij een verheerlijkt lichaam aandoen, en wij allen, die in Jezus gelooven, zullen in alles gelijk zijn. Ik ben blijde, dat uwe gemeente (te Waterberg) toegenomen is. Weest gehoorzaam jegens God en jegens de overheid en gij zult gezegend worden!

In Zuid-Australië behoort de eerste minister Holder tot de Methodistische kerk en is daar ook werkzaam als predikend lidmaat. Hij predikt dikwijls tweemaal per Zondag.

nen? Wij kunnen ze niet bekeeren. Gelijk een woord van vader of grootvader soms later ten zegen geweest is, zoo ook met de Zending. Gij moet er om bidden. Indien we een ruim hart hebben voor Gods koninkrijk, dan hebben we een aangenaam leven.

Hierbij werden allerlei verhalen gedaan uit de heidenwereld, met name uit Soemba, waarvan we alleen 't volgende mededeelen. Er heerscht een droef despotisme op Soemba. Wanneer een vorst gestorven is, dan worden er gewoonlijk onderscheiden andere menschen, slaven, omgebracht, die dien vorst dan moeten dienen in de andere wereld. Zoo zag Zending Pos bij een vorst zes hoofden van menschen op staken staan en toen hij daarover door hem werd aangesproken, gaf hij ten antwoord: Mijn vader kon, toen hij stierf, toch niet aan den overkant zonder bedienden zijn.

Wordt zulk een hoofd schoongemaakt en in de zon gedroogd, dan is het een vreugdedag, als het op een staak wordt gezet.

Na de pauze was er gelegenheid tot vragen doen.

Ds. Westerbeek v. Eerten, vroeg wat er door het volk geloofd werd, waaronder hij arbeidt. Een noodige voorwaarde toch is zeer zeker om juiste kennis te hebben van de afgedij of het ongelof, dat er heerscht, om zoo te weten hoe de prediking in te richten.

Daarop werd door Ds. Pos geantwoord. Er is op Soemba geen tempel, geen afgod. De Soembanezen hebben geen boeken, ze kunnen niet schrijven. Er zijn drie priesters. Een hunner was een weinig geleerd. Zij gelooven, dat er is in den hemel een God. Hij woont in een huis op gouden pilaren en 't huis draait den ganschen dag in de rondte. Dat huis heeft hij naar de aarde geworpen.

In nauw verband staan ze met de geestenwereld. Die geesten zoeken ze tot bevriende geesten te maken door allerlei dingen als rijst, en kip en ander voedsel voor die geesten neer te zetten.

Er is veel geestenvereering. Voor dat iemand in het graf gaat, roepen ze Roach! d.i. geest. Ze roepen de geesten der voorvaderen op om bij de begrafenis tegenwoordig te zijn.

Ds. Scheps meende, dat Ds. Pos nog voor het Zending-kweekeling stelsel is. Waarom oordeelt gij, dat wij jonge menschen afzonderlijk moeten opleiden?

Daarop antwoordde Ds. Pos: ik geloof, dat, gelijk het nu gaat, wel goed is. Toch zijn we nog op de leerschool. 't Is zoo goed, dat men in Kampen of Amsterdam voor de Heidenen wordt opgeleid. Voor een predikant is het soms zoo moeilijk om gehoor te geven aan een beroep naar de heidenwereld.

Op de vraag van Ds. Breukelaar, hoe 't met de zedelijkheid gesteld was, zou referent 't antwoord geven in het 2e punt van het Agendum nu aan de orde gesteld, en behelzende mededeelingen van het arbeidsveld Soemba.

Ds. de Jong vraagt nog, in hoeverre mag de Zending meegaan in de conversatie met de Oemboes (vorsten) of moet hij van meet af positie kiezen?

Daarop antwoordt Ds. Pos: de Zending moet deelneemen aan al die plechtigheden, om ze te leeren kennen. Blijkt later, dat ze strijden met den Bijbel, dan breke hij er mee. Hij moet zich wachten voor vijandschap, hij moet positie nemen.

Uit de mededeelingen van br. Pos stippen we 't volgende aan.

Eerst in 1864 zijn er door de Regeering op Soemba controleurs aangesteld. Onze Regeering heeft wel een contract met de bewoners van Soemba, maar slechts een contract van vriendschap. Soemba is een derde van de grootte van Nederland. Er zijn mooie heuvels en mooi hout, o.a. sandelhout. De Soembanees zegt: ge moogt het niet kappen, want er zit een geest in. Voor jaren werd er hout gekapt. Daarna kwamen de pokken. En toen achte men die pokken als een straf voor 't hout kappen.

De Soembanees is lui. De oorsprong der bewoners is onbekend, volgens sommigen zouden ze van Java komen. 't Zijn kolossale menschen, schier niet gekleed. Ze wassen zich niet. Hun dooden begraven ze in zittende houding. Is er feest dan wrijven ze zich in met klapperolie.

De huizen zijn op vier hoofdpalen gebouwd, daarop vier witte balken, die door bamboes zijn dicht gemaakt. Rondom 't huis zijn de bedden gemaakt, van een soort van bamboes, soms tot 40 a 50 slaapplekken. Ze slapen op matjes. Hun hoofdkussen is een uitgehold stuk hout.

Er wordt tweemaal per dag gegeten. Het hoofdvoedsel bestaat uit Turksche tarwe. Ook wordt er rijst verbouwd. Meer dan vroeger wordt thans de rijstbouw beoefend, doch deze is nog niet voldoende.

Veel handel is er in paarden, die er ten getale van 2000 per jaar worden uitgevoerd. Het aantal inwoners is onbekend, volgens sommigen 100000, volgens anderen 60000.

De Soembanezen spreken Ds. Pos aan met den titel van: Maranba dJava, dat betekent: de Javaansche vorst

Over de schepping wordt het volgende gemeld: Alles is op één dag gemaakt. Eerst de mensch, toen het paard; de zon, de maan en de sterren zijn uit de wolken gekomen. De eerste twee menschen zijn uit de aarde gemaakt, al het andere is uit den hemel gevallen. Het paard was vroeger een mensch.

Ds. Scheps vraagt: het is zeker moeilijk om met de menschen over God te spreken? Welk woord hebt gij daarvoor?

Hierop antwoordt Ds. Pos: ons woord voor God is Oemboe Sarah Mahan Gadoek, d.i. iemand, die zoo zit en zoo zit. Ze gelooven, dat er iemand boven ons staat. Vergeving kennen ze niet, ook niet 't woord voor zonde. Men moet de kinderen een andere taal leeren. Er gaan zeven Soembaneesche kinderen op de school van br. Pos.

Er zijn 4 standen, vorsten, groote vrijheeren, kleine vrijheeren en slaven.

't Was een goede en gezegende dag. Wel ook een bewijs hoe vele de bezwaren zijn, onder zulk een diep gezonken volk, om het Evangelie te brengen. Dat de Heere broeder Pos zegene en hem een rijken ingang geve op Soemba is onze bede.

Nadat Ps. 72: 11 gezongen werd, eindigde br. Pos met dankzegging.

Des middags was het kerkgebouw meer dan vol, we zagen er broeders uit Staphorst, Steenwijk, Meppel, Nijveen, Hasselt, Nieuw-Leuzen, Zwolle.

't Was ons een lieflijke dag, die ons in de herinnering goed zal zijn, een dag die mede door de vriendelijke gastvrijheid van Ds. van Mechelen en de zijnen ons stemt tot dank.

Namens Deputaten,
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:
HOMME JEIP HEIDA Ez.
Ber. pred. te De Leek,

EN
INGENETTA DIDERICA VAN DEN
HOORN.

MILDAM.
KAMPEN.

Huwelijksvoltrekking D. V. Dinsdag
19 Juni.

Getrouwd:

A. TERPSTRA,
ber. pred. te Veemoudertoorl

EN
H. DE JONG.

UITHUIZEN.
TEROEL (Fr.), 9 Juni 1900.

Voor de vele bewijzen van deelneming bij het overlijden van onzen geliefden Vader ontvangen, betuigen wij onzen hartelijken dank.

C. BIJLENGA J.C.ZN.
J. BIJLENGA—HASPER.

GRONINGEN,
Juni 1900.

De Gereformeerde kerk A te Velp hoopt het voorrecht te hebben, Woensdag 20 Juni a.s. den dag te herdenken, waarop voor **25 jaren**

Ds. B. DE JONG

den dienst des Woords in haar midden aanvaardde

Bij het dankbaar herdenken van vele zegeningen daarbij genoten, gaat de bede op, dat de Heere onzen Leeraar nog lang moge sparen en zijn arbeid ook verder zegenen, tot de ere zijns Naams en het heil der gemeente.

Namens den Kerkeraad,
E. W. HEIJBLUM, Scriba.

Heden overleed in zijnen Heer en Heiland onze onvergetelijke Echtgenoot, Vader en Behuwdvader

EGBERT BROUWER,

in den ouderdom van vijf en zestig jaar.

Mede namens Kinderen en Behuwd-Kinderen,
Wed. E. BROUWER—
JANSSENS.

TINAARLOO,
8 Juni 1900.

Heden overleed, na een langdurige ziekte, in de hope des ewigen levens, mijn geliefde Echtgenoot en der kinderen zorgdragende Moeder

GRIETJE HESSELS,

in den ouderdom van 45 jaren.

P. NIENHUIS,
en Kinderen.
MARRUM, LOPPERSUM,
10 Juni 1900.

Heden trof onze Jongedochters vereniging een smartelijk verlies, daar het den Heere behaagde onze lieve Vriendin

JACOBA POSMA,

na een korte doch hevige ongesteldheid van slechts acht dagen in den jeugdigen leeftijd van 20 jaar en zeven maanden uit ons midden weg te rukken

Ofschoon niet zonder hope van het eeuwig behoud, staren wij haar diepbedroefde na. Moge de Heere haar diepbedroefde Ouders en verdere betrekkingen troosten. En zij dit sterven voor ons een roepstem om steeds bereid te zijn voor de eeuwigheid.

Namens de Jonged-vereeniging, Jaagt de waarheid en den vrede na,
G. E. HULS, President.
H. A. ROOSEBOOM,
Secretaresse.

NIJW-AMSTERDAM,
10 Juni 1900.

Tegen **1 Aug.** wordt te ARNHEM in een deftig Christelijk gezin verlangd **eene bekwame**

Keukenmeid,

niet beneden de 25 jaren, P. G. van goede getuigen voorzien. Br. fr. onder **No. 176** bij de Boekh. H. B. BREIJER & ZOON te ARNHEM.

EFFATHA

Christ. Instituut voor Doofstommen.

De inschrijving van leerlingen voor deze Inrichting is bij den ondergeteekende opengesteld tot den **10den Juli.**

Op aanvraag worden gaarne inlichtingen verstrekt.

L. C. ORANJE.

DORDRECHT.

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.

Het eerste **toelatings-examen** zal D. V. gehouden worden op **Vrijdag 13 Juli** a. s. Onders of voogden, die voor hunne Zoons of Pupillen plaatsing wenschen met den nieuwen Cursus, gelieven zich daartoe vóór **1 Juli** aan te melden bij den Rector.

Aan het Gymnasium is eene klasse verbonden, waarin nog geen oude talen worden onderwezen. Voor leerlingen dezer klasse bedraagt het kost- en schoolgeld **f 400.—**, voor de overige **f 500.—**. Ook kan onder bijzondere voorwaarden toestemming worden gegeven tot het plaatsen van leerlingen, die niet in het Internaat worden gehuisvest.

De Rector,
DR. W. H. KRAMER.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer groote

Amerikaansche Kachel, zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevragen onder motto **„Helios”** aan den Uitgever van de **Bazuin** te KAMPEN.

Rijk Kinderpakket voor f 0,90, in plaats van f 2,20.

7 keurige Kinderboeken met ruim 300 PLATEN.

Slechts f 1,20 zoelang de geringe voorraad strekt

Afzonderlijk zijn onderstaande 7 keurige boeken verkrijgbaar voor de daarachter getelde prijzen.

1. A. C. DE ZWART. De geestverschijning te middernacht op den kruisweg voor 40 cent.
2. A. C. DE ZWART. De stiefmoeder of eindelijk toch gevonden voor 20 ct.
3. A. C. DE ZWART. Een oudejaarsavond in den dienst des Heeren voor 20 ct.
4. Het oude verla en woonhuis voor 20 ct.
5. De boeken van de waarzegster of mijn raad zal bestaan voor 20 ct.
6. VIJERHOUT. Geschiedenis van Jozef voor 10 ct.
7. Gods Woord in beeld en schrift, Geïllustreerd Bijbelsch dagboek voor 90 ct.

Bij elkaar genomen betaalt men slechts f 0,90 voor alle 7.

Op den te zenden postwissel zal te men RIJK PAKKET en men ontvangt het franco van

T. Slagter,

Uitgever, KOLLUM (Fr.)

4 ct.

4 ct.

Bij ZALSMAN te Kampen verscheen: **EENIGE KORTE VRAGEN**

VOOR DE kleine kinderen

DOOR

JACOBUS BORSTIUS IN LESSEN VERDEELD, DIE MET OPSCHRIFTEN ZIJN VOORZIEN

DOOR

O. C. DOORNBOS.

Deze uitgave, op goed papier met duidelijke letter gedrukt, kost **niet meer dan 4 cent.**

Een ex. ter kennismaking wordt op verzoek terstond franco toegezonden.

4 ct.

4 ct.

Boek- en Handelsdrukkerij

VAN DE

Uitgeversmaatschappij „DE VECHT”

Bruckelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgave van het Geref. Traktaatgenootschap

„FILIPPUS”)

Beveelt zich beleeft aan voor de levering van alle voorkomende Drukwerken.

Fraai werk. Vlugge bediening. Concurrerende prijzen.

Is verschenen bij J. H. BOS te KAMPEN:

SUPPLEMENT

op de Kerkenordening-editie 1897,

bevattende de besluiten van de Generale synode van Groningen in 1899,

behoorende bij de Kerkenordening door Ds. J. H. FERINGA en Ds. J. HESSELS.

Prijs f 0,12 1/2.

DE KAMPER

BOEK-ENSTEENDRUKKERIJ van ZALSMAN

is het beste adres voor alle soorten drukwerk.

Bekeningen, nota's, kwitanties, briefhoofden, briefkaarten, enveloppes, advieskaarten, naamkaartjes, wissels, circulaire's, programma's enz. enz. worden net, vlug en goedkoop franco geleverd door het geheele rijk.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Brussel verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitlegen van Gods Woord, onder redactie van Prof. L. LINDBOUM, Hoogleeraar a/d Theol. School te Kampen.

Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.

Reeds 5 No's. zijn verschenen. De prijs is slechts f 1,50 per jaar, franco per post. Men kan intekening zenden rechtsreeks aan den uitgever, en ook door een soliedien boekhandelaar.

Bij ZALSMAN te Kampen komt van de pers:

Misbruikte

Schriftuurplaatsen,

DOOR

E. KROPVELD. TWEEDE DRUK. 129 bladz. Ing. 50 ct. geb. f 1,20. Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

D. A. DAAMEN, te Rotterdam, geeft uit:

MARNIX, Protestantsche Stemmen.

384 bladz. (in 6 aflev.) f 2,50 per jaargang.

Jaarg. II zal o.a. bevatten de portretten van 19 ex-priesters.

Tot de medewerkers behooren de ex-priesters: BECHGER, CORNALOUP, (Courbevoie), FIGUEREBO, (Lissabon), VAN HOENSBROECK, (Berlijn), VAN OOSTERBOSCH, SANDERS en SMETS. (Barbezieux.)

Graaf VAN HOENSBROECK schreef 30 Mei 11 aan de Redactie: „Hiernevens een klein opstel voor uw voortreffelijk tijdschrift. Met groote belangstelling heb ik daarin gelezen, voor zoverre ik Hollandsch versta.”

KERKELIJK HANDBOEKJE.

Zijnde een kort uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Provinciale Synoden, betreffende de zuiverheid der Leere, rust der Kerke, enz.

ALSMEDEN

De Post-wet of naderhandelingen van het Nationale Synode van Dordrecht, gehouden in de jaren 1618 en 1619.

Zeer dienstig en noodig voor Predikanten en Kerkeraden.

Dit voor alle Kerkeradsleden zeer nuttig **Handboekje** is 340 bladz. groot en kost slechts f 1,25, gebonden in heel linnen band f 1,65.

Uitgave van ZALSMAN te KAMPEN. **Alle Boekh. nemen bestellingen aan.**

VEREENIGING VOOR HOOGER ONDERWIJS OP GEREFORMEERDEN GRONDSLAG.

PROGRAM

VOOR DE

Twintigste Jaarlijksche Samenkomst.

te houden te Haarlem, op 27 en 28 Juni 1900.

I.

Op Woensdag 27 Juni, des avonds te 7 1/2 ure, zal een **URE DES GE-BEDS** worden gehouden in de **Noorderkerk** in de Ridderstraat, waarin als voorganger zal optreden Ds. C. ORANJE van 's-Gravenhage.

II.

Op Donderdag 28 Juni daaraanvolgende zal de **Algemeene Vergadering** gehouden worden van des morgens precies 9 ure tot des namiddags te 1 ure, in het „**Brongebouw**” in het Frederikspark.

De leiding van deze vergadering, alsook van de meeting, is door H.H. Directeuren opgedragen aan Prof. Dr. W. GEESINK.

III.

Op Donderdag 28 Juni, des namiddags te twee ure, zal een **Openbare Meeting**, met debat, worden gehouden in het „**Brongebouw**”; over: „**Het rechtsgeleerd onderricht aan de openbare hoogeschole**”.

In te leiden door Prof. Mr. D. P. D. FABIUS.

Voor entree betaalt men f 0,25; doch leden en contribuanten hebben gratis toegang.

Op Donderdag 28 Juni, des namiddags te vijf ure, **Gemeenschappelijke Maaltijd**, in het „**Brongebouw**”, tegen betaling van f 2.—.

Aan H. H. leden of begunstigers, die aan den maaltijd wenschen deel te nemen, wordt beleeft en dringend verzocht, hiervan vóór 23 Juni kennis te geven aan den heer D. VAN DEN ELKHOF, Smedestraat 29 te Haarlem, door wien tevens op verzoek vóór 18 Juni en met opgave van maatschappelijke positie, voor zooveel mogelijk, wordt zorg gedragen voor logies bij vrienden.

Ook zal de Regelingscommissie aanwijzing doen van gelegenheid tot logeeren voor den prijs van f 2,50, f 2.—, f 1,50, en zorg dragen dat 's avonds (27 Juni) na den Bidstond in het „**Brongebouw**” leden en begunstigers elkander kunnen ontmoeten en gezellig samen zijn.

Tot deze samenkomst worden alle leden en begunstigers vriendelijk uitgenoodigd. Zij, die tot de **Vereeniging** als leden of begunstigers wenschen toe te treden, kunnen hiervan aangifte doen aan het lokaal, vóór den aanvang der Vergadering.

De Regelingscommissie:

Ds. W. RINGNALDA, Voorzitter.

J. H. DE JONGH, Secretaris.

Ds. R. MULDER.

Ds. D. TIBBE.

A. J. DE WAAL MALEFIJT.

G. MILO.

E. FELDER.

D. HOGENBIRK Jr.

A. J. MARTIN.

J. H. C. LAMARRE.

J. VAN MAAS.

D. VAN DEN ELKHOF.

Js. DE JONG.

De Verslagen zijn aan H.H. Correspondenten ter bezorging verzonden.—

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het **Toelatings-examen** voor de verschillende Klassen van het **GEREFORMEERD GYMNASIUM te Kampen** zal D. V. g-houden worden **Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.**

Men melde zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wenscht te doen, **vóór den 1en Juli** bij den Waarn. Rector.

DE Wn. Rector,

Js. KAPTEIJN.

Gereformeerd Gymnasium, TE AMSTERDAM.

Ouders of Voogden, die hunne Zonen of Pupillen met den nieuwen Cursus op eene der klassen van het **Gereformeerd Gymnasium te AMSTERDAM** wenschen geplaatst te zien, kunnen zich aanmelden **vóór 1 Juli** bij den ondergeteekende. **Programma's** met opgave der eischen voor de toelating zijn te verkrijgen bij den **Boekhandel voorheen Høveker & Wormser**, Kalverstraat 154, alhier.

Dr. J. WOLTJER.

De Algemeene Vergadering der Vereeniging

„**TOT CHR. LIEFDADIGHEID,**”

zal gehouden worden op **Donderdag 21 Juni e.k.** te **Wagenborgen**. Aanvang des namiddags **half één.**

AGENDA: 1. Opening der Vergadering. 2. Med-deelingen. 3a. Verkiezing van een Bestuurslid wegens de periodieke aftreding van den Heer Ds. G. GEERDS. 3b. Idem van 2 Bestuursleden wegens het bedanken van de H. H. P. DIJKHUIS en J. J. UULDERSHOF. 4 Art. 3, al. 3 van de Statuten zegt: Minstens 10 p-sonen, leden en begunstigers der Vereen., kunnen zich verbinden tot eene Afdeling. VRAAG: Wat is er te doen, om het oprichten van Afdelingen te bevorderen? 5. Verslag van den Directeur. 6. Verslag van den Penningmeester. 7. Sluiting der Vergadering.

Des nam. 5 uur: Gemeenschappelijke maaltijd. Voor niet-Leden of Begunstigers **à 50 ct.** de persoon.

Namens het Bestuur,

G. GEERDS, Secret.

N. B. Bestaande Corporatiën, Kerkeraden, Diaconiën, Vereenigingen, die rechtspersoonlijkheid bezitten, en jaarlijks minstens **f 25.—** bijdragen; of, wat Kerkeraden betreft, zich verbinden elk jaar eene collecte te houden in eene openbare godsdienstoefening, hebben het recht een afgevaardigde te zenden ter Algemeene Vergadering

NIJWE BRIEFKAARTEN.

met of **zonder firma** bedrukt, worden dagelijks **franco** verzonden voor **f 2,25 per 1000**, door ZALSMAN te KAMPEN.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer A. P. J. Buijs te Oudewater: uit Waarder f 20,50, uit Ruigewide f 4, samen f 24,50; door Ds. J. Hartwigsen te Harmelen f 0,50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)

Van de Geref. kerk te Rotterdam A f 132,80; van idem te Winschoten f 19,49; van idem te Westerlee f 6,11 1/2; van idem te Twijzel f 2; van idem te Veerwoud-

sterwal f 1,20; van idem te Wapenveld f 2,10; van idem te Gouda B f 4,61; van idem te Schoonhoven B f 6,27 1/2; van idem te Lekkerkerk f 0,39; van idem te Zevenhuizen f 1,22; van idem te Oude-water f 4; van idem te Berg-Ambacht f 1,01 1/2; van idem te Reeuwijk c.a. f 1,58 1/2; van idem te Schoonhoven A f 3,68; van idem te Moordrecht f 1,63; van idem te Hwaastrecht f 1,86; van idem te Krimpen a/d Lek f 1,86; van idem te Nienwerkerk a/d IJssel f 2,41 1/2; van idem te Waddingsveen f 6,28.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer D. J. Somsen te Zelhem: A. te G. f 1; L. A. G. f 1; J. A. L. f 1; D. J. S. f 1; D. W. f 0,50, samen f 4,50.

Voor het Studiefonds:

Door Mej. H. Houtman te Hilversum, halfjaarl. bijdragen van de Halvestuivers-verein. f 27,50.

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Jaar II : 1a. Blaast de bazuin!

Vrijdag 22 Juni 1900.

Hagg. I : 4. Is het door u lieben wel de tijd / dat gij woont in uwe gewetene huizen, en zal dit gij niet weeten zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boek-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adreſseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dhr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz

THEOLOGISCHE SCHOOL.

De gewone Jaarlijkse Vergadering van de Curatoren der Theol. School wordt D. V. gehouden in de eerste week der volgende maand op de gewone plaats te Kampen. Aanvang Dinsdag 3 Juli, des morgens 9 uur.

L. NEIJENS, scriba.

Amsterdam, Juni 1900.

PLAATSELIJKE KERKEN.

GRONINGEN, 16 Juni 1900. Heden ontvingen we het bericht van Ds. W. H. Oosten te Enkhuizen, dat Z.Ew. geene vrijmoedigheid had, de roeping onzer gemeente op te volgen.

Namens den Kerkeraad,
A. JONKHOF, Scriba.

IERSEKE, 16 Juni 1900. Heden ontvingen wij van onzen beroepen Leeraar, den Welcwr. heer J. Koppe te Beetgum, het verblijdend bericht, dat Z.Ew. de roeping onzer kerk met volle vrijmoedigheid heeft aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
D. SCHIPPER, Scriba.

BIERUM, 17 Juni 1900. Door lichaamszwakte werd onze genachte Leeraar Ds. Groenewegen genoodzaakt emeritaat aan te vragen, 't welk Z.Ew. 1 Juni j.l. is verleend. Om te voorzien in een dienaar des Woords kwam de gemeente heden middag saam, onder leiding van Ds. Nijehuis van Britsum, met toestemming van onzen Consulent Ds. Bulder te Spijk A. en werd uit een te voren opgesteld drietal predikanten gekozen Ds. A. Schaafsma te Boornbergum. Moge het den Heere behagen om dezen dienaar in zijne gunst ons te schenken.

Namens den Kerkeraad,
P. DOORNHOS, Scriba.

BRIELLE, 17 Juni 1900. Heden werd, onder leiding van Ds. F. Iroost, predikant te Vlaardingen, alhier met groote meerderheid beroepen Ds. L. Spoel van Poortvliet.

Namens den Kerkeraad,
H. HOORNWEG, Scriba.

's-GRAVEMOER, 17 Juni 1900. Hedenavond werd, onder leiding van onzen geachten Consulent, den Welcwr. heer Ds. C. Lindeboom van Sprang, met meerderheid van stemmen verkozen en mitsdien beroepen de W.Ew. heer J. Bosch, Theol. Candidaat te Zwolle. Moge deze roeping niet tevergeefs zijn uitgebracht, en neige Sions Koning 't harte zijns dienstknechts 't onwaars.

Namens den Kerkeraad,
R. BORTSLAP, Scriba.

BEETGUM, 17 Juni 1900. Heden maakte onze geliefde Herder en Leeraar Ds. J. Koppe de gemeente bekend de roeping naar de Ger kerk van Ierseke te hebben aangenomen. Dit besluit steunt de gemeente tot droefheid.

Namens den Kerkeraad,
S. J. VAN TUINEN, Scriba.

GAMEREN, 18 Juni 1900. Zondag j.l. mocht de gemeente vernemen, dat onze beroepen Leeraar Ds. E. Vonk van Ambt-Vollehoude A. onze roeping heeft aangenomen en dus eerlang tot ons wil overkomen. De Heere bringe Z.Ew. in zijne gunst tot ons, opdat hij komen moge met een volen zegen des evangelies, is onze wensch.

Namens den Kerkeraad,
J. W. VAN ANNOOI, Scriba.

OUDE-VOSEMEER, 18 Juni 1900. Gistermorgen werd de Welcwr. heer J. A. de Bruijn in zijn dienstwerk bevestigd door onzen vorigen Leeraar, den Welcwr. heer O. Los van Scherpenzeel, naar aanleiding van Col. 1 : 28, 29. Des namiddags verbond zich onze nieuwe Leeraar aan de gemeente met prediking over 1 Cor. 2 : 2. Beide plechtigheden werden door een talrijke schare bijgewoond. Ruste 's Heeren zegen op Leeraar en gemeente.

Namens den Kerkeraad,
C. A. GUNST, Oudl. Scriba.

TEN BOER, 18 Juni 1900. Zondagmorgen maakte onze gewaardeerde Leeraar Ds. P. Bos na de godsdienst-oefening der gemeente bekend, dat Z.Ew. eene roeping had ontvangen van de Gerf. kerk te Winsum. De Heere geve hem licht en wijsheid, om een recht besluit te nemen. Bede van kerkeraad en gemeente is: dat Z.Ew. bij ons moge blijven tot in lengte van dagen.

Namens den Kerkeraad,
J. H. STEENHUIS, Scriba.

OLDEKERK, 18 Juni 1900. Gistermorgen maakte onze gewaardeerde Leeraar Ds. M. Meindertama bekend, dat hij de roeping naar Winsum had aangenomen. Zij deze voor ons ongunstige beslissing tot eere Gods en tot zegen der betrokken gemeenten.

Namens den Kerkeraad,
M. STEENSTRA, Scriba.

NIEUWERKERK (Duiveland), 18 Juni 1900. Woensdagavond 13 Juni was het voor de Gerf. kerk te Nieuwerkerk (Duiveland) een feestdag. Zij mocht toen het groot voorrecht genieten, de eerste steen te zien leggen van de nieuwe kerk. Ds. A. van Buuren uit Brunisse, onze waarde Consulent, hield daarbij een treffende toespraak, waarin hij de talrijke schare die was opgekomen, in dezen eersten steen deed zien den gedensteen van Gods weldadigheid en trouw aan zijne gemeente alhier, vooral in deze laatste dagen bezwezen. Z.Ew. deed de betekenende steenlegging uitkomen in 't laatste deel zijner rede, waarin hij in den eersten steen ons wees op den hoeksteen der eeuwige toekomst van de gemeente des Heeren. Onze waarde oudste onderling Corn. van Westen werd daarna door den spreker uitgenodigd den eersten steen te leggen en deze hield daarbij een korte toespraak. Na een woord van toepassing door

Ds. A. van Buuren, ging de schare uiteen, na het zingen van Ps. 66 : 10.

Namens den Kerkeraad,
N. J. GELIJNKE, Scriba.

ENKUIZEN, 19 Juni 1900. Tot onze groote blijdschap heeft onze geliefde Leeraar W. H. Oosten voor het beroep van de kerk te Groningen bedankt en opnieuw zich aan onze gemeente verbonden.

Namens den Kerkeraad,
N. SLUIS, Scriba.

BOORNBERGUM, 19, 6, 1900. Beroepen bij de Gerf. kerk te Bierum onze waarde Leeraar Ds. A. S. Schaafsma.

Namens den Kerkeraad,
H. G. V. D. LAAN, Scriba.

ELBURG, 20 Juni 1900. Daar 1 Juli de laatste Zondag is, voor Ds. G. J. D. Aalders scheep gaat naar St. Helena, verzocht de kerkeraad aan de gemeenten Z.Ew. en zijn werk alsdan bijzonder in den gebede te gedenken.

Joh. Wijme, Scriba.

CLASSEN.

Classis Winschoten.

Vergadering op Donderdag 12 Juli. Aanvang 's morgens om 10 uur. Punten voor het Agendum in te zenden tot 6 Juli.

J. A. BULT, Corr.

Winschoten, 18 Juni 1900.

Classis Haarlem.

De Classis Haarlem heeft in hare vergadering van 12 Juni 1900, bijgestaan door de Provinciale deputaten ad. Ex., peremptoir geëxamineerd den Eerw. heer H. Hangelbroek, Cand. in de Theologie, beroepen Leeraar te Vrijhuizen en hem met alle stemmen vrijmoedig toegelaten tot de bediening des Woords. Stelle de Heere dien broeder tot rijken zegen zijner kerk.

De Classis voornoemd,
D. TIBBEN, Praes.
A. DE Vlieg, Scriba.

Classis Utrecht.

De Classe Utrecht van de Gerf. kerken heeft in hare vergadering van 13 Juni j.l. den Eerw. heer J. C. Dagevos, Candidaat in de Theologie aan de Theol. School te Kampen, praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken in Nederland.

Namens de Classe voornoemd,
H. BUITENHUIS, Scriba h. t.

Vreeswijk, 15 Juni 1900.

ONTVANGSTEN.

Voor Harskamp.

Sedert de laatste verantwoording in de Bazuin van 3 Nov. 1899 is het volgende voor Harskamp ontvangen: Gerf. kerk Augustinus en Surhuizum f 5, Nieuwkoop f 3,67, Ouddorp f 1,90, Wons f 2, Patten f 2, Wirdum f 1,50, Kollum f 2,25, Groningen A 10, van 't bestuur der Gerf. Zondagschool te Middelham f 2,50, Gerf. kerk Lochem f 1,50, Huizen f 6, Gasselter-Nijveen f 2,50, Hillegom f 5, Naaldwijk f 3, Oosterbierum f 2, den Bommel f 5,65, Bodegraven f 7,50, Meppel f 10, Nieuwe-Pekela f 4, Slidrecht f 5, Wolven f 1, Appelscha f 1,50, Zuidbroek f 3, Raard f 4,20, Nes en Wierum f 2, Sloten f 1,10, Veen f 2, Bergum f 1, Schoondijke f 5, Tienhoven f 6,87, Oostsouborg f 2, Nieuw-Lekkerland f 3, Renswoude f 5,53, Koervorden f 3, Zaandam f 10, Bild f 3,65, Ureterp f 2,51, Noordeloos f 3,59, Hollen f 3, Tzum f 1, Kampen f 12,35, 's Hage A f 10, Ooltgensplaat f 1, Varsseveld f 3, Axel f 7,50, Klandert 19,40, Oud-Schoonebeek f 2,50, Enschede B f 5, Gerf. Jongelingsvereniging te Baarn verzameld in de gemeente f 24,75, Ger. J. Timotheüs te Haastrecht voor het Militair tehuis f 1,40, Gerf. kerk Ede f 22,83 't Zandt Prov. Groningen f 2, Oostwolde f 2,50, Oudega f 1,75, Hantum f 2, Bleiswijk f 5,79, Nijawier f 2, Tjerkwerd f 2,50, Maasland f 10, Hollum f 1, Scheveningen f 4,82, Oostvoorne f 1, Dirksborn f 2,50, Almelo f 1, Assen f 5, Zwammerdam f 2, Halfweg f 5, Hoofddorp f 10,16, Lippenhuisen f 1,75, Schiermonnikoog f 1, Liessens f 2, Pingjum f 1, Zalk f 5,10, Deventer A f 1,50, Westerlee f 1,50, G. J. Luten f 3,05, Diakonie Heer Hugowaard f 2,50, uit Well f 3,50, van eenige vrienden uit Utrecht f 15, van Driestien Harskamp f 10,00, W. Tillema Winschoten f 4, A. Eijndra Hium f 0,50, Ger. J. Ede f 2, N. Woldings Ten Post f 2.

Hartelijk dank voor al de giften, waardoor onder Gods zegen het beoogde doel te Harskamp bijna bereikt is. Binnen kort zal D. V. van een en ander melding worden gemaakt in de Bazuin.

G. KAMERLING,
H. BUISSINK.

Voor de Theologische School.

Ingekomen bij Ds. H. W. v. Loon te Amsterdam f 2,50
Luten a/d Dedemsv. f 8,61⁵ Muiden 1/2 c. 1,24
Edam - 3,49 Muiderberg - 0,98
Monnikendam - 5,42 Arnhem - 6,20
Nieuwendam - 4,50 Domburg - 2,68
Holysloot - 1,80 Gapinge - 1,54⁵
Buiksloot - 3,40 Grijskerke - 18,75⁵
Marken - 3,74 Koudekerke - 12,30

Purmerend - 3,78 St. Laurens - 3,05
Oostzaan - 1,67⁵ Meliskerke - 7,59⁵
Broek - 2,-- Middelburg A - 24,70
Zunderdorp - 2,52 " B - 11,14
Landmeer - 8,45⁵ " C - 30,58⁵
Deventer B - 3,-- Oost-Kapelle - 5,27
Oldemarkt - 1,29⁵ Serooskerke - 12,48
Hillegom - 13,75 O. en W. Sonburg - 12,31⁵
Amstelveen - 11,67⁵ Vlieningen A - 16,20
Oudekerk a/d A. - 4,50 " B - 18,07
Weesp A - 12,82 Veere - 9,35⁵
Naarden 1/2 c. - 3,48 Vrouwenpolder - 6,80
Bussum - 6,30 Den Ham - 14,02⁵
Ankeveen - 0,88

Voor de Uithreiding.

Door Ds. N. G. Kersiaes te Kapelle bij Goes, Corr. Cl. Goes, de contrib. van den Kerkeraad te Goes f 10, idem te Biezeling f 3, idem te Kruiningen f 1,25.
Uit Wollfartsdijk K. D. Elffers f 1.
Uit Hausweert L. J. Florusse f 2.
Uit Krabbendijk J. Verbeke f 2.
Uit Kruiningen J. Minnaar f 1, M. Koe f 1.
Uit Kapelle Th. Fossen f 1, Ds. N. G. Kersiaes f 1.
Uit Schore W. in 't Anker f 1.
Door br. J. Singels Corr. Cl. Rotterdam, de contrib. uit Rotterdam A Dr. C. B. J. Bavinck f 5.
Door Ds. J. op 't Holt te Bolsward, Corr. Cl. Bolsward, de contrib. uit Bolsward van W. v. Randen f 1, R. P. Feenstra f 2, T. J. de Boer f 2,50, B. Hempenius f 1, W. Bokma f 2,50, T. de Jong f 2, Ds. J. op 't Holt f 1, L. van Dijk f 1, J. Reinouts f 1, P. B. van der Velde f 1.
Uit Oosterend Corr. H. J. Althuis, van Ds. A. Andree f 2, H. J. Althuis f 1, A. Sybrandi f 1.
Uit Schellens van J. B. Jansen f 1.
Gevoinden in de kerkcollecte te Bolsward A f 1.
Giften van S. v. d. Veen te Bolsward f 0,50.
Door den Kerkeraad te Zaandam A, Corr. Cl. Haarlem, de contrib. uit Haarlem, Corr. S. D. Wartena, van P. Kalbfeisch f 2,50, W. v. d. Linde f 1, Ds. R. Mulder f 2, A. Elffers Jr. f 2, M. v. d. Heijde f 1, J. Verhage f 1, J. P. Boerkool f 1, D. Bartling f 1, W. Hoek f 1, J. W. Florijn f 2,50, S. Wartena f 1, M. Buitenhuis f 1, Meij. M. Wartena f 1, R. Bas Az. f 2,50, J. Keuzekamp f 1,50, J. H. Segaar f 1, P. de Jong f 2,50, R. Boerkool f 1. Giften van N. N. f 3,50.
Uit Velzen van P. Vermeulen f 2,50, P. de Raadt f 2,50, Uit Zaandam A, Corr. J. Bakker Rz., van G. Kraaij Sr. f 5, Alb. Bakker Kz. f 1, J. Bakker Rz. f 1.
Door Ds. G. J. Breukelaar te Hasselt, Corr. Cl. Zwolle, de contrib. uit Zalk van L. Stool f 5.
Uit Zwolle van T. Kok te Mastenbroek f 5.
Uit Hasselt van Ds. G. J. Breukelaar f 1, H. Galenkamp f 1, J. Albers f 1, H. v. Mulligen f 1, Hs. Holttrust f 0,50, G. Kingma f 0,50, J. Woelkerink f 0,75, A. v. d. Horst f 1, H. Albers f 1, J. Drupsteen f 1, J. v. Ijck f 1.
Door br. S. P. de contrib. uit Vreeland van Ds. W. Maan f 1, G. Griffioen f 1, Wed. J. de Bruin f 2, Wed. H. Griffioen f 1,50, Wed. G. Heineke f 0,50, Wed. Jac. P. f 1, G. Meijer f 1.
De contrib. van Ds. B. v. d. Werff te Grootegast f 1.

De Penningmeester
Zwolle, 16 Juni 1900, van de Theologische School,
Potgietersingel 120. Dr. H. FRANKEN.

Voor de Zending o. Heid. en Moh.

Door Ds. Breukelaar, uit de catechistatiebus te Hasselt f 8,07⁵
Pinkstercollecte Hasselt f 19,78⁵
Doersborgh, B. DE MOEN,
16 Juni 1900. Quaestor.

Vereeniging

„Dr. Scheurer's Hospitaal.”

1 Oct.—1 April 1900.

Ontvangen aan contributiën:

Aalten, Mevr. van Dijken 11 h. f 27,50.
Aarlanderwee, Meij. Eigeman 3 h. f 6,75.
Almelo, dhr. Netelenbos 2 h. f 2,50.
Amersfoort, Mevr. Teerink 15 h. f 39,50.
Amsterdam, Mevr. Kramer 122 h. f 368,--.
Anjum, Meij. Banda 3 h. f 7,50.
Apeldoorn, Meij. Vis niet ontvangen.
Arnhem, Meij. Kuiper 18 h. f 48,--.
Assen, Meij. Stoker 4 h. f 9,50.
Alfen, Meij. Eigeman 9 h. f 22,50.
Baarn, Mevr. Veth 10 h. f 25,--.
Beekbergen, Meij. Esser 3 h. f 7,12⁵.
Beveerwijk, Meij. Vermeulen 3 h. f 7,50.
Bodegraven, Mevr. Breukelaar 22 h. f 54,--.
Bussum, Meij. Felderhof 9 h. f 28,75.
Bozum, Meij. Miedema 1 h. f 4,--.
Broek op Langendijk, Meij. Keizer 7 h. f 17,50.
Delft, Meij. van Es 36 h. f 61,25.
Deventer, Meij. Bommel 11 h. f 27,50.
Dieren, Meij. v. Schelven 12 h. f 30,--.
Dinteloord, Meij. Vogelaar 4 h. f 10,--.
Dokkum, Meij. Miedema 2 h. f 13,50.
Dordrecht, dhr. Haack 17 h. f 31,75.
Driebergen, Meij. Baeker 17 h. f 42,--.
Ede, Meij. van Omme 5 h. f 11,25.
Enkhuizen, Meij. de Bruijne f 29,95.
Enschede, Mevr. Gideonse 54 h. f 135,30.
Ermelo, Meij. Hooft 20 l. f 10,--.

Gasselter-Nijveen, Meij. Wissink 12 h. f 31,--.
Genum, Meij. Bolman—Pel —.
Goes, Meij. Ten Cate 6 h. f 15,--.
Gorinchem, Meij. van Andel 11 h. f 29,--.
Gruda, Mevr. v. d. Laan 4 h. f 10,--.
's-Gravenhage, Jonkv. de Jonge 1 h. f 5,--.
Groningen, Meij. Jansons 24 h. f 60,50.
Haarlem, Meij. de Waal Maleijt 18 h. f 43,25.
Harderwijk, Mevr. Warmenhoven 5 h. f 12,50.
Harlingen, Meij. T. Dijk 11 h. f 26,50.
Hazerswoude, Meij. v. d. Land 5 h. f 12,50.
Heeg, Mevr. v. d. Brink 8 h. f 20,--.
Heelsum, Meij. Schut 4 h. f 10,--.
Heerde, Meij. Moet 6 h. f 15,--.
Helder, Meij. Stadig 8 h. f 20,75.
Hilversum, Meij. Houtman 12 h. f 30,--.
Hoogeveen, Meij. Blanken 6 h. f 16,50.
Joure.

Kampen, Mevr. Bavinck 28 jaarl. f 137,50.
O.-Kapelle.
Klundert, Meij. Lankhuizen 3 h. f 7,50.
Kollum, Meij. Kokmeijer 7 h. f 16,50.
Leenwarden, Meij. Bolman—Pel 19 h. f 44,50.
Leiden, Meij. Schere—Guillaume 15 h. f 47,50.
Leiderdorp, Meij. Moraal f 27,50.
Lemmer, Meij. Woudstra 4 h. f 9,50.
Maasland, Meij. v. d. Kamp 10 h. f 38,85.
Maassluis, Mevr. Sluiter 19 h. f 46,25.
Marken, Mevr. Klaarhamer 6 h. f 11,--.
Meppel, Meij. Schuurman 11 h. f 27,50.
Middelburg, Meij. Stof 19 h. f 44,75.
Monnikendam, dhr. v. Munster 3 h. f 7,50.
Moordrecht, Meij. Tom 1 h. f 1,25.
Nieuwenijck, Meij. Goedbloed 9 h. f 22,50.
Nieuweveen, Mevr. v. Diemen 1 h. f 3,--.
Nijkerk, Meij. Callenbach 16 h. f 40,50.
Nijmegen, Meij. Schut 14 h. f 35,--.
Oosterend, Meij. Miedema 2 h. f 5,--.
Oppenhuizen, Meij. Miedema 2 h. f 5,--.
Oudega, Meij. Miedema 1 h. f 8,--.
Purmerend, Mevr. Thomas 4 h. f 9,25.
Reeuwijk, Meij. Blok 2 h. f 5,--.
Rezum, Meij. Bolman—Pel 2 h. f 5,--.
Rinsumageest, Meij. Bolman—Pel 4 h. f 9,25.
Rotterdam, Mevr. v. d. Boom 138 h. f 345,--.
Rijs, Meij. Miedema 1 h. f 2,50.
Sas van Gent, Mevr. Heemskerk 5 h. f 18,75.
Schiedam, Meij. Klein 11 h. f 25,--.
Schoonhoven, Meij. Keulemans 6 h. f 17,--.
Smaide, Meij. Dijkstra 6 h. f 13,25.
Sneek, Meij. Miedema 11 h. f 28,50.
Sonburg, Mevr. Schoemakers 4 h. f 9,50.
Steenwijk, Meij. Aberson 4 h. f 10,--.
Strijen.

Sybrandaburen, Meij. Miedema 3 h. f 7,50.
Sybrandaburen, Meij. Miedema 1 h. f 1,25.
Uithuizermeeden, Meij. Venhuis 7 h. f 16,50.
Utrecht, Meij. v. Beek Calkoen 31 h. f 77,50.
Velp, Meij. Kuiper 14 jaarl. f 70,--.
Velzen-Idmuiden, Meij. Vermeulen 3 h. f 7,50.
Vlaardingen, Mevr. Schippers 5 h. f 17,75.
Vlissingen, Meij. Verzeveld 17 h. f 42,50.
Voerborg, Jonkv. de Jonge.
Voorschoten, Meij. Gmelig 4 h. f 12,25.
Voorthuizen, Meij. Brodie 3 h. f 7,50.
Vorden, Meij. Lindeboom f 8,--.
Waal op Texel, Meij. Bremer 3 h. f 8,25.
Waddingsveen, Meij. Blanker 8 h. f 19,50.
Wegenborgh, Meij. Magendans 4 h. f 8,50.
Wegeningen, Meij. van Schelven 14 h. f 34,50.
O.-Wetering, Mevr. Brouwer 12 h. f 29,50.
Wons, Mevr. Ploos v. Amstel 3 h. f 7,25.
Wilmarum, Meij. Miedema 1 h. f 2,50.
Wintersum, Meij. te Voortv. Meynen 14 jaarl. f 70,--.
Woudsend, Meij. Miedema 1 h. f 2,50.
IJlst, Meij. Miedema 1 h. f 2,50.
Zaandam, dhr. Booker 8 h. f 18,50.
Zalt-Bommel, Mevr. Sonnenberg 3 h. f 7,50.
Zevenbergen, Meij. Schippers 1 h. f 2,50.
Zierikzee, Meij. Mulder 4 h. f 9,--.
Zulsen, Meij. Lindeboom 12 h. f 30,--.
Zwijndrecht, Meij. van Namen 7 h. f 17,50.
Zeist.

Zelhem, Meij. Sleyster 4 h. f 11,--.
Zwolle, Mevr. Ploos v. Amstel 41 h. f 102,50.
Zwaammerdam, Ds. van Dijk 4 h. jaarl. f 19,50.
Zoeterwoude, Meij. Moraal 2 h. f 5,--.

(Wordt vervolgd.)

Gelieve voortaan giften en contributiën aan onderstaand adres te sturen, naar Meij. J. C. Rutgers afgestreden is als Penningmeesteresse.

J. A. M. VAN SCHELVEN,

Penningmeesteresse.

Amsterdam, Heerengracht 250.

NADER ONDERZOEK.

De Bazuin van de vorige week stelde in het licht, welke vriendelijke tegemoetkoming de studenten der Theologische School bij de voortzetting en voltooiing hunner studien aan buitenlandsche Hoogeschoolen ondervonden.

Thans willen wij aanwijzen, welke toenadering aan onze studenten betoond werd, als zij hunne studien wilden voortzetten en den doctoralen graad wilden behalen aan de Vrije Universiteit.

Tegenover de drie gevallen, welke de vorige week werden vermeld, stellen wij thans andere drie, welke de houding van de Vrije Universiteit tegenover de studenten der Theologische School voor een ieder duidelijk kunnen maken.

Het eerste geval is dat van den heer Bouwman, thans predikant te Hattem, die in Juli 1887 hier het litterarisch examen aflegde en tot de theologische lessen toegelaten werd, maar in October 1887 zijne studie voortzette aan de Stadsuniversiteit te Amsterdam en zich in Jan. 1888 ook als theologisch student liet inschrijven aan de Vrije Universiteit.

Na in Juni 1889 candidaatsexamen te hebben afgelegd aan de Stedelijke Universiteit en na tot in Mei 1890 aan beide Hoogeschoolen de colleges te hebben gevolgd, keerde de heer Bouwman naar Kampen terug, deed in Juli 1890 't eerste candidaatsexamen, in Juli 1891 het tweede candidaatsexamen en werd toen voor de Ger. kerken beroepbaar verklaard.

Toen hij daarop in Sept. 1891 ook in Amsterdam zijne studien wilde voltooien, had hij meer en meer bezwaar gekregen, om dit te doen aan de Stadsuniversiteit en wilde hij veel liever alleen promoveren aan de Vrije Universiteit. Het was toen ook juist in den tijd, dat de vereeniging van de Christ. Geref. kerk en de Ned. Geref. kerken aan de orde was en de Vrije Universiteit eerlang waarschijnlijk in nauwer verband met onze kerken zou komen.

Op advies van schrijver dezes besloot daarom de heer Bouwman, om zich tot den Senaat van de Vrije Universiteit te wenden met het verzoek, of hij daar niet in de Theol. Faculteit zou kunnen promoveren.

Voordat hij de officiële aanvraag deed, legde hij een bezoek af bij den toenmaligen Rector der Vrije Universiteit, om zijn oordeel in te winnen. Deze gaf hem ten antwoord, dat hij zeer goed aan de Vrije Universiteit kon promoveren, mits hij alle examens overdeed. Des noods kon het propaedeutisch examen hem kwijtgescholden worden; maar van vrijstelling van het candidaatsexamen was geen sprake.

De heer Bouwman wees den Rector erop, dat hij candidaatsexamen had afgelegd aan de Stedelijke Universiteit te Amsterdam en aan de Theol. School te Kampen; dat hij bijna drie jaren aan de Vrije Universiteit de colleges gevolgd had in dogmatiek, dogmen-geschiedenis, encyclopaedie en kerkrecht; dat de Theol. Faculteit van de Stadsuniversiteit hem reeds vergund had, om over een paar maanden doctoraal te doen. Zelfs gaf hij bescheiden in overweging, of hij met het oog op zijn bijzonder geval niet met een aanvullingsexamen zou kunnen volstaan, of bij het doctoraal examen aan een zwaarder onderzoek onderworpen zou worden.

Maar het antwoord was, hoe beleefd en vriendelijk ook, *bestial afwijzend*. En er werd nog bijgevoegd, dat een schrijven aan den Senaat om vrijstelling onnoodig was, wijl er zeker niet gunstig op zou worden beschikt.

De heer Bouwman keerde daarom naar de Stadsuniversiteit terug, legde er in Juni 1892 het doctoraal examen af en behaalde er ten vorigen jare den graad van Doctor in de Theologie.

Het tweede geval is dat van de heeren van Andel en Haan. Deze hadden in Juli 1896 aan de Theol. School het candidaatsexamen afgelegd en gingen na de groote vacantie van dat jaar naar de Vrije Universiteit.

Ofschoon verschillende Hoogleraren reeds hadden te kennen gegeven, dat er wel van admissie- en propaedeutisch examen, maar *niet* van het *candidaatsexamen* vrijstelling kon worden verleend, richtten beide heeren toch een officieel schrijven aan den Senaat d.d. 2 Nov. 1896, met verzoek, dat hun het candidaatsexamen mocht worden kwijtgescholden, op grond van het door hen reeds aan de Theol. School afgelegde candidaatsexamen.

Dit verzoek werd door de Hoogleraren der Theol. School in een schrijven aan de Hoogleraren van de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit gestuurd.

Maar het antwoord, zoowel aan de Hoogleraren der Theol. School als aan de heeren van Andel en Haan, kwam hierop neer, dat volgens de bestaande bepalingen alleen candidaten in de Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit tot het doctoraal examen konden worden toegelaten en dat van dezen eisch door niemand dispensatie kon worden gegeven.

Het derde geval is van eenigszins anderen aard, wijl het niet de erkenning van het candidaatsexamen, maar van het

admissie- en het propaedeutisch examen betreft. Maar het is in zijne soort toch niet minder welsprekend.

Een student van het propaedeutisch jaar alhier verloor in het begin van het jaar 1899 zijn vader door den dood en moest daarom voor een tijd naar huis komen, om toezicht te houden op de zaak zijns vaders, wijl zijne broeders en zusters allen jonger van jaren waren dan hij.

Daar zijn ouderlijk huis in de nabijheid van Amsterdam gelegen was, besloot hij, de Theol. School te verlaten, en student te worden aan de Vrije Universiteit, wiet colleges hij gemakkelijk met enkele minuten sporens bezoeken kon.

Maar hij was hier aan de Theol. School reeds geruimen tijd bezig, om zich voor te bereiden voor het propaedeutisch examen, en wilde dit daarom gaarne eerst hier afleggen, om dan na de groote vacantie naar de Vrije Universiteit te gaan.

Hij wendde zich tot een der Hoogleraren met de vraag, of dit mogelijk was en of zijn propaedeutisch examen zou worden erkend.

Maar het antwoord was wederom afwijzend. Bedoelde student kon wel eens het verzoek indienen, of hij van het *admissie*-examen kon worden vrijgesteld, maar de Hoogleraar kon volstrekt niet zeggen, of dit verzoek zou worden ingewilligd. In elk geval was er van vrijstelling van het *propaedeutisch* examen geen sprake. Dan konden er, zoo werd gezegd, wel komen, die in Juli eind-examen deden aan het gymnasium te Kampen en in de daaraanvolgende maand September aan de Theol. School propaedeutisch examen aflegden. De eischen waren te Kampen minder. De studie aan het Geref. gymnasium te Amsterdam en aan de Vrije Universiteit strekte zich verder uit. In geen geval kon de aspirant dus rekenen op vrijstelling van het propaedeutisch examen.

Dit zijn de feiten, zakelijk en onpartijdig medegedeeld.

Zij stellen ieder in staat, om de tegemoetkoming der buitenlandsche Hoogeschoolen en de toenadering der Vrije Universiteit, aan onze studenten betoond, met elkander te vergelijken.

De gevolgtrekking ligt voor de hand. Toch geve de Bazuin van de volgende week nog een toepasselijk woord ten besluite.

TOESPRAKEN

BIJ HET AVONDMAAL. (III)

In de wijze van Avondmaalsviering laat de H. Schrift eene zeer groote mate van vrijheid bestaan. En ook in de Gereformeerde kerken, ofschoon men vrij algemeen bij de liturgie van Calvijn zich aansloot, was er te dien opzichte allerlei verschil van gewoonte, zonder dat de een daarom den ander veroordeelde, of de eene kerk haar gebruik aan de andere opdrong.

Voetius rekende met deze onderscheidene gewoonten en wilde, daar deze tot de „onverschillige zaken” behooren, dat elk geloovige zich naar de usantie in zijne kerk schikken zou, tot tijd en wijle, dat er langs ordelijke weg een mischien beter gebruik kon ingevoerd worden. Vooral komen er drie manieren in aanmerking, waarop in de Gereformeerde kerken het Avondmaal gevierd worden kan.

Er zijn, of althans er waren er, die er de voorkeur aan gaven, dat het Avondmaal in alle stilte gevierd werd, en de leden der gemeente alleen aan hun eigen meditatie werden overgelaten. Anderen oordeelden, dat de beste viering geschiedde onder het voorlezen van een toepasselijk gedeelte der H. Schrift of het zingen van een Psalmvers. En nog anderen waren van meening, dat onder het aanzitten aan den disch de Verbonds ook het vrije woord van een bedienaar van het Avondmaal aan de gedachten leiding kon geven en ze bepalen kon bij de eenige offerande van Christus, die aan het kruis is geschied.

Waarom eene van deze manieren als de eenig ware moet worden voorgesteld en de beide andere ten eenenmale moeten worden afgekeurd en veroordeeld, is, met de Schrift en de historie voor oogen, niet in te zien. De eene plaatselijke kerk kan aan deze, eene andere aan gene de voorkeur geven, zonder dat dit in het minst de eenheid der kerken verstoort, of aan de liefde en den vrede afbreuk doet. Eenvormigheid is ook in het leven der kerken eer een vloek dan een zegen te achten. Zelfs kunnen in dezelfde kerk bij verschillende gelegenheden, of bij dezelfde gelegenheid aan de verschillende tafels, alle drie manieren worden toegepast. Wat zou er tegen wezen, om bij de eene tafel de gasten aan hunne eigene overdenking over te laten, en bij eene andere een gedeelte uit Gods Woord voor te lezen, en bij eene derde aan een gedeelte uit de Schrift een toepasselijk woord van verklaring, vertroosting of vermaning toe te voegen?

Wat alleen af te keuren valt, is, dat men de vrijheid aan banden legt en voor eigen inzicht het uitsluitend recht van bestaan in de Gereformeerde kerken

eischt. Natuurlijk zal de een meer aan deze en een ander meer aan gene wijze van Avondmaalsviering de voorkeur geven. Maar dat behoeft geen reden te zijn, om den broeder, die op dit punt anders oordeelt, hard te vallen en als ongereformeerd te veroordeelen. Laat er toch in onze kerken eenige vrijheid van beweging bestaan; en streven wij er niet naar, om het leven op allerlei wijze te binden en te rijgen in het keurslijf eener aangeleerde theorie!

Bepaaldelijk gelde dit ook de viering van het heilig Avondmaal.

Vrij wel is men het er thans over eens, dat de gewoonte van vroegere dagen, om het in alle stilte te vieren, neen, niet zondig is, maar toch op practische bezwaren stuit.

De bedoeling is zuiver; men wil de gasten en al de in de kerk aanwezigen aan hune eigene overpeinzing overlaten en door niets hunne gedachten afrekken van de eenige offerande, die door het sacrament in gedachtenis wordt gebracht.

Maar de ervaring leert, dat op deze wijze de gedachten niet naar het kruis van Christus worden heengeleid, maar van dat kruis worden afgeleid. De meeste menschen kunnen niet denken, niet overpeinzen, hunne gedachten niet gedurende eenigen tijd bij één onderwerp bepalen. Zij hebben er zich niet in geoeftend en zij hebben ook geen stof, om te denken.

Voor al geldt dit in onze eeuw, waarin het leven zoo druk is, allerlei dingen telkens door het hoofd gaan en de kennis der waarheid op onrustbarende wijze afneemt en door allerlei andere zaken verdronken wordt. De meeste menschen hebben noodig, dat hunne gedachten geleid worden en dus onder de bediening van het Avondmaal nadrukkelijk en opzettelijk bij het lijden en sterven van onzen Heere Jezus Christus bepaald worden. Indien de viering van het Avondmaal steeds in alle stilte plaats had, zonder het zingen zelfs van een Psalmvers of het voorlezen van een gedeelte der H. Schrift, zou dit alleen ten gevolge hebben, dat verreweg de meesten aan iets gansch anders dachten dan juist aan de offerande van Christus aan het kruis. Dit moge treurig zijn, maar de ervaring leert niet anders. Opmerkzaamheid te wekken en levendig te houden, is eene van de moeilijkste eischen der paedagogiek. En deze regel gaat ook door op geestelijk gebied.

Daarom richtte Calvijn de viering van het Avondmaal zoo in, dat er bij afwisseling een Psalmvers gezongen en een gedeelte uit de Schrift voorgelezen werd.

Deze wijze verdient ongetwijfeld boven de eerstgenoemde de voorkeur. Wanneer de Psalmen en de Schriftgedeelten zorgvuldig gekozen worden, strekt zij er toe, om, in overeenstemming met den aard der sacramenten, ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis, als op den eenigen grond onzer zaligheid, te wijzen. Geen Gereformeerde zal de schoonheid dezer wijze van Avondmaalsviering miskennen; en ook andersdenkenden hebben soms van hare plechtigheid en haar verheven eenvoud een diepen indruk bekomen en een schoon getuigenis afgelegd.

Maar daarmede is de eerste of ook de derde manier van Avondmaalsviering door Calvijn nog niet als ongereformeerd veroordeeld of als onschrijftuurlijk in den ban gedaan. Calvijn was veel te ruim van ingewanden, dan dat hij aan zulk eene enghartigheid zich zou hebben schuldig gemaakt.

In elk geval zouden hem de gronden hebben misaagd, waarop thans soms alle vrije woord aan den bedienaar van het sacrament verboden wordt.

Zulk een woord toch, zoo zegt men, schuift Gods Woord op zijde, dringt Christus op den achtergrond, stelt den dienaar in zijne plaats en belemmert de werking van het sacrament.

Maar deze overwegingen kunnen noch voor de Schrift noch voor de Gereformeerde leer van de sacramenten bestaan.

Want ten eerste is het duidelijk, dat, wanneer bij het sacrament het vrij gesproken woord van den dienaar het Woord Gods ter zijde stelt en Christus op den achtergrond dringt, dit dus op dezelfde wijze en in dezelfde mate ook het geval moet zijn bij de bediening des Woords in de samenkomsten der geloovigen. Het woord, dat de prediker brengt, is ook vrij gesproken; het wordt gesproken in zwakheid en gebrek; het is geen onfeilbare, maar eene menscheelijke, feilbare vertolking van het Woord Gods.

En toch aarzelt niemand te zeggen, dat een dienaar, wanneer hij zich houdt aan de Schrift, Gods Woord verkondigt. Zijn woord dringt Gods Woord en den persoon van Christus niet op den achtergrond, maar brengt dat Woord juist tot de hoorders en schildert hun Christus voor de oogen.

De tegenstelling, die hier gemaakt wordt tusschen het Woord Gods en het woord van den dienaar, is dus valsch, en zou, indien zij juist ware, aan alle bediening des Woords een einde maken. Er zou uit volgen, dat men ook in de

vergadering der geloovigen Gods Woord niet meer bedienend, maar enkel en alleen voorlezen mocht. En ook dat zou ongeoorloofd zijn, want alle lezen der Schrift in onze taal onderstelt vertaling en dus ook tot op zekere hoogte menscheelijke uitlegging van den Bijbel.

Ten tweede ligt aan de bovengenoemde overweging eene onjuiste tegenstelling ten grondslag tusschen Woord en sacrament. Het wordt zoo voorgesteld, alsof het sacrament alleen werken moet, op en door zichzelf, zonder het woord, en in zijne werking door het woord van den dienaar belemmerd wordt.

Doch is er geen tegenstelling tusschen Woord en sacrament. Want vooreerst staat onder Gereformeerden vast, dat het sacrament een toevoegsel is aan het Woord, dat in de Schrift voor ons ligt, en dat het zondér en los van dat Woord hoegenaamd geen betekenis en kracht heeft.

En ten andere komt het woord ook bij het sacrament, om het te verklaren en in zijne betekenis te doen verstaan. Zoo kwam het bij het Pascha. En zoo heeft Christus het ook bij de instelling aan het Avondmaal toegevoegd.

En dat woord is geen formule, die wij letterlijk naspreken moeten. Het zijn geen paar magisch werkende woorden, die het sacrament tot stand brengen, en waarvan verspreking of afwijking de werking van het sacrament te niet doet. Maar het woord, dat door Christus en thans in zijn naam door den dienaar gesproken wordt, dient om het sacrament te verklaren. Het wordt niet tot de teekenen maar tot de hoorders gericht.

De Gereformeerden ontleenden de woorden, die bij de uitreiking van brood en wijn werden gesproken, zelfs niet aan Jezus maar aan Paulus; en namen ze niet letterlijk over maar breidden ze uit; en zij schreven ze aan de dienaren voor, niet opdat deze ze, op straffe van kerkelijke vermaning of censuur, letterlijk, zonder een woord minder of meer, zouden naspreken, maar opdat zij tot voorbeeld zouden zijn, hoe door den dienaar aan de gasten de betekenis van het Avondmaal verklaard moet worden.

Indien dit nu zoo is, hoe kan men dan zeggen, dat het woord van den dienaar het sacrament krachteloos maakt of Christus op den achtergrond dringt?

En eindelijk, het Avondmaal is ingesteld tot gedachtenis aan den Heere Jezus Christus en tot verkondiging van zijn dood. Het mag daarom niet gedachteloos, niet in onbewusten toestand, zelfs niet vóór de jaren des onderscheids gevierd worden. Blijkens het Formulier wilden de Gereformeerden, op grond van Gods Woord, dat men zichzelf van te voren ernstig onderzoeken en beproeven zou. Zij leerden, dat het Avondmaal, evenals de Doop en het Woord, daaraan gericht of daartoe verordend zijn, dat zij ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis, als op den eenigen grond onzer zaligheid wijzen. En in hunne practische geschriften eischen zij, dat men vóór en onder en na het Avondmaal zich met die offerande in zijne gedachten zoude bezig houden en daaraan het motief ontleenen zou tot een leven der dankbaarheid.

Hoe zou daarmede dan in strijd kunnen zijn het woord van den dienaar, dat juist niet anders bedoelt of althans niet anders bedoelen mag, dan om de gedachten der hoorders bij de offerande van Christus aan het kruis te bepalen, om hen in waarheid gedachtenis van zijn dood te doen vieren en dien dood hen te doen verkondigen, totdat Hij komt?

Uit al deze overwegingen blijkt wel, dat bij de zoogenaamde toespraken bij het Avondmaal geen beginsel is gemoed, en dat alleen uit te betreuren is, dat er door velen van dergelijke „onverschillige zaken” een beginsel gemaakt en daardoor twist en tweedracht in de gemeente gezaaid wordt.

Misbruik kan er van alles gemaakt worden, ook van de toespraken bij het Avondmaal. Maar misbruik heft het gebruik niet op.

Met de toespraken, die bij den Doop zijn ingevoerd, is het een ander geval. Deze worden vóór den Doop gehouden, maken het Formulier menigmaal krachteloos, en zijn geheel overbodig. De Doop zelf loopt in enkele oogenblikken af.

Maar het Avondmaal is een wezenlijke maaltijd, die naar het hedendaagsche gebruik in groote kerken in vele tafels is verdeeld en daarom langen tijd aanhoudt. Het is bovendien een maaltijd ter gedachtenis aan en ter verkondiging van den dood onzes Heeren Jezus Christus. Het denken aan en het spreken over dien dood kan dus met het wezen van het Avondmaal niet in strijd zijn.

De vraag is alleen, hoe, in overeenstemming met de bedoeling van het sacrament, het geloof der Christenen het best alleen te richten zij op de eenige offerande, aan het kruis volbracht?

Op die vraag kan men verschillend antwoorden. Maar binnen de grenzen van Schrift, Belijdenis en Kerkenorde zij er vrijheid en oordeel de eene broeder den anderen niet.

BAVINCK.

VOLKSNODEN.

Concept-Statuten der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Zenuwlijders in Nederland.

Artikel 1. Het doel der Vereeniging is: Christelijke verzorging van Zenuwlijders, naar het Woord van God.

Zij tracht dit doel te bereiken:

- door de belangstelling daarvoor op te wekken;
- door gelegenheid tot verzorging te geven.

Artikel 2. De grondslag der Vereeniging is de Heilige Schrift, naar de verklaring der Gereformeerde Belijdenisschriften: de Belijdenis, de Catechismus en de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten.

Artikel 3. Leden kunnen worden allen, die met Art. 1 en 2 instemmen, en zich verbinden tot eene jaarlijkse bijdrage naar vermogen.

Zoowel vrouwen als mannen kunnen leden worden, doch alleen mannen zijn stemgerechtigd ter Algemeene Vergadering.

Begunstigers zijn allen, die, zonder als lid toe te treden, door eene jaarlijkse bijdrage de Vereeniging steunen.

Uit de leden worden Correspondenten voor het geheele land gekozen. Het Bestuur kan ook Buitenlandsche Correspondenten benoemen.

Artikel 4. Het Bestuur bestaat uit minstens negen leden, van wie tweederden persoonlijk instemming betuigen met de Belijdenisschriften, in Art. 3 genoemd.

Artikel 5. De Vereeniging zal zooveel mogelijk samenwerking zoeken met de Vereeniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen in Nederland, tot bevordering van elkanders doel.

Artikel 6. Minstens 10 personen in eene of nabijliggende Gemeenten kunnen zich verbinden tot eene afdeling. Elke afdeling heeft het recht een afgevaardigde te zenden ter algemeene vergadering met dien verstande, dat eene afdeling van 50 leden en daarboven twee, en eene van 100 en meer leden drie afgevaardigden zenden mag.

Bestaande Corporatiën, Kerkeraden, Diaconien, Vereenigingen, kunnen zich aansluiten, indien zij instemmen met de Statuten, jaarlijks minstens vijf en twintig gulden bijdragen, of, wat Kerkeraden betreft, zich verbinden, elk jaar in de openbare godsdienstvereeniging eene collecte te houden.

Zij hebben het recht van eene afdeling, met dien verstande, dat Kerkeraden die bedoelde collecte houden en andere Corporatiën die niet meer dan vijf en twintig gulden bijdragen, één afgevaardigde mogen zenden, terwijl alle Corporatiën, die zich tot eene hoogere bijdrage verbinden, voor elke vijf en twintig gulden, een afgevaardigde mogen zenden, doch niet meer dan drie.

Artikel 7. Jaarlijks wordt minstens één algemeene vergadering gehouden op een nader door het Bestuur vast te stellen tijd, waarin o.a. het Bestuur verslag geeft van den arbeid der Vereeniging, en rekening en verantwoording doet van het gehouden beheer der geldmiddelen.

De tijd en plaats der Algemeene Vergadering wordt minstens 2 maanden te voren openlijk bekend gemaakt.

Het boekjaar sluit 31 December.

Artikel 8. Het Bestuur, de Afdelingen en de Corporatiën, alsmede minstens een tiental leden hebben het recht, voorstellen op de Algemeene Vergadering te brengen. Die voorstellen moeten minstens vier weken te voren bij den Secretaris worden ingezonden. Alle leden mogen deelnemen aan de beraadslagingen. Stemrecht op de algemeene vergadering hebben de leden van het Bestuur en alle afgevaardigden, die ter vergadering tegenwoordig zijn.

Al de leden en begunstigers ontvangen een gedrukt verslag van de algemeene vergadering. Corporatiën ontvangen vijf exemplaren, welk getal voor ieder meervoud van vijf en twintig gulden, dat jaarlijks bijgedragen wordt, op aanvraag, met vijf wordt vermeerderd.

Artikel 9. De leden van het Bestuur worden door de stemgerechtigde leden der algemeene vergadering gekozen. Zij hebben vijf jaren zitting en treden volgens door het Algemeene Bestuur op te maken rooster af; aftredende leden zijn herkiesbaar.

Het Bestuur benoemt uit zijne leden een Voorzitter, een Secretaris en een Penningmeester, die te zamen het Moderamen vormen, en elk hun Secundus hebben.

Het Bestuur is geroepen te zorgen voor de handhaving der Statuten, de uitvoering der besluiten van de Algemeene Vergadering, en de leiding en het beheer van al wat tot de Vereeniging en haar arbeid behoort.

Het Moderamen vertegenwoordigt het Bestuur bij alle burgerlijke handelingen.

Bij huishoudelijk reglement wordt de arbeid der Bestuursleden nader omschreven en geregeld.

De onvermijdelijke kosten van het Bestuur worden uit de kas der Vereeniging vergoed.

Artikel 10. De inkomsten der Vereeniging bestaan uit:

- Verpleeggeld.
- Jaarlijkse bijdragen.
- Collecten en vrije giften.
- Schenkingen en legaten.

Artikel 11. Het Bestuur zal niet tot het sluiten van geldleeningen en vervreemden van bezittingen mogen overgaan zonder voorgaande machtiging der Algemeene Vergadering.

Artikel 12. De Algemeene Vergadering benoemt telken jare eene Commissie van drie leden, met 2 secondi, tot het nazien der rekening en verantwoording voor het loopende jaar, die op de volgende Algemeene Vergadering rapport uitbrengt.

Artikel 13. Alle beslissingen worden bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen. Bij staking der stemmen wordt het voorstel geacht verworpen te zijn. Stemming

over personen geschiedt bij gesloten briefjes. Indien bij de eerste stemming geen volstrekte meerderheid wordt verkregen, wordt bij herstemming gekozen uit een dubbeltal, op te maken uit hen, die de meeste stemmen bekomen hebben.

Bij herstemming is hij gekozen, die de meeste stemmen op zich verenigt; indien de stemmen staken, de oudste in jaren.

Artikel 14. Verandering in de Statuten moeten worden voorgesteld door het Bestuur, door eene Afdeling, door eene Corporatie of door minstens 10 leden, en aangenomen worden met minstens tweederde der tegenwoordig zijnde leden, behoudens Koninklijke goedkeuring.

Artikel 15. Art. 1, 2 en 11 en dit artikel zijn onveranderlijk.

Artikel 16. De Vereniging is gevestigd te Utrecht, en wordt opgericht voor negen en twintig jaren, te rekenen van den dag der erkenning door het bevoegd gezag.

Aldus vastgesteld door de Commissie, in hare vergadering van 25 April 1900.

Dit Concept wordt gepubliceerd, in de hoop dat mannen van de pers en andere belangstellenden tijdig hun opmerkingen zullen geven, hetzij in het openbaar, hetzij aan de Commissie: adres *Dr. A. van Andel te Heerenveen*. Op de a.s. Algemeene Vergadering van belangstellenden moet de vaststelling der Statuten geschieden. Zoals in het woord van oproeping — zie N°. 22 — is medegedeeld, wordt over den grondslag — Art. 2 — niet gediscussieerd.

De Commissie heeft in hare tweede vergadering, op verlangen van enkele broeders, nog de vraag besproken, of een minder duidelijke en vaste, in veler oog ruimere, grondslag kon worden gekozen. Ten slotte oordeelde zij bijna geheel eenparig, dat dezelfde grondslag, die van meet af afstheid en kracht heeft gegeven aan de Vereen. „Chr. V. Kz.,” nl. de Gereformeerde, de echt-Nederlandsche nationale Belijdenis, ook voor deze nieuwe Vereeniging moest worden gekozen. Zóó ook alleen kan het doel worden bereikt, waarmee genoemde Vereeniging dit gedeelte van haar program aan een afzonderlijke Vereeniging wil afstaan.

Wie opmerksaam dit Art. 2 vergelijkt met Art. 2 der Statuten van „Chr. V. Kz.,” zal toch eenig onderscheid — geen verschil — bespeuren. In plaats van „de Belijdenisschriften der Geref. kerken,” leest men hier: *de Gereformeerde Belijdenisschriften*. Naar de meening van sommige broeders klinkt dat „der Geref. kerken” velen leden van de Ned. Herv. kerk en anderen toe als waren „de Geref. kerken in Nederland” bedoeld. Dat is niet zóó. Dat kan, blijkens de wordingsgeschiedenis, niet zóó zijn. Immers in '84, toen die Statuten zijn vastgesteld, kenden wij wel „Christelijke Gereformeerde Gemeenten,” „de Chr. Geref. kerk,” uit wier boezem God de Heere den drang tot dezen arbeid en deze Vereeniging heeft doen opkomen, maar niet den naam „de Geref. kerken,” en „in Nederland” staat er ganschelijk niet bij. Bedoeld zijn de Geref. kerken der historie, hier en elders, die de met name uitgedrukte banieren omhoog hielden en houden. Door weglating van „kerken” is het nu meer dan overvloedig duidelijk, dat niemand door lid te worden van de Vereen. voor Zenuwlijders — evenmin als van die voor Krankzinnigen — zich in eenig verband stelt met „de Geref. kerken in Nederland.”

Het zij ons vergund, bij deze gelegenheid nog eens uit te spreken onze *bevreemding en ons leediezen*, dat zoo *veel* „Gereformeerden” buiten de „G. K. v. N.” dezen en anderen arbeid op Geref. grondslag steunen. *Is dat toch niet door en door on-Gereformeerd? niet enghartig, niet kerkistisch, niet onbroederlijk?* Van onze zijde is alles gedaan, in veler ook zelfs verder gegaan dan de grens, om allen Geref. broeders en zusters samenwerking mogelijk te maken, en daarenboven medewerking allen die, zonder zelve zich „Gereformeerd” te noemen, de zaak in Geref. geest en gang willen steunen. Doch zie, nu toe, na 16 jaar zijn er nog slechts enkele *N.-H.* kerkeraden, die een collectie zenden. En van de „Confessioneele,” en de „Gereformeerde” *N.-H.* kringen zijn er weinige mannen en vrouwen als lid toegetreden. Zal het ook met deze Vereen. zóó gaan? Meer Ned. Herv. broeders dan onder de circulaire staan, zijn uitgenoodigd, zoals *Dr. Van Slaveren*, arts te Rotterdam, *Dr. Schokking*, pred. te Koudum, *Dr. de Lind van Wijngaarden*, pred. te Utrecht. Die broeders begroetten het plan met instemming en heilwensch, en alleen om persoonlijk redenen doen zij niet mede in het vooropgaan. We mogen verwachten, dat zij nu wel door hun invloed de zaak zullen steunen. Men heeft de „Afgescheidenen” doorgaans verdacht, dat zij alleen in eigen kring wat goeds konden zien. De goed ingelichte historieschrijver zal boekstaven, dat die Gereformeerden over het geheel ruimer van hart, breder van blik en guller van hand en mond waren en zijn dan vele anderen. Men denke maar aan de voortname onverschilligheid of pijnlijke tegenwerking, waarmee hun arbeid als Kerk, de arbeid voor Geref. Schoolonderwijs, Geref. Zondagschool, Geref. Traktaatverspreiding enz. is bejegend.

’t Scheen soms wel, en ’t schijnt nog wel, of de later komende arbeiders op den Geref. akker weinig of geen goeds kunnen zien in het werk van hen die door den Heere eerder verwaardigd werden te ploegen en te eggen, te zaaien en te oogsten.

Al zulks is echter niet de vrucht van Gereformeerde denken en leven; daartoe volstaat een gewone mate van werking der bedorvenheid die in alle menschen woont. De Geest van God, die een *nieuw* leven geeft en onderhoudt, vormt niet harten en gezelschappen, die hun genot en eere hebben in ’t afbreken van anderen en het drukken van eigen stempels op de zaken en instituties van God en Zijn Rijk; te gendie verzoeking en die woeling des vleesch, welke alle ontdekten in zichzelf met droefheid waarnemen, hebben zij te strijden en strijden zij al de dagen hunns levens. ’t Wordt ook zoo’n arm gedoe, als wij alleen kunnen steunen wat nu zoo heelemaal is naar onzen zin en smaak. Dan wordt het oog zoo dof, het hart zoo klein, de hand en voet zoo stram; alleen de oordeelzuchtige lippen en penne worden vaardig. . . . Ach, dat er in de laatste jaren minder over liefde, eenheid, samenwerking, Gereformeerde leven c.a. ware gesproken en geschreven, gedebatteerd en geïdealiseerd en gephantaseerd, en wat meer moeite gedaan, en gebeden vooral, om tot waarlijk Gereformeerde denken en doen te komen!

Alle Gereformeerden, van welken naam of kring ook, roep ik op tot medearbeid aan de ontworpen Vereeniging voor *Zenuwlijders*. Ontfermt u, om Jezus’ wille, over de *tienduizenden* lijders en lijderessen!

Zullen ook niet onze „Christelijke Gereformeerde” broeders en zusters allengs gaan inzien, dat de kerkelijke scheiding ook voor hen toch geen geldige reden kan zijn om zich te onttrekken en te onthouden van medewerking in den Gereformeerden arbeid in het Rijk van onzen God en Koning?

Zouden wij mogen hopen, dat deze onze klagende bede bespreking vinden zal in de bladen, vooral die onder Geref. vlag zeilen? Om de zaak zou ’t ons aangenaam zijn. En niemand valle ons hard om die klacht. ’t Is niet onze zaak. Zij gaat allen aan, die den Naam van Christus noemen. Reeds te lang is al te veel werk in Jezus’ Kerk en Rijk door allerlei oorzaak, die voor Gods aangezicht veroordeeld is, geschaad, gehinderd, ongedaan gebleven. Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van *alle* ongerechtigheid, en gorde zich in Zijne kracht aan tot *alle* goed werk! Zoo speedig kan uw en mijn dag ten einde zijn. Vinde de Heere ons dan wakende en biddende en doende wat onze hand te doen vindt!

We herinneren nog dat aan ieder, die vóór 15 Juli zich voorloopig als lid aanmeldt bij *Dr. van Andel*, een ex. van de Conc.-Stat. zal worden gezonden, en later een Agenda van de Alg. Verg. in September.

EEN GOEDE TIDING. Bij den Penningmeester van „Elfatha” is ingekomen de rijke gift van f 3000, onder letters A. B. te Utrecht. Toen wij de vorige week voor *die* Vereen. en haar arbeid tot hartelijke liefde opwekten, dachten wij niet aan zulk een liefelijk e verrassing. Den Heere zij dank, en ook den broeder of de zuster, die nu eens niet een paar rijksdaalders, maar drie duizend gulden geven mocht. Wekke dit voorbeeld de vele rijke en zeer rijke broeders en zusters onder de Christenen, ook onder de Gereformeerden, en bijzonder *die* in de Geref. kerken, op om voor Kerken en Scholen en allerlei arbeid den Heere te dienen van de *veerstelingen* van al hunne inkomsten en ook van hun „goed,” hun knptaal. Er zit geld genoeg onder de Christenen. Als ’t maar los wil komen. Wij loopen echter steeds meer gevaar om krachtiger en ijveriger te worden in het *vragen* dan in het *geven*. „Subsidie” onder allerlei naam en voor allerlei zaken . . . wordt een steeds meer gewild artikel op onze markten. Maar dit blijft onder alles waar: naarmate een menschenkind minder eischen heeft en minder behoeften schept voor zich zelve, naar die mate kan hij meer voor anderen geven; en naarmate de liefde Gods in Christus meer het hart beweegt, naar die mate zal het ons een behoefte en een vreugde zijn, niet alleen ons koper, zilver of goud, maar ook ons zelve aan den Heere en Zijnen dienst te wijden. En de Heere zal zegenen allen die, met hoeveel gebrekkigheid ook, in oprechtheid voor Hem leven en in den arbeid voor Zijn Naam en volk hun hoogste genoegen en eere hebben.

L. LINDERBOOM.

Politieke Beschouwingen.

Wij hadden verleden week nog juist tijd om even melding te maken van een gedachten strijd even Oostwaarts buiten Pretoria tusschen Roberts en L. Botha gevoerd. Duidelijk bleek uit Roberts eigen berichten, dat hij genoodzaakt was om te vechten. De toenemende macht der Burgers en het nijpend gebrek der Engelsche soldaten dwongen er toe. Maar ’t viel hem niet mede; de Bur-

gers, ofschoon weder tegen een groote overmacht staande, hadden zich duchtig verschanst en vochten met een élan, in de laatste maanden haast niet meer gezien. Ditzelfde was ook ’t geval bij den Langsnek tegenover Buller. De officiële berichten thans ook van Transvaals zijde aangekomen bevestigden den verkregen indruk. Zij erkennen, dat men voor de overmacht moest terugwijken ten slotte, maar Botha roemt het wonderlijk moedig gedrag zijner troepen zeer. Volgens dat zelfde bericht moet de toestand der Engelsche troepen, toen zij Johannesburg en Pretoria bereikten, ellendig zijn geweest. Velen vielen uitgeput of dood op straat neer. De wegen moeten bezaaid liggen met doode lastdieren. En natuurlijk zal de voortdurende schaarschte van voedsel het herstel zeer belemmeren.

’t Spreekt van zelf dat Roberts door dezen toestand zeer wordt belemmerd in zijne operatiën tegen L. Botha, die dan ook zonder eenig betekend verlies zich een weinig rugwaarts kon terugtrekken, om vandaar Zuidwaarts en Westwaarts, naar ’t oogenblik het eischt, Roberts linien te bedreigen en zijne troepenafbreuk te doen. Voorslands is het doel van Roberts blijkbaar een korteren verbindingsweg over Natal te krijgen. En als dit gelukt, bereikt hij zeker een belangrijk voordeel. Hij wil verder de Oranje-Vrijstaten en Transvalers van elkaar scheiden. Daartoe tracht hij een sterke troepenmacht tusschen beiden te plaatsen. Hunter te Potchefstroom en Johannesburg; Buller te Standerton en Methuen bij de Vaal; terwijl Baden Powell van Pretoria Westwaarts de onderwerping moet zien voort te zetten. Daardoor wordt de Westzijde van het troepen-cordon wel wat zwak. Men vindt dit plan heel fraai, maar wijst er op, dat Roberts daartoe zijn leger verdeelen moet en dat de guerilla de communicatie tusschen Botha en de Wet toch gemakkelijk onderhoudt.

De militaire medewerker van het *Tagebl.* geeft een zeer interessante beschouwing onder den titel: „De tweede periode van den Boerenoorlog.”

De schrijver zet uiteen, dat ook na de inneming van Bloemfontein de Boeren de verbindingslijnen trachten af te snijden. Nu, na de bezetting van Pretoria lukten deze plannen echter beter als toen, en werkelijk was Roberts van 5—11 Juni afgesneden. Toch acht hij het meest geschikte oogenblik reeds voorbij, omdat Roberts reeds invloed gekregen heeft op de krijgsbedrijven bij Langsnek en de maarschalk dus al zijn kracht kan gebruiken voor de nieuwe korte hoofdverbinding: Pretoria—Johannesburg—Durban. Aanvankelijk steunde Roberts op de lijn de Aar-Kimberley; daarop kwam de moeilijkste periode, toen hij besloot deze verbinding op te geven en na de onverwachte catastrofe van Paardeberg steunde op de lijn naar en over Bloemfontein, doch met voorloopig vasthouden van de zij-basis Kimberley-Bloemfontein.

Toen de weg over Bloemfontein hem geschikt leek, gaf Roberts de beide eerste verbindingslijnen op en steunde slechts op den spoorweg Springfontein-Kroonstad. Dit ware voor de Boeren (indien zij sterker waren geweest) het geschikte oogenblik geweest om hun hoofdmacht tegen dezen verbindingsweg te wenden. Maar daar Roberts ook zoo iets verwachtte, liet hij sterke afdelingen achter.

Volgens den schrijver heeft Roberts nu zijn hoofddoel bereikt en hij beschouwt den oorlog geëindigd. De Boeren onder de Wet worden, naar zijn gedachte, vandaag of morgen tot overgave gedwongen, wijl Roberts spoedig de versterkingen van Buller kan ontvangen.

’t Is echter de vraag of de Burgers niet een streep door deze optimistische rekening-courant zullen halen. Zelfs met hunne gevangenen (ongeveer een duizend van de laatste twee weken) wisten ze nog goed raad en borgen ze op hoog in ’t Lijdenburgsche. Bovendien houden de bewegingen van De Wet niet op tegen de Engelschen, al meende Methuen zijne Burgerschaar uiteen geslagen te hebben. Daarbij komt dat de Ficksburg de Burgersmacht zeer sterk wordt en dreigt Kunder op zij te schuiven en door te breken naar ’t Zuiden. Jammer maar, dat die ellendige censuur der Engelschen zoo weinig nieuws van de zijde der Burgers doorlaat. Dan zouden wij ook weten of werkelijk echte Boeren in Transvaal zich onderwerpen, tenzij zij ziek of gewond bij de hunsen zijn. Wij gelooven er nog niet veel van.

Intusschen worden voor *Engeland* de toestanden te Koemassi aan de kust van Guinea elken dag ongunstiger. Men kan geen troepen zenden, ofschoon ze brood noodig zijn en bedelt in de koloniën of zij niet willen helpen. Ook neemt de hongersnood in Engeland. Indie *hand over hand* toe en wordt het haast onmogelijk om van daar, na wat men reeds naar Z. Afrika zond, nog meer troepen weg te zenden. En toch roept ook *China* luide om duizenden soldaten. De toestand is daar door toeneming van den opstand der Boxers en het gemeene zaak maken met hen door de keizerlijke troepen, hoogst gevaarlijk. Wel worden van alle kanten maatregelen getroffen tot zending van troepen, maar alles zal waarschijnlijk te laat zijn om den moord der Europeanen te verhinderen. Men heeft weer te lang gepraat en vooral te lang naar elkaar gekleek, najveriger dan kinderen en ondertusschen sloegen de Boxers hun slag. Het telegram eergisteren, door de Japanse kanonneerboot aangebracht, maakt het zoo goed als zeker, dat niet alleen de Duitsche gezant vermoord is, maar ook de andere gezanten. Toch blijven wij nog hopen dat het niet zoo erg zal zijn. Chifu is de eenige haven van waar nog geseind kan worden; de berichten uit Taku moeten naar Chifu door schepen overgebracht.

Straks zullen natuurlijk de Europeanen Peking innemen, nu Taku, de sleutel van Peking, reeds is bezet na een gevecht van zeven uren, en waarnemen om het vergoten bloed. Veel nieuw bloed zal vloeien, maar daar-

mede worden de dooden niet levend! Het is hard te bedenken, dat een eensgezind tijdig optreden der Mogendheden het reeds aangericht en toekomend bloedbad zou kunnen voorkomen. Peking is evenwel China niet en als werkelijk de 400,000,000 Chinezen de Europeesche bemoei- en hebzucht niet langer willen dragen, kan nog veel ijsselijks gebeuren.

Reeds zijn de Boxers in Peking. Uit den brand der katholieke kerk blijkt dat ook de afgesloten vreemdelingenwijk door hen bezet is, welke reden zouden zij hebben de gezantschapshotels te sparen? Daarbij komt, dat de wrede keizerin nu openlijk het masker heeft afgeworpen en de onderkoningen gelaste de Boxers niet alleen te helpen, maar zooveel mogelijk troepen naar Peking te zenden ter wering der vreemde duivels. Slechts twee onderkoningen moeten op dit bevel afwijzend hebben geantwoord en de keizerin dringend hebben aangeraden de anti-Europeesche beweging niet te steunen.

Van de Duitsche en Russische ontzetkolonnes werd nog niets vernomen, terwijl admiraal Seymour niet alleen niet verder kwam dan Hangfang met zijn ontzet-troepen, maar zelfs op Tientstin zoo teruggetrokken zijn, omdat de verbindingslijnen in zijn rug waren afgesneden. Andere berichten zeggen echter dat hij in Peking is gekomen; de gezanten beschermt en de Regeering dwingt tot den vrede. Er is echter uit de berichten haast niet wijs te worden.

Dat de gevechten bij Taku niet zonder verliezen bleven is zeker. Zelfs zouden twee Engelsche oorlogsschepen gezonken. In elk geval een Russische kanonneerboot. Japan en N. Amerika worden gesmekt om toch haastig versterkingen te zenden, nu de vervloekte intrigant en verteder van recht en gerechtigheid in de knel zit. Wanneer, zegt een courant, „wanneer al toch eens een einde komen aan de suggestie van dit vervloekte land. Met 250000 man heeft ’t nu nog niet, na meer dan een half jaar tijd, een Boerenlegertje van 25000 man onder de knie. De Ashantijnen deelen het klappen toe, die rak zijn; Australië zegt vrij duidelijk, dat ’t bedankt voor zijn voogdij. Waarom storen de Mogendheden zich toch zooveel aan dit land, dat door zijn imperialistisch streven hard bezig is, zich toe te bereiden tot den ondergang?”

Wie weet wat, onder ’t voorzenig bestuur des Heeren, de Chineesche troebelen nog uitwerken, ook voor de Zuid-Afrikaansche Republieken. De God der wrake leeft. Op zijn tijd zal de gerechtigheid zegevieren voor Zuid-Afrika en de schandelijke zelfzuchtige politiek der groote Mogendheden beschaamd worden!

NOORDTJII.

Buitenlandsche Kerken.

PROF. H. BEUKER D.D.

Het plotseling overlijden van den ook onder ons algemeen geachten prediker en schrijver heeft de hoofdredacteur Prof. Bavinck reeds vermeld, tegelijk in korte en schoone trekken schetsend, wat de overledene in zijn werkzaam leven geweest is.

Ook in onze rubriek kunnen wij van hem niet zwijgen, omdat hij een waardige plaats innam in een onzer zusterkerken in het buitenland en omdat ook zijne pen gedurig iets leverde, wat ons kon doen schrijven over de Buitenlandsche Kerken.

Wij meenen niet beter te kunnen doen, dan in ’t kort over te nemen, wat *„de Wachter”* van de hand van zijn hoofdredacteur, *Dr. A. Keizer*, te zijner herinnering ons mededeelt.

Hij begint met de verklaring, dat het overlijden van Prof. Beuker de gevoeligste slag is, dien de Heere de Christ. Geref. kerk toebrengen kon, omdat men hem lief had en hoogachtte als een leeraar en vriend, dien de Heere met zoo rijke gaven van verstand en hart begaafd had. Hij was een man, die steeds sympathie afdwong. Oprechte golvruucht kenmerkte hem in alles; bereidvaardig om anderen tot raad en hulp te wezen, heeft hij velen gediend met zijne eigene rijke levenservaring. Aan de taak, die de Heere hem opgelegd had, wijdde hij zich met geheel zijn hart, woekerende met de talenten door den Heere hem geschenken.

In 1834 te Volzel, Graafschap Bentheim, geboren, had de door den Réveil ook daar weer aan het licht gebrachte waarheid al vroeg invloed op zijn hart. Ook had hij vroeg lust tot de studie. Lang aanzelde hij echter, om zich aan de studie te wijden, en de opleiding tot het predikambt te zoeken, omdat hij lang twijfelde aan de waarheid zijner bekeering en aan zijne roeping tot het predikambt. Toen hij die bezwaren overwonnen had, heeft hij eerst twee jaren onderwijs genoten van een predikant en heeft daarna zijn studie voortgezet aan de Theol. School te Kampen.

In het najaar van 1862 werd hij in de bediening gesteld in de gemeente te Zwolle. Onderscheiden gemeenten in ons vaderland heeft hij gediend. In 1881 benoemde de Synode der Christ. Geref. kerk in N. Amerika hem als Docent aan de Theol. School te Grand-Rapids. Toen heeft hij die benoeming afgewezen; in 1893 werd hij door de gemeente Muskegon beroepen, welke roeping hij opvolgde. Ruim een jaar later werd hij andermaal als Docent aan de Theol. School te Grand-Rapids benoemd; nu nam hij de benoeming aan en aanvaardde 6 Sept. 1893 zijn ambt.

Gedurende 6½ jaar werkte hij met kenlijken zegen aan de Theol. School. Hij werd door zijn studenten als een vader bemind.

De Faculteit van Westminster College van de United Presb. Church te New Wilmington, Penn. vereerde hem met den graad van Doctor in de Theologie.

Het was zijn begeerte, dat zijn stof op den doodenakker te Graafschap te midden van dat zijner vele vrienden zou worden bijgezet. Aan dat verlangen is 22 Mei voldaan.

Nadat de grijze *Dr. L. J. Hulst* aan het sterfhuys een kort woord gesproken had, werd het lijk door Professoren en Curatoren naar de kerk in Commerce-street gedragen, voorafgegaan door de studenten. Daar was een groote schare samen en werd de lijkrede uitgesproken door *Dr. A. Keizer* over de woorden des Heeren: „Lazarus onze vriend slaapt.”

Prof. Boer sprak namens het College van Docenten, waaruit de uitnemende verstandhouding tusschen hen en den overledene duidelijk bleek, en waarin gewezen werd op het groot verlies, dat kerk en school in den dood van Prof. Beuker geleden had.

Al de studenten en tal van predikanten en ouderlingen van verschillende gemeenten in Grand-Rapids volgden naar het station en van daar per spoor naar Holland. Van daar ging de stoet naar Graafschap, waar het kerkgebouw reeds met tal van belangstellenden gevuld was, onder wie zich ook *Dr. Kollen Pres.* en *Dr. Dosker Prof.* van Hope College bevonden.

Prof. Hemkes opende met gebed en gaf een belangrijk overzicht van het leven van den geliefden ambtgenoot als dienaar des Woords en leeraar aan de Theol. School. Hierna sprak *Dr. K.* van Goor, die in 1893 met den overledene uit Nederland was overgekomen over Hebr. 13 : 7 en 8.

Dr. de Jong sprak toen namens het Curatorium en *Dr. van Hoogen* sloot met gebed. Toen het lijk in de groeve was neergelaten nam de Praetor der studenten, de heer Berkhof, het woord, die getuigde van den teederen band, die er bestond tusschen de studenten en hun leeraar. Zijne woorden bewezen, welk een ruïne plaats de doode in het hart der studenten had. Hij leefde in alles met zijne leerlingen mede.

Hun welzijn stemde hem tot blijdschap. De spreker zeide genoeigd te zijn namens het vijftigtal studenten uit te roepen, wat Eliza bij het scheiden van Elia riep: „Mijn vader! mijn vader! wagen Israëls en zijne ruiters!”

Dr. Ten Hoor sloot op het kerkhof met gebed, waarin God gedankt werd, dat men iemand had uitgedragen, door wiens heengaan de aarde armer en de hemel rijker geworden was.

Dr. Vos, zwager van den overledene, dankte namens de bedroefde weduwe, kinderen en familie voor de betoonde belangstelling.

Wij zien hieruit, hoeveel vrienden Prof. Beuker ook in Amerika had, hoewel hij er nog zoo kort was. Hoe zijn sterven algemeene droefheid werkte, gelijk het bericht van zijn plotseling heengaan ook hier zijne vele vrienden getroffen heeft.

De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn.

SCHOLTEN.

Naar men ons bericht hopen op het 37e *Christelijk Nationaal Zendingfeest*, den 4en *Juli a. s.* op het Landgoed Middachten bij de Steeg te viëren, de volgende sprekers op te treden. Prof. *Dr. J. J. P. Valetton* van Utrecht heeft de *Openingsrede*. *Dr. J. J. van den Broek*, van Almelo zal spreken over „*Johannes Poelakker, de Twentische zendeling van Nijverdal*”; *Dr. J. R. Callenbach* van Doorn over „*Indrukken op de wereldconferentie der Zending te New-York*”; en *Dr. H. Dijkstra* van Smilde over „*Een wonder der 19e eeuw*”. Verder spreken de h.h. *G. J. H. le Grand*, zendeling op Rotti, en *W. L. Jens*, zendeling op Nieuw Guinea. Voorts de predikanten *B. ten Kate*, *D. J. Karres*, *Chr. de Meijere* *C. Azn.*, *J. Ossewaarde*, *M. A. van Rhijn*, *O. Schrieke*, *C. Spoelstra*, *A. S. Talma*, *A. Voorhoeve*, *P. van Wijk*, *J. H. Wiersma*, *L. C. Schuller* tot Peursum.

De uren van vertrek en aankomst der treinen worden nader bij advertentie en op het groote aanplakblijf aan de stations aangekondigd.

Men meldt ons, dat Woensdag 4 *Juli D. V.* te Zeist geopend zal worden het Gereformeerde Herstellingsoord voor Zenuw-zwakken, Weeshuislaan 4 bij de Slotlaan. Besturende Zusters zijn: *Mej. G. Jochems Mulder* en *A. A. de Veer*.

Aan de Theol. School werden met goeden uitslag geëxamineerd in de *Propaedeutische* de h.h. *Studenten: K. van Dijk*, *K. J. van Anken*, *H. H. Binnema* en *F. Colenbrander*. En voor het *Semi-Candidaats* de h.h. *Brinkman*, *H. Brinkman*, *M. H. J. Bosch*, en *G. Diemer*.

Ingezonden.

WELERW. ZEERGEL, HEER DR. H. BAVINCK, HOOFDREDACTEUR!

Gaarne zag de kerkeraad onderstaande als ingezonden stukje geplaatst in de *Bazin*. De reden is het lezen door hen van een stukje in de *Utrechtische Kerkboed* van 16 dezer.

De raad der kerk te Renswoude gaat met smart den druk na der stamgenooten in Afrika en gedenkt ook hunner steeds in de gebeden. Maar ook doet het hun leed, dat er zoo vele kerken zijn, die zich zoo lijdelijk betoonen in het vergaderen der gemeenten om gezamenlijk den Heere te zoeken in ootmoedig gebed.

Gaarne zag hij d. volgende vragen beantwoord, daar het hun jammerd, dat er aan den drang van hun gemoed geen gevolg kon gegeven worden, om in eene gemeenschappelijke bidstond hun verlangen kenbaar te maken.

Waarin kunnen die uitnodigingen toch te haastig geschieden?

Hebben ook niet de kerken eene berisping noodig? Daar er toch kerken gevonden worden die eerst veertien dagen na den gestelden datum het bidstond hielden.

Is het niet een teeken van lijdelijkheid in plaats van een medeleven in de toestanden, die God tot ons brengt?

Gaarne zag hij daar eenige inlichting over. De Kerkeraad voorn.

Correspondentie. — Eenige Ingezonden stukken zullen zoo spoedig geplaatst worden, als onze ruimte toelaat. — RED.

ADVERTENTIËN.

Heden ontsiep zacht en kalm in zijnen Heere en Heiland onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader

Derk Zwier Maat,

in den gezegenden ouderdom van 87 jaren en 4 maanden

Uit aller naam,
G. MAAT.

LANGESLAG,
18 Juni 1900.

In den vroegen morgen werd door den dood van de zijde zijner echtgenoot en uit het midden onzer weggenomen, onze geliefde medebroeder

Jacob Wilderom,

in den ouderdom van 60 jaren en 9 maanden, waarvan hij 12½ jaar als Diaken de kerk des Heeren alhier mocht dienen met de gaven hem geschonken; doch de hoop vervult onze harten, dat hij is henengegaan naar die gewesten van zaligheid, daar geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek.

Namens den Kerkeraad

der Geref. kerk,
Ds. F. STAAL, Pres.
C. M. DOUW, Secr.

KOLIJNSPLAAT,
18 Juni 1900.

Heden overleed, in de hope des ewigen levens, na eene gelukkige echtvereniging van 36 jaar, mijn geliefde Echtgenoot en der kinderen zorgdragende Vader

JAN TILLEMA,

in den ouderdom van 75 en een half jaar.

Zwaar valt ons deze slag, maar wij wenschen Gode te zwijgen.

G. BOS—

WED. TILLEMA.
H. BOOMGAARDT.
E. BOOMGAARDT—
TILLEMA.

SPJK,
19 Juni 1900.

Na een kortstondige en hevige ziekte, ontsiep gisterenmorgen in zijn Heere en Heiland, onze broeder

JAN TILLEMA,

die ruim 25 jaren onze kerk, eerst als diaken en later als onderling, met de gaven hem van God geschonken, heeft gedaan. Zijn arbeid is nu volbracht, en hij geniet thans de zalige rust, welke er is weggelegd voor al het volk van God

Namens den Kerkeraad,
H. BULDER, Pr.
M. UBBENS, Ser.

SPJK A,
20 Juni 1900.

De Kerkeraad der Geref. gemeente te Ulrum betuigt bij dezen den WelEd. Heer H. BOS en ECHTGENOOT te Wildervank zijnen oprechten **dank** voor het kostelijk geschenk, waarmee het Kerkorgel werd verrijkt.

De nieuwe trompet, daarin geplaatst, getuigt en van de groote mildheid der gevers, en van de soliditeit der vervaardigers, H.H. L. v. DAM & ZN. te LEEUWARDEN.

Moge het der gemeente tot genotvol en zegenend aandenken zijn.

Namens den Kerkeraad.

B. RITSEMA.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onze innig geliefde Moeder, Mevrouw JOHANNA REBEKKA VAN DONGEN, Weduwe HENDRIK VAN WAARDHUIZEN, betuigen wij bij dezen onzen hartelijken **dank**.

C. v. WAARDHUIZEN.

C. S. v. WAARDHUIZEN—

Dordrecht. v. d. Weg.

J. R. VERWOERD—

VAN WAARDHUIZEN.

J. J. VERWOERD.

Brille.

DORDRECHT,

19 Juni 1900.

Voor de blijken van deelneming bij het overlijden van onze geliefde Zuster, Behuwd-Zuster, Tante en Behuwd-Tante, Mevrouw MARIA ELIZABETH KREIJTS, Wed. den Heer JOHN JONG, betuigen wij onzen innigen **dank**.

Uit aller naam,
H. KREIJTS.

AMSTERDAM,
19 Juni 1900.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende Klassen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zal D. V. gehouden worden Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.

Men melde zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wenscht te doen, vóór den 1en Juli bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,
J. S. KAPTEIJN.

UITGELOOT:

de rente gevende aandelen
No. 2 en No. 58

en het rent-looze aandeel No. 32 der Gereformeerde Kerk te BARN.

Namens de Comm. van
Administratie,
T. VAN LEERSUM Wz.,
Penningmeester.

UITLOTING

van rentloze aandelen der kerk te OLDEBOORN:

No. 40, 110, 235, 130, 19,
58, 51, 350, 66, 84,
80, 63, 79.

Houders dezer Nos. worden verzocht die vóór 15 Aug. in te zenden, waarvoor het bedrag alsdan zal worden toegezonden.

Namens den Kerkeraad,
F. J. DE JONG, Penn.

OLDEBOORN,
20 Juni 1900.

GEVRAAGD, een goed KERKORGEL

(oud of nieuw), liefst op afbetaling, geschikt voor 250 à 300 personen. Aanbiedingen onder motto „orgel” aan den uitgever van „de Bazuin”.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer groote

Amerikaansche Kachel,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevragen onder motto „Hettos” aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

Te koop gevraagd een Ex. van
HENDRIK DE COCK,

eerste Afgescheiden predikant in Nederland, beschouwd in leven en werkzaamheid. Brieven franco aan G. P. H. ZALSMAN te KAMPEN

STEENWIJKER BEDDENFABRIEK.

Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veenen,

opgericht 1899, levert franco: No. 1. Het nieuwe Reclamebed, bestaande uit 2 persoons veerenbed, inh. 50 pd. veeren, 30 pd. in 't bed, 1 peluw 8 pd. en 4 kussens elk 3 pd. van ondoordringbare linnen. 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en een moltondeken, overtrek voor bed en peluw, voor f 35.—.

No. 2. Een extra 2-persoons Bed, inhoudende 42 pd. veeren, 26 pd. in 't bed, 1 peluw 6 pd. 4 kussens, elk 2½ pd., van ondoordringbare linnen. 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltondeken, overtrek voor bed en peluw; ook alles te zamen voor f 35.—.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2.— 2 halve matrassen toe.

VEEREN à 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 100 en 120 cent het pond. **Prima zilver Kapok.** Wie nu een **Kapokbed** verlangt, ontvangt bed, peluw en 2 kussens, storetijk en 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltondeken en overtrek voor bed en peluw, voor f 25.—.

Ieder Bed wordt in een kist verpakt. Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veenen tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monst. Gratis.

Bij ZALSMAN te KAMPEN komt van de pers:

Misbruikte

Schriftuurplaatsen,

DOOR

E. KROPVELD.

TWEDE DRUK. 129 bladz.

Ing. 80 ct. geb. f 1.20.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

VEREENIGING
CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK
gevestigd te Nijkerk.

Heden werd als 5e deel van den 3en jaargang aan de leden verzonden:

Dokter Voorwaart's

strijd en overwinning

door **ERNST SCHRILL.**

EERSTE DEEL.

24 vel = 384 bladzijden.

Het 2e deel is in bewerking en wordt binnenkort aan de leden toegezonden.

Prijs der beide deelen ingen. f 3.60; geb. f 4.40.

De contributie voor leden der vereniging is f 5.— per jaar, waarvoor elk lid minstens 100 vel druks ontvangt. Zij betalen dus slechts f 0.05 per vel, d. i. voor het heden verschenen boek en het daarbij behorende 2e deel f 2.— ingen.; f 2.70 geb. Wie zich thans bij zijn boekhandelaar of bij den uitgever als lid laat inschrijven ontvangt onmiddellijk

dl 1. SCHRÖDER: Op Jezus zien,
dl 2. MANN: Dominieestypen,
dl 3. Onze Christelijke feestdagen,
dl 4. v. d. FLIER: Voer vrijheid en recht,
dl 5. Dokter Voorwaart's strijd en overwinning I,

en het volgende deel direct bij verschijning.

Het uitvoerig prospectus wordt op aanvraag onmiddellijk toegezonden door den uitgever

G. F. CALLENBACH
te NIJKERK.

Boek- en Handelsdrukkerij

VAN DE

Uitgeversmaatschappij

„DE VECHT”

Breukelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgever van het Geref.

Traktatengenoetschap

„FILIPPUS”)

Beveelt zich beleefd

aan voor de levering

van alle voorkomende

drukwerken.

Prakt. werk. Vlugge bediening

Concurrerende prijzen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN zijn voorhanden de verschillende

VRAAGBOEKJES

VOOR

Catechisaties,

ALS:

Catechismus, met en zonder teksten.

Kort begrip, „ „ „ „ „

Hellenbroek, „ „ „ „ „

Roritus, verbeterd door H. DE

COCK, in lessen verdeeld door O. C.

DOORNBOOS.

Formulieren van eenigheid.

Die door DD. J. H. DONNER, P.

DIJKSTERHUIS, A. P. A. DU CLOUX,

H. DE COCK, enz.

ALSMEDE:

PSALMBOEKJES

à 22½ ct. en

KERKBOEKJES

tegen zeer lage prijzen.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Hensdonk verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord, onder redactie van Prof. L. LINDEBOOM, Hoogleraar a/d Theol. School te Kampen.

Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 80 formaat. en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.

Reeds 5 No's. zijn verschenen.

De prijs is slechts f 1.50 per jaar, franco per post. Men kan intekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een soliedien boekhandelaar.

NIUWE BRIEFKAARTEN,

met of zonder firma bedrukt, worden dagelijks franco verzonden voor f 2.25 per 1000, door ZALSMAN te KAMPEN.

VEREENIGING voor HOGER ONDERWIJS OP GEREFORMEERDEN GRONDSLAG.

PROGRAM

VOOR DE

Twintigste Jaarlijksche Samenkomst.

te houden te Haarlem, op 27 en 28 Juni 1900.

I.

Op Woensdag 27 Juni, des avonds te 7½ uur, zal een **URE DES GE-BEEDS** worden gehouden in de **Noorderkerk** in de Ridderstraat, waarin als voorganger zal optreden Ds. C. ORANJE van 's-Gravenhage.

II.

Op Donderdag 28 Juni daaraanvolgende zal de **Algemeene Vergadering** gehouden worden van des morgens preles 9 ure tot des namiddags te 1 ure, in het „**Brongebouw**” in het Frederikspark.

De leiding van deze vergadering, alsook van de meeting, is door H.H. Directeuren opgedragen aan Prof. Dr. W. GEESINK.

III.

Op Donderdag 28 Juni, des namiddags te twee ure, zal een **Openbare Meeting**, met debat, worden gehouden in het „**Brongebouw**”; over: „**Het rechtsgeleerd onderricht aan de openbare hogescholen**”.

In te leiden door Prof. Mr. D. P. D. FABIUS.

Voor entree betaalt men f 0.25; doch leden en contribuanten hebben gratis toegang.

Op Donderdag 28 Juni, des namiddags te vijf ure, **Gemeenschappelijke Maaltijd** in het „**Brongebouw**”, tegen betaling van f 2.—.

Aan H.H. leden of begunstigers, die aan den maaltijd wenschen deel te nemen, wordt beleefd en dringend verzocht, hiervan vóór 26 Juni kennis te geven aan den heer D. VAN DEN ELKHOF, Smedestraat 29, te Haarlem.

Ook zal de Regelingscommissie aanwijzing doen van gelegenheid tot logeeren voor den prijs van f 2.50, f 2.—, f 1.75, f 1.50, en zorg dragen dat 's avonds (27 Juni) na den Bidstond in het „**Brongebouw**” leden en begunstigers elkander kunnen ontmoeten en gezellig samen zijn.

Tot deze samenkomst worden alle leden en begunstigers vriendelijk uitgenodigd.

Zij, die tot de Vereniging als leden of begunstigers wenschen toe te treden, kunnen hiervan aangifte doen aan het lokaal, vóór den aanvang der Vergadering.

De Regelingscommissie:

Ds. W. RINGNALDA, Voorzitter.
JOHs. DE JONGH, Secretaris.
Ds. R. MULDER.
Ds. D. TIBBEN.
A. J. DE WAAL MALEFIJT.
G. MILO.
E. FELDER.

D. HOGENBIRK Jr.
A. J. MARTIN.
J. H. C. LAMARRE.
J. VAN MAAS.
D. VAN DEN ELKHOF.
Js. DE JONG.

De verslagen zijn aan H.H. Correspondenten en agenten ter bezorging verzonden.

HET ZENDINGSFEEST

op MIDDACHTEN bij de Steeg, den 4 JULI a.s.

PLAATSBILJETTEN en PROGRAMMA'S voor de feesttreinen van de Staatsspoor zijn van 25 Juni tot 2 Juli, des middags 12 uur te bekomen aan de Stations te Amsterdam (W. P.), Enschede, den Haag (Staat), Leiden (Staat), Rotterdam (Maas) en tusschenliggende stations. De Holl. Spoor laat een extra trein loopen van Hattem naar Dieren.

PROGRAMMA S. afzonderlijk, zijn à 40 Cent verkrijgbaar gesteld tot en met Maandag 2 Juli, bij de Boekhandelaren F. W. Egeling te Amsterdam, A. Pullter Gunne te Apeldoorn, H. B. Breijer & Zoon te Arnhem, G. G. Opwijkstra te Dieren, H. Germs F.Hzn. en H. Derksen te Doornburg, W. H. Zurich te Doornik, E. J. Molleu J. de Graaf te De Steeg, Ybe Ybes & Co. te Velp, Firma A. E. C. v. Someren en Firma W. J. G. Starink te Zutphen. De uitgevers H. B. Breijer & Zoon te Arnhem zenden het bij franco inzending van het bedrag franco toe.

Nadere inlichtingen zijn te vinden in het Programma en op het groote Aanplakbiljet aan de Stations.

Ds. J. D. VAN ARKEL,

ELLECOM, Juni 1900.

1e Secretaris.

Bij den Uitgever D. DONNER te LEIDEN is verschenen:

Is geheelonthouding van bedwelmenden drank On-gereformeerd?!

DOOR

A. M. DIERMANSE,
Gereform. Predikant.

Prijs f 0.50.

Geschiedenis der Hervorming

DOOR

MERLE d'AUBIGNÉ.

Zeven flinke deelen.

Deze 7 deelen worden door mij aangeboden, zoover de voorraad strekt, gebonden voor slechts

VIJF GULDEN.

Niet per stuk f 5.—, neen te zamen 7 dln. f 5.— gebonden. Vroeger besteedde men minstens daarvoor f 25.—.

Zend spoedig postwissel, eer ze uitverkocht zijn, dan is het te laat.

Op den postwissel moet staan:

„Hervorming.” Levering franco thuis.

T. SLACHTER te Kollum.

GEREFORMEERD GYMNASIUM, te Amsterdam.

Sedert de vorige opgave ontving de Vereniging voor Voorbereidend Universitair Onderwijs de volgende giften:

ROTTERDAM: Dr. B. F. B. f 2, J. v. E. f 1, P. K. f 5, G. W. R. f 2.50, J. N. f 0.50, J. M. N. f 1, W. H. H. f 1, D. E. f 1, J. B. S. f 1, W. M. f 2.50, J. W. V. f 1, A. V. f 1, J. v. d. L. f 2, M. T. D. f 1, W. H. v. d. W. f 1, D. H. f 1, H. W. V. f 2.50, W. A. V. f 2.50, L. W. H. f 2.50, C. d. B. f 1, A. J. N. f 2, J. V. f 2.50, P. C. H. f 1, C. K. f 2, J. H. Jr. f 8, J. T. L. f 5, J. H. v. d. S. f 1, A.

C. D. f 0.50, J. E. v. d. G. f 1, L. v. W. f 1, J. S. f 1.50, H. S. f 2, A. K. f 2.50, W. J. K. f 1, J. M. f 0.50, J. A. S. Jr. f 1, J. H. E. f 1, J. v. D. f 1, J. v. d. K. f 2.50, J. V. f 1, W. W. f 3, J. v. O. f 0.50, P. P. f 0.50, T. H. M. f 1, J. C. S. f 1, G. B. f 2, W. N. G. f 1, J. M. f 1, E. K. Jr. f 1, D. A. B. f 1, P. v. d. M. f 1, E. V. f 0.50, H. R. f 0.50, A. A. G. G. f 1, G. M. G. f 0.50, W. R. f 0.50, H. R. f 0.50, S. B. f 0.50, C. v. d. K. f 2.50, G. K. f 1, S. K. f 1, G. P. f 1, M. J. F. f 1, J. H. Jr. f 2.50, J. D. S. f 1, J. D. J. f 0.50, H. M. f 2.50, J. C. S. f 2.50, P. T. v. L. f 1, J. v. L. f 1, J. K. f 1, W. F. d. H. f 0.50, L. W. K. f 1, H. K. f 1, A. O. f 1, C. d. K. f 1, M. R. f 2.50, L. G. v. f 2, J. H. d. H. f 1, T. d. H. f 1, D. f 1, J. P. f 1, J. G. f 1, J. G. v. Z. f 1, J. J. H. f 5, J. J. R. f 1, W. v. d. S. f 2.50, N. N. f 1, S. B. f 2.50, G. B. f 2.50, J. B. f 1, B. J. B. f 1, J. G. K. f 1, P. K. f 5, E. L. f 2.50, B. P. H. f 0.50, Wed. H. L. d. B. f 2.50, Wed. J. d. B. f 1, Wed. J. K. f 1, Wed. L. B. f 1, Meij. M. E. H. f 2.50, Meij. S. f 1, MIDDELHARNIS: C. B. f 1, NIEUWERKERK a/d IJSSEL: A. M. H. f 5, KATENDRECHT: Wed. J. E. f 2, A. v. E. f 1, A. E. f 1, NEERBOSCH: J. v. H. f 1, CHARLOIS: W. T. B. f 1, A. v. d. H. f 0.50, W. H. Z. f 1, C. A. J. f 1, J. E. f 1, Wed. J. D. H. f 0.50, DELFSHAVEN: N. N. f 0.50, Gez. B. f 1, P. v. A. f 1, H. P. f 0.50, L. v. H. f 1, A. D. f 1, L. v. E. f 1, TER BREGGE: P. J. V. f 0.50, Wed. K. f 0.50, CAPELLE a/d IJSSEL: W. v. d. K. f 1, J. R. f 2, L. v. E. f 1, S. K. f 2, IJSSELMONDE: C. v. I. f 0.50, Z. d. O. f 1, M. d. J. f 0.75, L. v. d. M. f 0.50, R. v. I. f 0.50, S. v. d. V. f 1, A. S. Lzn f 1, M. K. f 1, KRALINGEN: A. S. f 1, N. N. f 0.50, M. T. D. f 1, N. N. f 1, W. Z. f 0.50, M. S. f 1, Tn. l. G. f 0.50, M. v. L. f 1, C. K. f 1, P. v. L. f 1, A. Z. f 2, Ds. S. O. f 1, OUDERKERK a/d IJSSEL: Wed. V. f 1, Wed. C. d. K. f 0.50, G. d. d. f 1, P. d. f 1, N. G. f 2, A. v. D. f 1, C. v. D. f 1, W. J. f 1, C. H. f 1, M. d. J. f 1, A. G. f 2.50, J. H. S. f 0.50.

N. B. Niet vermeld zijn hier de bijdragen, waarover per quantiteit wordt beschikt.

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Jact II : 14, Blaast de vazuin!

Vrijdag 29 Juni 1900.

Dagg. I : 4, Is het voor u liever wel de tijd / dat gij woont
in uwe getuifde huizen, en zal dit huis waerij zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonneementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende Klassen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zal D. V. gehouden worden Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.

Men melde zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wenschte te doen, vóór den 1en Juli bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,
J. S. KAPTEIJN.

PLAATSELIJKE KERKEN.

VELP, Juni 1900. Het was een blijde dag die 20ste Juni voor kerk A te Velp, toen onze geliefde Leeraar Ds. B. de Jong zijn 25-jarige ambtsbediening in ons midden geëindigd mocht. Aan den avond was een talrijke schare in het kerkgebouw te zamen gekomen tot het houden van een dank- en bedestond. De Leeraar sprak naar Handelingen 26 vs. 22. Op gevoelvulde wijze herdaacht ZEW de leidingen Gods met hem en met de gemeente; den band die beiden te zamen bund, waarvan op dezen dag vele teekeningen gegeven waren; de genade die God hem geschonken had, al die jaren de blijde boodschap des heils te mogen verkondigen en alles voor de gemeente te hebben gebracht, dat de profeten en Mozes verkondigd hebben; maar ook de vele tekortkoming en gebrek bij de vervulling van dit heilijke ambt. Een der onderlingen sprak daarop namens de gemeente, getuigenis gevende van den ijver en de opgewektheid in de vervulling van den dienst des Woords, zoowel in de prediking als bij het catechetisch onderwijs en de trouw, waarmede zieken en stervenden met Gods Woord werden bediend, en eindigde met de gemeente uit te noodigen, Gods zegen over den Leeraar af te bidden en Gods lof te geven, door te zingen van Psalm 134 het 6e vers. Commissiën waren aanwezig uit kerk A te Arnhem en kerk B te Velp; ook spraken hare Leeraars DD. A. van der Zaaden en J. W. A. Notten vriendschappelijke woorden. De bijeenkomst, die met dankgebed begon en met smeekgebed besloot werd, was afgewisseld door Psalmgezang.

Namens den Kerkeraad,
E. W. HEIJLROM, Scriba.

OUD-BEIJERLAND, 20 Juni 1900. Zondag 17 Juni was het voor ons, door de goede leiding des Heeren, een genotvolle dag, aangezien wij mochten ondervinden, dat Christus zijne kerk in stand houdt. Hoeveel is doorleefd en doorstreden, de Heere echter verliet ons niet. Onze harten zijn niet dank vervuld aan den Koning der kerk. Onze Leeraar, de WEERW. heer C. Goote, werd in de morgen-roddienst oefening, in het ambt alhier bevestigd door Ds. Sieders van Vlaardingen, naar 1 Cor. 3 : 10. Onze Leeraar verbond zich des avonds aan de gemeente en nam den herderlast over haar op, ons wijzende op het woord der verlossing uit Jes. 40 : 1, 2. Waarlijk, wij mogen betuigen, de Heere heeft groote dingen aan ons gedaan, dies zijn wij verblijd. Hartelijk werd aan 't eind van den dienst dank gezegd aan de WEERW. heeren W. Sieders en P. Drost van Vlaardingen, voor de vele diensten aan de kerk van Oud-Beijerland bewezen tijdens de vacature. Tevens wordt hiermede aan alle predikanten en studenten dank gezegd, voor de verleende hulp.

Namens de Geref. kerk,
N. H. BIVERSLUIS, Scriba.

NADER ONDERZOEK.

Drie feiten werden medegedeeld, welke de tegemoetkoming in het licht stelden, door studenten der Theol. School onderzocht aan buitenlandsche Hoogescholen.

Daartegenover werden drie andere feiten geplaatst, welke de houding deden uitkomen, die de Vrije Universiteit tegenover hen aannam.

Ieder onpartijdige zal uit vergelijking van deze dubbele reeks van feiten de gevolgtrekking kunnen opmaken, dat voortzetting en voltooiing der studie aan buitenlandsche Hoogescholen voor de studenten der Theol. School veel meer aantrekkelijkheid bezit dan aan de Vrije Universiteit.

Toch vergete men niet, dat om die reden tot dusver geen enkel student, die de Theol. School verliet, om elders te studeeren, eene buitenlandsche Hoogeschool verkoos boven de Vrije Universiteit.

In al de gevallen, waarin studenten der Theol. School aan andere Hoogescholen promoveerden, was er van miskenning der Vrije Universiteit niet de minste sprake.

Maar feit is toch, dat, al heeft dit tot dusver nog nooit den doorslag gegeven, het bezoek van buitenlandsche Hoogescholen voor studenten der Theol.

School op zichzelf gemakkelijker en aangenamer is dan dat van de Vrije Universiteit.

Daar ginds is er toch eene milde, ruime erkenning van de hier verworven diplomata en zelfs een rekening houden, bij de studie in gansch andere vakken, met den studietijd, aan de Theol. School doorgebracht. Maar aan de Vrije Universiteit is hiervan zeer weinig te bespeuren.

Wel kan men, als gezegd wordt, dat de Vrije Universiteit niet de minste toenadering toonde, daartegenover opmerken, dat zij toch vrijstelling wilde verleenen van admittie- en propaedeutisch examen. Maar de manier, waarop zij deze verleenen wilde, ontam er toch weer al het mooie aan. Want ja, als iemand candidaat in de Theologie was aan de Theol. School te Kampen, dan wilde men hem desnoods van deze beide examens vrijstellen; maar zulk eene vrijstelling was veelmeer eene buitengewoon genadige gunst dan eene royale erkenning, en bleef bij iemand, die geen candidaat was, dan ook geheel achterwege.

Daar komt ook nog iets bij, dat wel geen officieel karakter draagt, maar toch gewicht in de schaal legt.

Als studenten van de Theol. School te Kampen zich laten inschrijven bij

buitenlandsche Hoogescholen, behoeven zij hoegenaamd geen vrees te koesteren, dat zij met een schuil oog zullen worden aangezien, omdat zij hunne opleiding ontvingen aan eene Kerkelijke School, die slechts practische Cumine's kweekt en op den naam van eene wetenschappelijke inrichting geen aanspraak heeft.

Maar hier te lande zijn wij sedert enkele jaren opgevoerd in het geloof, dat de Theologische School niet anders dan practisch kan zijn, en dat de Vrije Universiteit per se wetenschappelijk is. Ik weet niet, of het zoo is; maar het is best te begrijpen, dat studenten van de Theol. School, die volgens sommier oordeel zelfs geen studenten mogen heeten, zulk eene tegenstelling nu niet bijzonder aangenaam vinden.

Afgedacht van alle persoonlijke belang en van alle teergevoeligheid, kan men tegen die tegenstelling op zichzelf, op wetenschappelijke gronden, groote bezwaren koesteren en het betreuren, dat zij in de kerken ingedragen is en daar verdeeldheid en partijdigheid kweekt.

Maar dit daargelaten, de Vrije Universiteit is in elk geval veel angstvalliger in het erkennen van graden en diploma's, aan andere inrichtingen van hooger onderwijs verworven, dan de meeste Hoogescholen in het buitenland. Volmondig erken ik, dat hierachter

eene quaestie schuilt, die niet zoo gemakkelijk is op te lossen. Aan de eene zijde is het van belang, om het wetenschappelijk peil der eigen inrichting hoog te houden; en aan den anderen kant verdient het overweging, om zoo velen als mogelijk is in de gehoorzalen te lokken en van het onderwijs te doen genieten.

In Duitschland is men over het algemeen zeer gemakkelijk in het erkennen van diploma's van andere Hoogescholen. En het valt niet te ontkennen, dat daarbij vele misbruiken plaats hebben, en de doctorale graad soms zeer lichtvaardig wordt uitgereikt. Zelfs verwondert het niet, dat er nu en dan stemmen opgaan, die de erkenning van vreemde diploma's en de verleening van den doctoralen graad beperken en aan meer vaste en algemeen geldende regelen binden willen.

Hier te lande staat men op het andere standpunt. De Nederlandsche Universiteiten zijn alleen toegankelijk voor wie hier een diploma van het gymnasium of van het staats-examen meebrengen. En van erkenning van graden, aan andere Hoogescholen verworven, is geen sprake. Eerst onlangs heeft men den toegang tot de Nederlandsche Hoogescholen voor de Transvalers eenigszins gemakkelijker gemaakt.

Er is dus over de houding, die eene Universiteit tegenover de examens en graden van andere Hoogescholen moet aannemen, verschil van gevoelen mogelijk. Maar of men hier vrij of angstvalliger over oordeelt, niemand zal bevelen, dat de Deutsche Hoogescholen, omdat zij veel liberaler zijn in het erkennen van andere graden, wetenschappelijk lager staan dan onze Nederlandsche Universiteiten. En ook zal wel niemand de stelling durven verdedigen, dat het wetenschappelijke gehalte van den doctoralen graad, die hier te lande verleend wordt, altijd ver boven allen twijfel verheven is.

De Vrije Universiteit blijft daarom ook volkomen vrij in de keuze van het standpunt, dat zij tegenover de diploma's van andere scholen wil innemen. Zij kan hierin handelen, gelijk het haar behaagt. Dezerzijds werd hierover dan ook nooit eenige klacht geuit. Zelfs wierp de Bazuin de thans aanhangige quaestie niet op; zij antwoordde slechts op de klacht van de Heraut en gaf alleen, om niet onbeleefd te schijnen, aan haar verzoek tot nader onderzoek gehoor.

Doch als de Vrije Universiteit zich de volle vrijheid voorbehoudt, om in dezen te handelen, gelijk zij verkiest, dan hebben de studenten der Theol.

BROEK OP LANGENDIJK, 21 Juni 1900. Heden ontving de kerkeraad het bericht, dat de beroepen Leeraar Ds. J. Hartwigen van Harmelen vrijmoedigheid kon vinden, om in de kracht des Heeren de roeping onzer kerk op te volgen. Moge de Heere hem stellen tot een zegen aan deze plaats.

Namens den Kerkeraad,
J. B. BARBER, Wz.

POORTVLIET, 24 Juni 1900. Aan de gemeente werd bekend gemaakt, dat onze geachte Leeraar Ds. L. Spoel een roeping heeft ontvangen van de kerk te Brielle. Dat zijn gezegde arbeid alhier niet moge worden afgebroken, is de wensch van Kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad,
W. V. D. BERGE, Scriba.

HEERJANS DAM, 24 Juni 1900. Heden werd door de gemeente tot Herder en Leeraar uit een te voren gemaakt tweetal beroepen, de Eerw. heer J. C. Dagevos, Theol. Candidaat te Utrecht. Moge het den Heere behagen ons Z.Eerw. in zijne gunst te schenken.

Namens den Kerkeraad,
T. VAN GEMERKE, Scriba.

LEEK, 25 Juni 1900. Zondag 24 Juni was het voor onze gemeente een blijde dag. Onze beroepen Herder en Leeraar H. J. Heida. Candidaat van Middelam, was tot ons overgekomen. Na des voormiddags bevestigd te zijn door Ds. Petersen van O-Pekela, die tot tekst had gekozen Hand. 4 : 29b, verbond Ds. H. J. Heida zich des namiddags aan onze gemeente met de woorden 1 Cor. 3 : 11—15. Stille de Heere hem tot een rijken zegen dezer gemeente, tot verheerlijking zijns naams en tot uitbreiding zijns koninkrijks. Tevens bedankte de kerkeraad al de Herders en Leeraars en Candidaten en inzonderheid den Consul, die ons in de tien vacante maanden hebben bijgestaan.

N. B. Het adres is nu voortaan: Ds. H. J. Heida.
Namens den Kerkeraad,
S. VAN DER VEEN, Scriba.

ANDIJK, 25 Juni 1900. Gistermorgen maakte onze geachte Leeraar Ds. J. v. d. Sluis de gemeente bekend, dat hij om overwegende redenen met volle vrijmoedigheid voor de roeping van Rotterdam naar Midden Java had bedankt. Wij zijn verblijd. Ruste's Heeren zegen op Z.Eerw. besluit, en zij het hem gegeven, om met zegen bij ons te blijven arbeiden.

Namens den Kerkeraad,
J. A. SLUIS, Scriba.

's-GRAVENDEEL, 25 Juni 1900. De vorige week kregen wij het teleurstellend bericht van den door ons beroepen Candidaat, den Eerw. heer R. K. M. Hummelen, dat hij geen vrijmoedigheid had gevonden, onze roeping aan te nemen. Gisteren werd hierop onder leiding van Ds. v. d. Vlies van Ottoland met algemeene stemmen tot Herder en Leeraar dezer gemeente beroepen, de WEERW. heer T. Sap van Wirdum. Geve de Koning der kerk, dat deze poging met een gunstigen uitslag moge worden bekroond, en dat wij spoedig van Ds. Sap mogen hooren, ik wensch in de mogendheid des Heeren : tot u te komen.

Namens den Kerkeraad,
L. Koot Cz., Scriba.

NIEUWENDIJK, 26 Juni 1900. De kerkeraad van de Gereformeerde kerk te Nieuwendijk ontving de kennisgeving, dat wijlen br. J. Kooij, alhier overleden, bij testamentaire beschikking eene som van f 800 aan de gemeente heeft gelegateerd. Met dank aan den Heere en ook aan de Familie, die bereidvaardig de uitvoering er van op zich neemt en ter navolging wordt dit meegedeeld.

Namens den Kerkeraad,
J. A. GORDELOED, Praeses.
W. H. VAN HELDEN, Scriba.

GRONINGEN A, 26 Juni 1900. Indien leden der Geref. kerken van elders door ongesteldheid van een der ziekenhuizen, hetzij het Diaconessen-, het Academisch- of het Rooms-Katholiek ziekenhuis moeten gebruik maken, en bezook verlangen, worden zij in hun eigen belang herinnerd, hiervan kennis te geven aan den Weleerw. heer Ds. J. Westerhuis of aan den Kostver H. Zijlmans.

Namens den Kerkeraad,
D. JONKHOF, Scriba.

APELDOORN, 26 Juni 1900. De kerkeraad der Geref. kerk van Apeldoorn, in dezen handelend naar opdracht van de Prov. Synode van Gelderland van 13 en 14 Juni l.j., deelt mede, dat Ds. J. H. F. Gangel, vroeger Leeraar van de Geref. kerk te Voorst, alle gemeenschap met de Geref. Kerken verboden heeft.

Namens den Kerkeraad voornoemd,
S. J. VOGELAAR, h. t. Praeses.
H. J. GRAMBERG, h. t. Scriba.

CLASSEN.

Classe Middelburg.

De kerkeraad der Geref. kerk te Meliskerke roept tengevolge besluit der Classe van 23 April l.j. de kerken ter vergadering bijeen op Dinsdag 31 Juli. Punten voor het Agendum worden voor 17 Juli ingewacht bij den Weleerw. heer Ds. J. Zijp te Koudekerke.

Namens den Kerkeraad,
H. MEULINK, Pres.
K. HOUTERMAN, Scriba.

Classis Gouda.

D. V. zal de vergadering dezer Classis worden gehouden op 7 Augustus a. s. in de Noordkerk te Gouda om 9½ uur. Stukken voor het Agendum moeten vóór 16 Juli zijn ingezonden bij den eerst-onderteekende.

Namens de roepende kerk van Moordrecht,
G. WISSE JR., Consul, Gouda.
A. RIJTVELD, Scriba, Moordrecht.

ONTVANGSTEN.

Kas ter opleiding v/d dienst des Woords in de Provincie Overijssel.

Ontvangt van de gem. in de Krim (Classis Ommen) f 8,15
Zoo korten de „Nijls" in de Classis Ommen op

J. HUSSELS, Quaestor.

Zwolle, 25 Juni 1900.

Voor de Theologische School.

Zuid-Beijerland	f 10,—	's-Gravendeeld	f 10,27
Winschoten	18,39	Rilland	4,05
Apeldoorn	44,35	Bellingwolde	1,70
Oldeboorn	4,—	Wagenborgen	2,73

Gevonden i/h kerk-	Zalk	- 7,82	
zake te Wildervank	5,—	Kampen	- 71,06
Vroomshoop	8,35	Spijk B	- 6,11
Nieuwolda	5,64	Wageningen	- 4,56

Voor de Uitbreiding.

Contrib. v/d Geref. kerk te Kampen f 25.
Door Ds. M. Hummelen, Corr. Cl. Enamtil, de contr. van P. v. d. Veen te Zuidhorn f 2,50 en van W. Holtrop te Enamtil f 1.—
Door Ds. A. H. v. d. Kooij te Bergen op Zoom, Corr. Jac. Wakker de contr. van 14 contribuanten f 7, aldaar.
Door br. J. Bosch Aza, Corr. der kerk te Zwolle, van de contrib. te Zwolle f 98,50.
Door Ds. G. Doekes te Heemse, Corr. Cl. Ommen, de contrib. uit Heemse A. Corr. J. Horaevoort, van K. v. d. Berg f 3. E. Schutte f 2,50, A. Oostenbrink f 2, J. Paddig f 2, J. Otten f 1, J. H. Gerrits f 1, G. J. Harsevoort f 1, D. J. Dragt f 1, Meij. Wed. Doekes f 1, G. J. Meijer f 1, A. Hofstink f 1, E. Waterink f 1, H. J. Tempelman f 1, H. Lambrink f 1, A. Ekenhorst f 2, G. Doezeman f 1, Ds. G. Doekes f 3.
Uit Avereest, Corr. K. Pelter, van J. Breman f 1, A. W. v. Apeldoorn f 1, H. Linde f 0,50, J. W. v. d. Berg f 0,50, H. Holtrist f 0,50, K. Pelter f 0,50, G. Kroon f 0,50, K. Bisschop f 0,50, A. Rijkier f 0,50.

De Penningmeester
van de Theologische School,
DR. H. FRANSSEN.

Voor de Zending onder de Joden.

In dank ontvangen:
Door Ds. Oegema te Wildervank gevonden in het kerkzakje f 5,—
Door M. E. v. d. Giessen Wijnbeek te Leiderdorp uit het Zendingshuis van Mej. M. E. v. G. f 5,—
Hoogst verblijd door bovenstaande liefdegaven blijft de ondergeteekende zich voortdurend aanbevelen voor verdere bewijzen van belangstelling in het heil van het afgeweken oude Bondsvolk. Het is waar, er wordt voor velelele doeleinden geld ingezameld, maar juist de gewilligheid tot geven, die een sierad der Geref. kerken is, doet met vrijmoedigheid voor een zaak van zoo groot belang als de bearbeiding der Joden is, bijdragen vragen.
Rotterdam,
24 Juni 1900.

N. Koors,
Oost-Molenstraat 5.

Voor de Zending o. Heid. en Moh.

Door Ds. Renting te Winterswijk coll. Zend. bidstond op 20 Mei f 10,78, met het busje v/d hr. A. J. A. Andriessen f 1,50, een dankoffer gev. i d. kerkcol f 5, te zamen f 17,23
Door Ds. Onssoren, gecoll. te Koevoorden bij een spreekbeurt door Ds. Pos f 19,81
Pinkstercol. : Koevoorden f 21,04, Zutphen f 73,18.

N. B. Omdat men het gezondene niet in de Bazuin ve meld had gezet, werd door twee afzenders van postwissels gevraagd, of deze niet waren overgekomen? In antwoord op deze vragen dient, dat deze vermelding volgens besluit der Zendings-deputaten alleen in de Zendingsorganen plaats heeft en in de Bazuin alleen op speciaal verzoek geschiedt. Daarom moet men bij het overmaken van een gift of collecte voor de Zending, waarvan men verantwoordelijk in de Bazuin begeert, er dit STEEDS bij melden.

Doersborgh,
23 Juni 1900.
B. DE MOEN,
Quaestor.

School ook aanspraak op de volledige vrijheid, om hunne studiën voort te zetten en te voltooien, waar het hun het geschiktste en nuttigste voorkomt.

Als daartegenover de Vrije Universiteit mocht opmerken, dat zij, wijl met een zeldzamen moed voor een machtig beginsel optredende, er recht op meent te hebben, dat de broederen van Gereformeerden huize de energie van haar bedoelen eeren zouden, dan wordt dit van harte toegestemd, maar daaraan ook terstond toegevoegd, dat dit dan over en weer moet gelden.

De stichters der Theol. School zouden, in het besef van de kleinheid hunner kracht, zeker niet gesproken hebben van den zeldzamen moed, waarmee zij optraden voor een machtig beginsel, en van de energie, welke in hun bedoelen zich uitsprak. Zij waren daartoe te nederig en te bescheiden.

Maar dit neemt niet weg, dat er in 1854 minstens evenveel moed en overtuiging toe behoorde, om de Theol. School op te richten, als in 1880, om, onder het eersalut der gansche pers, den grondslag te leggen van de Vrije Universiteit.

Die School bestaat thans bijna vijftig jaren. Zij is voor de Gereformeerde kerken niet zonder zegen geweest. Zij gaat uit van diezelfde kerken, zonder wier steun de Vrije Universiteit geen oogenblik zou kunnen bestaan. En naast deze neemt zij nog eene belangrijke plaats in in het hart van de Gereformeerde kerken.

Ja, indien het een oogenblik geoorloofd is, om roemende onwijs te zijn, zijn de resultaten, op welke de Theol. School kan wijzen, zooveel minder in waarde dan die, welke tot dusver door de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit verkregen zijn? Zijn de kandidaten, die van Kampen komen, minder gewild? Ontvangen zij minder of geene beroepen? Zijn hunne examens in doorsnee van minder gehalte? Arbeiden de predikanten, die te Kampen werden opgeleid, met minder toewijding en minder vrucht in de gemeenten? Staan zij ten achter in arbeid voor de pers, voor de barmhartigheid, voor de zending?

Het stuit mij tegen de borst, om deze vragen te doen. Maar als eenzijdig hulde, en terecht, gevraagd wordt voor het machtig beginsel, den zeldzamen moed, de energie van het bedoelen, dan mag aan de andere zijde toch ook wel eens eene enkele maal in bescheidenheid worden gezegd, dat de waardeering wederzijdsch moet zijn en dat eene School, die van de kerken uitgaat, daarom nog volstrekt niet minder behoefte te zijn dan eene, die door eene particuliere vereniging is opgericht.

Waarom zou dan de Vrije Universiteit de examens en graden der Theol. School niet kunnen erkennen? De kerken zijn wel zoo goed, om aan de Vrije Universiteit gelijke rechten te gunnen als aan hare eigene School; waarom zou zij dan weigeren de examens te erkennen, welke aan diezelfde School worden afgenomen?

Indien werkelijk het verschil in opleiding zoo groot is, als de niet-erkenning van de examens der Theol. School door de Vrije Universiteit onderstelt, dan mogen de Gereformeerde kerken niet rusten, voordat zij dit verschil hebben weggenomen en het wetenschappelijk peil aan hare School zoo hoog hebben opgevoerd, als de Vrije Universiteit beweert, dat dit bij haar het geval is.

Dat zijn de kerken aan zichzelf verplicht. Indien zij de School willen opheffen, het zij zoo; maar indien en zoolang zij haar handhaven, dienen zij haar te verzorgen zoo goed, als maar eenigszins mogelijk is. De School mag niet sterven aan verval van krachten. Dat zouden de kerken zich later al te duur te beklagen hebben.

Doch, hoezeer schrijver deze ook van harte wenscht, dat de aanhangige quaestie in der minne en tot wederzijdsche bevrediging worde opgelost, hij heeft er, om ook voor het vervolg alle misverstand weg te nemen, toch nog een enkel woord van persoonlijkheid aard aan toe te voegen.

Ook al zou de Vrije Universiteit morgen aan den dag al de diploma's erkennen, die hier aan gymnasiums en Theol. School worden uitgereikt, hij zou daarmee in geen enkel opzicht iets van zijne overtuiging prijsgeven, dat bezoek van buitenlandse Hoogescholen voor onze aanstaande predikanten enz. ten hoogste aanbevelenswaardig is.

Hij zou die overtuiging nog koesteren, ook al klonk de Theol. School als eene klok en al was de Vrije Universiteit eene heusche Universiteit met vijf Faculteiten en een vijftigtal Professoren. Maar hij staat thans te sterker in die overtuiging, omdat wij nog zoo onuitspreklijk zwak zijn en op het breede terrein der wetenschap nog zoo ontzaglijk veel moeten leeren van hen, die in beginsel tegenover ons staan.

Totdusver is nog geen enkel student van de Theol. School met opzet de Vrije Universiteit voorbijgegaan, om aan eene andere Hoogeschool te promoveren. Maar ook indien, na erkenning van de graden der Theol. School door de Vrije Universiteit, een student van deze School

aan eene buitenlandse Hoogeschool ging doctoreren, dan zou daaruit nog in het minst niet tot eene miskenning van de Vrije Universiteit mogen worden besloten.

Er is hier het beginsel van *Vrije Studie* mede gemeoid.

Dat beginsel eischte vroeger de bestrijding van sommige gevoelens, dat de Geref. kerken hunne aanstaande predikanten alleen zouden opleiden aan en ontvangen zouden van de „eigen inrichting.”

Maar datzelfde beginsel eischt, dat de studie en eventueel de doctorale promotie van aanstaande predikanten niet uitsluitend beperkt worde tot de Vrije Universiteit. Het beginsel van vrije studie moet door de Gereformeerde kerken gehandhaafd en verdedigd worden, desnoods ook tegenover de Vrije Universiteit.

BAVINCK.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

XVI.

DE LIEFDE IN DE JERUZALEMSCH GEMEENTE.

Wat uit het leven der Jeruzalemsche geloovigen den meesten indruk maakte was hunne onderlinge liefde. Men behoefde niet te vragen, wiens discipelen zij waren; de grenzenloze offervaardigheid, die zij elkander betoonden, wees hen kennelijk aan als discipelen van Hem, van wien zij beleden, dat Hij zijn leven voor de gemeente overgegeven had. Hoewel het getal der broederen reeds tot ongeveer vijfduizend geklommen was, kon van allen gezegd, dat zij één hart en één ziel waren; men zag de liefde, die gemeenlijk slechts binnen een zeer engen kring eene plaats vinden kan, ditmaal over een zeer uitgestrekt gebied hare kracht ontwikkelen. Niemand zeide, dat iets, van wat hij had, zijn eigen was, maar alle dingen waren hun gemeen. Deze door Lukas ons gegevene beschrijving van het verschijnsel, doet ons zien, dat er geene gemeenschap van goederen tusschen de geloovigen bestond. Zoo heeft men het ten onrechte opgevat, geleid door den waan, dat het voorbeeld der Esseen de eerste Christenen tot navolging geprikkeld had. Het onderscheid toch tusschen wat de Esseen deden en wat in de gemeente geschiedde, springt in het oog. De Esseen sekte rustte op het beginsel van de gemeenschap der goederen; elk, die tot haar toetrad, moest zijn vermogen aan de gemeenschap afstaan, benevens alle vrucht van den arbeid, dien hij na zijne opnemering in de orde verrichtte; men kocht dan ook niets van elkander, maar gaf alles zonder betaling aan elkander; alles, huis en voedsel, ja zelfs de kleedij was gemeenschappelijk goed; elk had alles en niets. Hoe stond het echter in de gemeente? Hier leefde men niet in gemeenschappelijke woningen en uit eene gemeenschappelijke kas; elk woonde in zijn eigen huis, arbeide ten eigen bate, en hield zijn eigen kas; de gelden, die ten nutte van anderen werden aangewend, bleven gaven, en werden uitsluitend gegeven aan wie nood had, bepaaldelijk aan zulken, die niet door arbeid in eigen onderhoud konden voorzien, zoo als weduwen en weezen. Wat echter de geloovigen wel onderscheide, was de omstandigheid, dat zij hunne goederen niet aanmerkten als iets, dat zij bezaten, maar als iets, dat zij beheerden; elk zag het zijne als eigendom van allen aan. Er was geen apostolisch gebod om zijn eigendom zoo te beschouwen, evenmin als eene onderlinge afspraak daartoe was. Niets was hier aan het woord dan de liefde; deze keerde den blik op de dingen om, door eigen bezit als iets, dat voor allen was, te doen aanmerken.

Dat deze beschouwing van het bezit iets nieuws en ongewoons was, behoeft nauwelijks gezegd. Wel leerde de Schrift, dat de mensch tegenover God geen eigenaar van zijn bezit was, maar slechts rentmeester, verder echter ging zij niet. Maar de liefde reikte over het gebod heen; zonder wet ging zij verder dan de wet; want zij bracht er de bezitters toe om de broederen als hunne mede-eigenaren te beschouwen, en zichzelf slechts als bestuurders aan te merken, met dezen verstande echter, dat de rekenschap alleen afgelegd werd aan God. De broederen kregen alzoo geen recht op het eigendom van den bezittende; zij van hun kant gingen niet uit van de gedachte: „het zijne is het mijne,” maar verklaarden veel eer: het uwe is het uwe, in uwe, niet in onze macht, Hand. 6. De bezittenden gaven het hunne als betaalden zij eene schuld, omdat zij door de liefde zichzelf, met al wat zij hadden, schuldig rekenden aan den broeder; de armen daarentegen namen de hun toegereikte goederen aan als eene gave, die hen onder den plicht der dankbaarheid bracht. Zulk eene macht had de liefde over de rijkere

geloovigen, dat deze zich, voorzeker met het oog op den nood, waarin hunne armere broederen verkeerden, zelfs van hunne vaste goederen ontdeden, om de opbrengst er van ter uitdeeling aan de apostelen toe te verzoeken. De liefde deinsde voor geen offer terug; zij bevestigde het getuigenis, dat een Christelijk denker aan haar gegeven heeft, toen hij zeide, dat de liefde geene grens heeft voor hare mededeelzaamheid dan de liefde.

Zielkundig is dit verschijnsel niet te verklaren. Er zat geen streven achter om of iets goed te maken of iets te verdienen; men wist toch, dat men in Christus alles had, wat tot zaligheid noodig was. Evenmin laat dit verschijnsel zich verklaren uit de zucht om de aarde in een paradijs om te zetten, door eene nieuwe maatschappelijke orde in het leven te roepen, niet, gelijk de thans heerschende, naar den regel des rechts, maar naar de wet der liefde ingericht. Ook lag er op den achtergrond van het onderhavig verschijnsel geene dweepzieke verachting van geld en goed, als van het slijk der aarde, gepaard met den waan, dat afwerping van den kluister des persoonlijke eigendoms, den gang op het pad der godsvrucht sneller en vaster maken zou. Iets anders was het, dat de harten bewoog; de hemelsche liefde zelf drong in de harten in, en verhef het leven der gemeenschap voor een oogenblik tot het hoogtepunt, waarop het in de toekomstige eeuw zal staan. Dit verschijnsel was een zedelijk wonder. De liefde van Christus werd in de harten der zijnen uitgesproken. Men merkte elkander aan als zulken, voor wie Christus gestorven was; hoe zou men dan het zijne niet geven aan hen, wien Christus niet minder dan zijn leven gegeven had? Dat was zelfs het eenige niet; er lag achter den drang der liefde tot den broeder liefde tot Christus verborgen; in den broeder beoogde men Christus zelf. Men had Hem gekruisigd, Hem zijne kleederen ontnomen, Hem met edik gedrenkt, en gespot met zijne smarten; was het dan wonder, dat men, na zich het gruwelijk onrecht, Hem aangedaan, bewust te zijn geworden, zich tot eene hoogte van liefde verhef, die aan de kracht van den vroegeren haat beantwoordde? Na in het zondigen genaderd te zijn tot het laagtepunt der duivelen, reikte men in het goeddoen tot het heiligen der toekomstige eeuw. Men kon Christus zelf niets meer geven, Hem slechts in zijne arme leden dienen; daarom diende men Hem in hen, en gaf hun niets minder dan men Hemzelven gegeven zou hebben, als Hij nog op aarde geweest was en iets van noode had gehad, niets minder, namelijk alles. Zoo werd het betoon van broederlijke eenheidsbetoon aan Christus; de kerk diende Hem in hare leden.

Ook hier is de critiek aan het woord geweest; zij heeft gevraagd, of de liefde ditmaal wel gepaard was met de wijsheid. Was het verstandig om zich van huis en akker te ontdoen, alles ineens te geven, en zich de mogelijkheid af te snijden om aan het geven te blijven? Men heeft dan ook de latere armoede der Jeruzalemsche gemeente mede verklaard uit de meer vrome, dan verstandige handelwijze harer leden.

Als wij ons echter in den toenmaligen staat der dingen verplaatsen, brengen wij niet langer zulke bedenkingen in het midden. De historie van Israël was tot hare slotsom genaderd; het groote keerpunt was nabij. Aan de thans bestaande orde der dingen moest een einde komen, of door wederoprichting des koninkrijks, of door wederafbreking van het hersteld volksleven. In beide gevallen echter verloor het bezit van huis en akker zijne waarde. Keerde Israël zich volksgevoels tot zijn Messias, dan zou het koninkrijk der hemelen zijn erfdel geworden zijn, en al zijne kinderen priesters, die geen aardsch erfdel hadden, maar 't ook niet behoefden, wyl de volken der wereld hen zoo noodig zouden hebben gediend, gelijk weleer de stammen het huis van Levi. Verwierp het volk daarentegen zijn Messias, dan zou het uit zijn land worden gebannen, ver van huis en akker, die het slechts in gemeenschap met zijn Messias ontvangen had; ook de Christelijke minderheid des volks zou het land moeten verlaten. Met huis en akker was het dus in elk geval binnen een menschen-leefduer in Israël gedaan; was het dan zoo onzinnig, dat de liefde vóór dien tijd uit huis en akker een schat maakte, die niet weggenomen kon worden, een schat in den hemel? Wij weten niet, of deze blik op den staat der dingen, die der Jeruzalemsche heiligen was; waarschijnlijk is het zelfs, dat deze beschouwing van den staat der dingen hun nog vreemd was. Maar zij behoefden ook van deze beschouwing niet uit te gaan; hunne liefde werd er zelfs te reiner door, zoo zij hun vreemd was. God wist, wat de tijd meebrengt; dat was genoege. Hij stuurde de dingen zó,

dat de heiligen, juist door de overmaat hunner liefde hunne belangen beter behartigden dan zij gedaan zouden hebben, als zij hunne straks voor hen nuttelooze goederen voor zichzelf hadden behouden. De dwaasheid der liefde blijkt hier wijsheid te zijn; tot in alle eeuwigheid toch toe dragen de prijsgegevene akkers en huizen thans voor hunne bezitters vrucht.

VAN ANDWIJ.

Politieke Beschouwingen.

Wij kunnen ons overzicht niet aanvangen met de opmerking, dat de toestanden in Zuid-Afrika merkbaar veranderen in het voordeel der Republieken. Doch al kan men van den kant der Burgers niet roemen op beteekenende overwinningen, van de zijde der Engelschen nog veel minder. Zooveel blijkt echter nu wel, dat de ontmoeting onder de Burgers vóór een of anderhalve maand geleden groote proportiën had aangenomen en flauwhartigheid en verraad tamelijk veel voorkwamen bij name onder de stedelingen. De Volksstem stond vol van stukjes van mannen en vrouwen mede om toch op te wekken en te prikkelen, te bidden en te smeeken tot verzet en den weerstand tegen de Engelschen niet op te geven. Doch, naar de thans inkomende mailberichten is er ten deele verbetering ingetreden, en de gruwelijke wijze waarop de Engelschen in 't Noorden van de Kaapkolonie recht spreken en huishouden, en in den Vrijstaat uitmengen, branden en verkrachten — heeft blijkbaar goed gedaan en de kern tot een weerstand en verzet gedrongen ten bloede, tot ondergang toe. Zelfs in de Kaapkolonie blijkt, zij 't met vasthouden aan 't Engelsch bewind, een krachtige geest van verontwaardiging en protest tegen de Engelsche handelingswijze en de bedoelingen met de Republieken te ontwakken, die tot in Engeland toe, onder de oogen der Regeering, zoo 't moet in den vorm van groote advertentie, wil inlichten, waarschuwen en protesteeren en door een gezantschap officieel trachten tot beter inzicht te brengen.

Intusschen trachten wel de Engelschen in 't Oostelijk deel van den Vrijstaat den dapperen de Wet en zijne enkele duizenden door overmacht te omsingelen. Maar van nauwer aanhalen van den cirkelband komt nog niets. Integendeel. Glad gelijk een aal, als de Wet is, weet hij zoo den vijand te verschalken, dat, terwijl hij met een deel der Burgers ten Noorden en ten Zuiden van Kroonstad telkens den vijand overvalt in zijne kampen, den spoorweg verniet, troepen- en levensvervoer stremt of zich daarvan meester maakt — een andere groep Burgers Zuidwaarts doordringen kon tot bij Winburg in de richting Bloemfontein. Zij verbraken ook daar de verbindingen gelijk de Burgers berichten, maar door de Engelschen wordt verzwegen. Zelfs verzamelde de wakkeren van der Post van Fauresmith in 't Zuiden weer tal van Burgers tot gewapend verzet, en de wakkeren Olivier is nu met een troep door de Engelschen heen gebroken om hen daar in den rug te bestoken. Mogen zij succes hebben.

In de Transvaal gaat het den Burgers niet slechter. In 't telegram van Dinsdagavond school een verrassing. Daar blijkt uit, dat zoo waar zich weer Boeren hebben vertoond ten Zuid-Oosten van Pretoria en ook hier weer door een massa van het kanonnen- en geweren- en heensnappen. De Boeren werden natuurlijk verslagen (?), maar misschien lukt 't een tweede maal beter en doen de Boeren een tocht naar Pretoria zonder bepaalde aanraking met de Engelschen te zoeken anders dan voor en rondom de stad. Krüger en Botha zouden zinnen op een krachtige omsingeling van Roberts aldaar, die, om geen honger te lijden, zich daar met door de Boeren afgekeurd eten moet voeden!

De gevechten der laatste dagen kunnen wij nog met eenige bijzonderheden aanvullen. Roberts seinde zeer minachtend over den Boerenaanval op Honingspruit. De drie verwoeste „bruggetjes” kunnen, volgens hem, in een halven dag hersteld worden. Toch was 't verkeer gestremd en 't verlies ernstig.

Over de bezetting van Standerton deelde Buller mede, dat voor zijn aankomst door deze plaats waren getrokken 460 soldaten van de Yeomanry, te Lindley gevangen genomen, en 180 van de Hooglander-brigade met een convooi, uit 61 wagens bestaande, bij Heilbron gevangen genomen. Maarschalk Roberts had het heele echech maar verzwegen.

Volgens Buller was de gezondheidstoestand der gevangenen over het algemeen goed; eenigen waren echter zwaar gewond, onder dezen een lord. Mogen er meer lordschappen volgen.

Verder blijkt dat de Hollandsche spoorweg-ambtenaren een massa materiaal vernielden en voor f 200,000 dwarsleggers verbrandden, uit vrees dat deze tot herstel der bruggen konden dienen. Vooreerst is dus de lijn Pretoria — Durban onbruikbaar en Botha nog op marsch om waar hij kan aan te vallen. Moge het hem goed gelukken tot in Pretoria toe!

In China wordt de toestand der Europeanen voorspands hachelijker. Volkomen in strijd met de vrij geruststellende verzekeringen van Li-Hung-Chang, bereiken ons een aantal alarmeerende berichten over den oorlog daar, die wezenlijk eenigen schijn van betrouwbaarheid hebben. Een Japannees is uit Peking ontsnapt op 14 Juni. Volgens hem waren toen alle vreemde legaties verwoest, behalve die van Oostenrijk, Engeland en België. Op den dag van zijn vertrek voerden de vreemdelingen nog een vertwijfeld strijd; zij wanhoopten aan de komst der ontzet-colonne. Verschillende telegrammen melden verder, dat Seymour nu weer ten noorden van Tientsin totaal verslagen zou zijn, andere telegrammen zeggen, dat hij in de pan gehakt is.

Te Tientsin blijft de toestand vreeselijk. De vreemdelingen-hater Tuan leidt daar de bewegingen, terwijl ook generaal Nich, die zooals we weten eerst eenigszins flink tegen de Boxers optrad, zijn reprimande heeft ter harte genomen en Tientsin bombar-

deert.... De granaten vallen in de Gordon Hall, waar de vrouwen en kinderen zijn onder gebracht. Het laatste bericht omtrent deze stad is ook reeds vijf dagen oud. Thans schijnt de stad ontzet te zijn. Over de gezanten kwam nog geen zeker bericht in.

Voorts blijkt de opstand zich over geheel China uit te breiden en men zegt dat minstens 100,000 man noodig zullen zijn om het oproer (?) meester te worden. Het gergelde Chinese leger moet uit 80,000 goed bewapende en door vreemdelingen gedirde troepen bestaan. Hierbij komen nog 270,000 man andere troepen en Boxers. Men voelt dat het uitzenden van de kleine ontzet-colonnen niets uit kan werken, dan vermeerdering van Europeanen-moord. Daarom zal w.s. gewacht worden tot er meer versterkingen zijn aangekomen en 10,000 man der Mogendheden kunnen oprukken. Maar alsdan zal het voor Peking en andere steden vermoedelijk te laat zijn. Ook in Canton begon de verwoesting.

Alle berichten bevestigen nog eens, dat bij Taku vreeselijk gevechten verd. Men schrijft den Chinezen het plan toe deze forten te willen hernemen.

Daar ligt een oordeel Gods in over de Europeesche en Noord-Amerikaansche Regeeringen, voor de ongerechtigheid, die ze in Zuid-Afrika toelaten of zelfs steunen. Zullen ze zien? Wij vreezen. Zal God deze troebelen gebruiken om vernedering en verdeeldheid te brengen onder de Mogendheden, om alzoo aan de Zuid-Afrikaansche Republieken lucht te verschaffen? Wie weet of de Heere God, zich nog niet aldus verheerlijkt, zij het als ter elfder ure.

O, laat ons aanhouden in het gebed en ons herinneren zijne belofte, dat hij recht zal doen op zijn tijd!

NOORDTJIL.

UNIFORMITEIT.

V.

Niet dat ik iemand hard zal vallen, die met zijn kind, dat des Zondagsochtends geboren is, reeds denzelfden dag ten doop verschijnt. Hij kan dan ook voor dat zijn doen zich zelfs beroepen op Art. 56 der D. K. O. Indien hij in dezen in zijne conscientie meent gebonden te zijn, dan zij ook de kerkeraad hem daarom, zoo eenigszins mogelijk, ter wille.

Dat zoodanig iemand uit Roomsche bijgevoeligheden zou handelen, alsof de zaligheid van het kind met den doop stond en viel, mag niet worden verondersteld. Het allerminst in de kerk des Heeren mag men elkander verdeden van verkeerde bewegingen bij handelingen, waarin men zichzelf niet vinden kan.

Doch ook de zoodanige verdenke niet van minachting van den doop hem, die, wyl er geen stellig gebod des Heeren in dezen is, gaarne tegelijk met zijn vrouw, de moeder van het kind, voor het aangezicht des Heeren ten doop verschijnt en meent naar den aard der Nieuwe Bedeeling in het behoort te zijn met den toestand der moeder in dezen te mogen rekenen.

Deze laatste verdenke en beschuldige dan den eerste niet van „paapsche bijgevoeligheden,” evenmin als de eerste den laatste zoo maar klakkeloos minachting van 's Heeren doop en inzetting ten laste legge.

Natuurlijk heeft de kerkeraad met den leeraar recht en roeping de ouders door onderwijs en vermaning in die richting te leiden als hun dunkt dat 's Heeren Woord en naar den aard van het genadeverbod aangewezen te zijn en het meest tot stichting der gemeente te verstrekken.

Doch geen leeraar ga zoover, om wanneer een echtpaar met het kind ten doop verschijnt, te doen alsof de moeder er niet is. Dit mag hij te minder, omdat hij naar het formulier des doops zelf de moeder onder dezelfde verplichting brengt als den vader met het woord der vermaning: „den de ouders (dus ook de moeder) zullen gehouden zijn hunne kinderen in het opwassen hier- van breeder te onderwijzen.”

't Is zoo, mij is al eens tegenworpen door iemand, die om verschillende redenen ijverde tegen de tegenwoordigheid der moeder bij den doop (o.m. zag hij daarin een gevaar voor de eenheid van het gezin, wyl het den zoon gaf dat er twee hoofden des gezins zouden zijn), dat we hier alleen hadden te denken aan de vaderlijke ouders, wyl de vaders alleen met uitsluiting van de moeders verondersteld werden tegenwoordig te zijn.

Zoolang echter de moeder nog tot de ouders gerekend wordt, zal dit woord der vermaning ook haar wel gelden.

Men verlate toch de vrouw niet tot een instrument, om den man kroost te verwekken en daarmee uit.

Niet zonder aanleiding spreek ik aldus. Indertijd heb ik gelezen een stuk, dat kwam uit dien boek. Ik kan niet meer zeggen waar, tenminste niet met zekerheid.

Maar dit zeg ik u, het was een geweldige stuk en zoo principieel, als ik zelden iets gelezen heb. Het toonde dan ook aan, dat de vrouw, de moeder niet bij den doop had te maken. De man en vader was hier het een en het al. Het hoofd des gezins, het hoofd der vrouw, de vader, dus de verantwoordelijke heer en opvoeder van het kind. Alles uit den vader en voor den vader en om den vader, natuurlijk onder God Almachtig en naar de ordeningen Gods. En of dat stuk in elkander zat. Gij kondt er geen speld tusschen krijgen. Blijkbaar was het met een gloed van overtuiging geschreven. Naar de ordeningen Gods in het rijk der natuur en naar den aard van de bedeeling der genade was dan alles zoo in den man begrepen en vervat, in zijn optreden en in zijn woord, dat best bij elke actie van eenige betekenis, en dus ook bij de doopsbediening, moeder de vrouw kon gemist worden.

Volgens dat stuk lag alles zoo compleet in den man, naar zijn verschillende levensverhoudingen, dat men haast zou gaan denken, dat Adams eerste zonde daarin bestaen heeft, dat hij uitzag naar 'neene hulpe tegenover zich.”

Ook dien broeder, den schrijver van dat

door en door manlijke stuk gun ik zijn overtuiging, maar hij dwinge toch een ander niet hem in dezen te volgen.

De Heere, de Almachtige God zelf, schijnt ook op het heilig gebied verbodsbedeeling nog wel eenigszins met de vrouw en moeder te rekenen, naar Hij zoo met nadruk aan Abraham verzekert, dat het zaad der belofte Izaak hem niet uit Hagar, de dienstbare, maar uit Sarah, de vrije, zou geboren worden. Wat daarin naar de ontfermingen Gods opgesloten ligt, teekent ons de Apostel Paulus zoo schoon in Gal. 4.

Niemand der broeders stelle dus zich zelve in dezen tot een bindenden maatstaf voor anderen, maar late ook een ander zijn vrijheid in Christus naar den Woord Gods. Ook in dezen beluister ik zoo gaarne de stem van „Vader Voetius”, waar hij in zijn Pol. Eccl. handelt over Formulieren, Liturgien, Ceremonieën en Rituelen gebruiken. Bij al zijn beginselvastheid, en die is werkelijk groot, had die machtige canonicus ook een ruimen blik en een ruim hart.

Vindt al hij was van allen dwang tot Uniformiteit op dit gebied, beriep hij zich gaarne en gedurig op het Woord des Heeren, Philip. 3: 15: Zooveel dan als we v. i. maakt zijn laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anders gevoelt, ook dat zal u God openbaren. Naar dit woord is er plaats voor verscheidenheid bij eenheid onder de broeders, ook op het terrein van 's Heeren kerk.

D. K. WIELENGA.

Gereformeerd Traktaat-Genootschap „FILIPPUS”.

Nieuw-Testamentische liederen.

Van larte instemmende met de gedachte van Br. Janse, dat de gemeente ook in hare officiële bijeenkomsten de heilsfeiten van het Nieuwe Verbond moet kunnen bezingen, en dat daarvoor o. a. sommige zangen van Da Costa zoo uitnemend zich leenen, gevoelen we behoefte er op te wijzen, dat er zoo bijzonder gunstige gelegenheid bestaat om alvast met sommige van die zangen kennis te maken.

Al de Dichtwerken van genoemden Zanger zich aan te schaffen, is — voor hoe geringen prijs ze ook te verkrijgen zijn — voor menigeen toch onmogelijk; daarom mogen we ons verheugen, dat „Filippus” sommige liederen afzonderlijk verkrijgbaar heeft gesteld.

Reeds eenige jaren geleden verschenen „Lijdens-”, „Paasch- en Pinksterliederen” uit „Stem en Snaren”, waarin o. a. is opgenomen een „Lofzang op Paschen” en een „Pinkster-Lofzang.”

Het eer-te met zijn schoonen aanhef:
„Halleluja! Lof zij het Lam!
Die onze zonden op zich nam,
Wiens bloed ons heeft geheiligd.
Die dood geweest is, en Hij leeft!
Die 't volk, dat Hij ontzondigd heeft,
In eeuwigheid beveiligt!”

en met zijn niet minder indrukwekkend slot:
„Aanbid den Vader in het Woord!
Aanbid den Zoon, aan 't kruis doorboord!
Aanbid den Geest uit beiden!
Van Zijn gemeenschap, Zijn genâ,
Zijn liefde en trouw, Halleluja!
Zal ons geen scheepsel schiden.”

En het andere met die schoone ontboezeming:

„Ontzettende geheimenis!
Die was, Die wezen zal, Die is,
Is Eén en Drie tegader.
God is een Geest, die niemand zag
Geen scheepsel immer naadden mag!
Lof zij d' onzichtbaren Vader! —
God is in 't vleesch geopenbaard!
Gehoord, gezien, getast op aard!
Hozanna onzen Heere! —
God is een God, die 't Al behoudt
Met geest en leven zeevond!
Den Heiligen Geest zij de eere!”

en met die innige bede, waarmee die Pinksterzang sluit:

„O Geest! geleid ons tot den Zoon!
Brenge ons, o Heer! voor 's Vaders troon!
Schenk ons den Geest, o Vader!
Bij de overzachte wenteling
In dezen Goddelijken kring
Koom 't hart U immer nader!
Totdat we, ontheven van dit stof,
Uitgalmen in Uw hemelhof,
Met al uw Dienaars samen:
Den Zeven Geesten voor den troon
Zij, met den Vader en den Zoon,
Lof en aanbidding! Amen!”

Wat dunkt u, moeten zulke woorden het hart niet treffen; zijn het niet gouden appelen in zilveren gebedelde schalen? Zoo is het ook met den „Kerstpsalm”, die in een „Zestel Kerstliederen” later zijn uitgegeven.

Die Psalm, welke op de wijze van Ps. 66 kan worden gezongen, begint aldus:

„Daar is in 's werelds duistere wolken
Een Licht der lichten opgegaan.
Komt tot Zijn schijnsel, alle volken!
En gij, mijn ziele, bid het aan.
Het komt de schaduwen beschijnen,
De zwarte schaduw van den dood;
Do nacht der zonde zal verdwijnen,
Genade spreidt haar morgenrood.”

Vervolgens worden naar Jes. 9: 5 de namen van den Heere Jezus „Wonderlijk”, „Raad”, „Sterke God”, „Vader der Eeuwigheid”, en „Vredeweest”, op indrukwekkende wijze bezongen. Terwijl het laatste uitgegeven zijn een drietal liederen getiteld: „Het Kruis, De Opstanding, Lofzang.”

Het eerste begint met een roepen uit de diepte; hoor maar:

„O hoe duister, hoe ontzettend,
Zielverschurend, hartverpletend,
Was dat schrikverwekkend uur,
Toen het vlekloos Lam geslacht werd,
En de losprijs aangebracht werd,
Der gevangen creatuur.”

Het bezingt verder op zeer kernachtige wijze in korte trekken de lijdensgeschiedenis des Heeren, waarbij de handhaving van Gods recht bijzonder schoon op den voorgrond treedt, om dan in dezen opwekkenden lofzang te eindigen.

Loof, o Sion! prijs uw Heere!

De aarde luister, 't Lam ter eere,

Naar uw heilig psalmgebruik!

Loof Hem, die de hel verplette!

Loof Hem, die Zijn volk ontzette!

Loof uw Koning aan het kruis!”

Van gelijken toon en geest zijn ook de andere liederen, zoals we dat van een Da Costa gewoon zijn, zoals Da Costa het van zijn God heeft geleerd.

Wijl het nu meer dan tijd wordt, dat onze zoo kleine bundel Nieuw-Testamentische Gezangen — het zijn er slechts twaalf — met eenige tientallen wordt vermeerderd, ons volk echter niet houdt van al te sterke overgangen, zoo is de noodige voorbereiding onmisbaar; anders toch loopen we groot gevaar om, gelijk vroeger, weer een zoo dieptreurende „Gezangen-kwestie” te krijgen. Dat nu moet, onder biddend opzien tot God, noodig worden voorkomen; en dat zal in den middellijken weg worden gewerd, wanneer ons volk zoo langzamerhand aan goede, aan Gereformeerde liederen gewent.

Daarom schafte men voor Zondag- en Christelijke scholen genoemde liederen van Da Costa aan; late ze gedurig zingen, en drukke het den kinderen op het harte om die schoone verzen vooral ook in huis gedurig te doen hooren opdat de overtuiging hoe langer hoe meer veld wint, dat genoemde liederen op Gods Woord gegrond, en daarom alleszins geoorloofd zijn.

Ook voor onze onderscheidene Vereenigingen, bij name voor die onzer Jongelingen en Jongedochters, zijn ze zeer geschikt; want ze kunnen het verstand verrijken en het hart verwikken.

Daarom bestelle men bij honderdtallen bij de Boekdrukkerij „De Vecht” te Breukelen, die, als Uitgeefster van „Filippus” zeer goedkoop kan afleveren.

Zoo doende verrijkt men een tweevoudig goed werk; men helpt ons volk voorleiden om ook in de samenkomst der gemeente Gereformeerde liederen te kunnen zingen; en men steunt den gewichtvollen arbeid van ons Gereformeerd Traktaat-Genootschap „Filippus.”

E. KROPPVELD.

Rijnsdijk (Z. H.), Juni 1900.

„FILIPPUS” Gratis traktaatverspreiding

Sedert 1 Januari j.l. mochten wij voor bovenstaanden evangelisatie-arbeid het volgende ontvangen:

Van den lijdenden broeder A. Gruijs te Zaandam van verkochte postzegels f 2 en f 1 te zamen f 3, door Br. S. D. te Uithuizen, gevonden in 't kerkzakje f 3,50, door Ds. G. v. W. te U f 0,50, door Br. H. D. gift van de Gere. kerk te Veendam f 3, en door Br. D. Molenaar van den heer B. B. te Koudum f 15.

Waar wij met dank aan den Heere en erkentelijkheid aan de gevers deze giften, zoowel de kleine als de grootere, vermelden, is het toch zeer wenschelijk, dat de bijdragen wat ruimer mogen vloeien, ten einde aan de vele aanvragen om gratis traktaat te kunnen voldoen.

Namens het Bestuur van „Filippus”,
H. HOORT, Jz., Penningmr.
Ermelo, 14 Juni 1900.

„Barnabas.”

Vanwege de Afdeling Utrecht dezer vereeniging ontvingen we een schrijven, ten einde den ongunstigen staat der kas van „Barnabas” te verhelpen, en dien van 70 onderwijzers-weduwen en 100 -wezen.

Als elke onderwijzer of onderwijzeres een extra-bijdrage van 50 cents in de kas stort, is de f 350 tekort van het le kwartaal h. i. volkomen gedekt. Maar „er is haast bij.”

Vóór 1 Juli moet het ontbrekende geld er zijn.

Om den Penningmeester van „Barnabas” niet meer werk op te leggen, verzoekt deze Afdeling, de bijdragen op te zenden aan den heer E. Nijland te Utrecht.

Sedert de laatste opgave slaagden aan de Theol. School de volgende studenten.

Voor het Propädeutisch Examen de hh. M. F. Stolk, T. Hoekstra, J. D. Wielenga, M. M. Horjus, R. W. Huizing, W. F. Geerds, L. van Wijk, H. A. Kienits en A. Scheele.

Voor het Semi-Candidaats de hh. T. Gerber, R. Middeldorp, J. Tangma en G. H. A. v. d. Feyle.

En voor het Candidaats-ex. de hh. W. T. van Dam (adres te Bolnes) en W. A. Willemse (adres te Kampen).

Buitenlandsche Kerken.

Nog iets over de Confederatie der Gereformeerde kerken in Nederlanden. Wat wij ons omlaag over deze kerken schreven in verband met den toelag van den Minister van eeredienst, om haar in de landskerk in te lijven, kunnen wij met het volgende uit „de Grensbode” aanvullen.

Deze gemeenten der Confederatie in Nederlanden zijn van oorsprong Fransche-vluchtelingen-gemeenten, die vroeger om des geloofs wil uit Frankrijk gevlucht in Duitsland toegelaten werden.

Zij hebben in vele landen van het Deutsche rijk eene zelfstandige plaats ingenomen en behouden tegenover de landskerk; zij hebben eene geloofsbelijdenis van Fransche herkomst en leven naar eene Kerkorde, die eveneens uit Frankrijk medegenomen is. Hoewel zij in vele Deutsche landen verspreid waren, hebben zij zich aanneengesloten tot „de Confederatie der Gereformeerde kerken in Nederlanden.” Er moeten tegenwoordig nog zeven gemeenten tot deze Confederatie behooren. Het schijnt den Minister te verdrieten, dat hij gemeenten ondersteunen moet, over welke hij niet de minste zeggenschap heeft; daarom hield hij het geld terug, tot deze gemeenten zich bij de landskerk hadden gesloten.

„De Grensbode” zegt, „wanneer men bedenkt, hoe verleidelijk het bij ons in Duitsland is, onder de vleugels van den

staat toelucht te nemen, dan verheugen wij ons hartelijk, dat in Göttingen van den geest der vaderen nog zooveel nawerkt, dat men deze verzoeking kan weerstaan.” Dit „bij ons in Duitsland” had het orgaan onzer zusterkerk er niet bij behoeven te voegen, want het is in Nederland evenzoo; en waar is het zoo niet? De mark heeft in Duitsland niet meer invloed dan de gulden bij ons. Een zilveren koord is voor velen in het kerkelijk leven niet knellend.

De critiek door „de Heraut” geöfend op de rede van Prof. Smend, die de voor- en nadeelen van de aansluiting aan de landskerk beprak, acht „de Grensbode” scherp genoeg. Uit deze rede werd n. l. afgeleid, dat men in Duitsland ook bij het dragen van den Gereformeerden naam „bitter weinig” van het wezen der Gereformeerde kerk verstaat, omdat gezegd was, dat de gemeente in de landskerk meer opzicht over de ambtsdragers kan uitoefenen en ook meer invloed bij de keuze der ambtsdragers heeft. „De Grensbode” betwijfelt, of de bedoeling van Dr. Smend door „de Heraut” juist weergegeven is.

Zij kan niet zeggen, of deze gemeenten zich hare Gereformeerde belijdenis genoegzaam bewust zijn en zich in elk opzicht getrouw aan deze houden, maar wat zij van de gemeente te Bückeburg, die ook tot deze Confederatie behoort, uit het jaarverslag vernomen heeft, getuigt van het vasthouden aan de belijdenis.

In dat verslag wordt gezegd, dat de gemeente door toetreding van buiten weinig toegenomen is; dit acht het presbyterie echter geen oorzaak van klacht, omdat het minder aankomt op een groot zielelief, maar meer op de innerlijke degelijkheid der gemeente. Volgens de daar geldende Kerkorde der Nedersaksische Confederatie rust de kerkelijke macht bij de presbyteries en de synoden, en nu wordt er op gewezen nauwkeurig toe te zien, dat geen onzuivere elementen in de gemeenten en presbyteries indringen. Men wenscht daarom, dat § 72 der Kerkorde gehandhaafd worde, waardoor aan de presbyteries de macht verleend wordt, om te beslissen over alle kerkelijke aangelegenheden, wat in den laatste tijd niet overal geschied is.

„De Grensbode” meent in dit een en ander een bewijs te zien, dat men zich in Bückeburg de Gereformeerde beginselen goed bewust is en dat men deze als een dierbaar pand trouw zoekt te bewaren.

Een memorandum der Hollandsch Gereformeerde kerk in Kaapkolonie. Den 1n Maart heeft deze kerk een openbaar schrijven gericht aan alle buitenlandsche Christenen, waarin de beschuldigingen van Engelsche zijde tegen de Boeren worden tegengesproken. Uitvoerig wordt daarin de beschuldiging weerlegd, dat de Boeren de inboorlingen onmenskelijk behandelen, eveneens de bewering van Engelsche bladen, dat men in het belang der Zending de overwinning der Engelschen moet wenschen. Dat de kerken van Transvaal en Oranje-Vrijstaat zelve Zending drijven en daarin door de Boeren veelvuldig gesteund worden, wordt door vele getuigenissen gestaafd. Wel zijn in vroegere jaren ernstige conflicten tusschen Boeren en Zendingen voorgekomen, maar daarin lagen de fouten niet bij de eersten alleen; integendeel hebben Engelsche Zendingen zich niet zelden als politieke agenten voor Engeland gedragen en daardoor de Zending bij de Boeren in verdenking gebracht.

Wat de behandeling der inboorlingen betreft, is het van belang op te merken, dat in Johannesburg de achtjarige arbeidsdag geldt en de Zondagsarbeid verboden is; in Kimberley daarentegen wordt 's Zondags eveneens gewerkt als op de andere dagen der week en dat twaalf uren lang.

Hieraan voegen wij toe, wat T. Spurgeon, de zoon en opvolger van den bekenden Londen-prediker, in zijn tijdschrift „Truffel en Zwaard” over den schandelijken oorlog schrijft:

„Om een godvreezenden President en zijn Puriteinsche volk te verpletteren, zond het machtige Britsche rijk zijn grootste leger uit, d. i. sedert den ongelukkigen Krimoorlog onze havens verliet. Wat ook het einde van dezen boezen krijg moge zijn, het is onze vaste overtuiging, dat hij de zwartste vlek op de lange Regeering van onze Koningin zijn zal. Het kwaad, dat in Transvaal aanwezig mocht zijn, had opene andere wijze weggenomen kunnen worden, zonder de twee kleine scharen burgers tot gewapend verzet te brengen, en op hen, die den tegenwoordigen vreeselijken toestand in het leven geroepen hebben, zal eene verschrikkelijke verantwoordelijkheid rusten. Indien de Heere niet wonderbaar tusschenbeide treedt, zal de arme Naboth gedood worden, opdat de begeerde wijnberg in Achabs handen overga. Maar er zal een dag des gerichts voor Achab komen, gelijk tot ons voorbeeld in Elia's dagen.”

Helaas! dat zulke stemmen in Engeland die eens roependen in de woestijn zijn.

SCHOLTEN.

De kardinaal Mazzella is meer alen genoemd als de vermoedelijke opvolger van den Paus. Maar anderen zeggen, dat dit zou kunnen zijn, indien hij niet tot de orde der Jezuïeten behoorde. Totnogtoe heeft deze ook nog nooit een Paus opgeleverd, zegt men. De kardinalen houden er niet van, wanneer zij in conclave zijn voor de keuze van een opperpriester, om een Jezuïet tot Paus te maken. Een generaal der Jezuïeten, wien men eens vroeg, waarom er nog geen Jezuïetische Paus was, gaf dit veelbetekende Jezuïetische antwoord: „Om dat men bang is, dat indien Petrus de sleutels aan Jezus weergaf, deze ze hem niet meer terug zou geven!”

Op het plein van het Quirinaal te Rome is 14 Maart j.l. een ruitersatbeeld onthuld van Karel Albert, koning van Sardinië. Aldaar was ook eene delegatie van de Waldensische kerk, waaronder de heer Soulier parlements lid, en de predikant Pons mode-

rator dier kerk. Volgens de „Echo der Valleen”, het Waldenser orgaan, „was het natuurlijk, dat men een monument oprichtte voor dien ongelukkigen vorst, — (die in 1849 den strijd tegen Oostenrijk verloor, afstand deed van de kroon ten behoeve van zijn zoon Victor Emmanuel en eenige weken daarna in Portugal stierf.) En dat bij het paleis, waar thans zijn kleinzoon regeert als soeverein over het vrije Italië, dat Karel Albert heeft ontgonnen, waarvoor deze zooveel geleden heeft en zijn kroon opgeofferd. Geen vaderlander zal zonder eerbied aan dien vorst denken. Vooral elk Waldensisch hart in het bijzonder bewaart een dankbare herinnering aan Karel Albert, die het edict ter vrijverklaring van zijn volk geteekend heeft.”

Het meergemelde Amerikaansche blad Daily Capital te Topeka in Kansas, dat eenige dagen verschijnen zou, onder redactie van den predikant Ch. M. Sheldon, om alzo een modelblad te publiceren, op de wijze als de Heere Jezus het z. i. zou gedaan hebben, en waartoe de eigenaar, een lid zijner gemeente het afstond, is ook op de bepaalde datums, 13—18 Maart, uitgekomen. Volgens de berichten bestond het kopstuk van het eerste nummer uit een gebed. In hoofdzaak werd het verder gewijd aan den hongersnood in Indië en aan de anti-alkoholische- en anti-tabak-zaak. De gebeurtenissen van den dag waren er kort in opgeteekend, behalve de moordaanslagen. Van beurs of tooneel werd niets gemeld. De handelaren namen om strijd de advertentiekolommen in, maar honderden berichten of advertenties zijn geweigerd uit plaatsgebrek, of omdat zij in strijd waren met den geest van het blad. In Topeka zelf werden 100,000 exemplaren gedebiteerd en 35,000 in Chicago en New-York. Men berekende, dat het blad onder die zedsaatsche redactie van Sheldon f 150,000 zal opbrengen, waarvan hij zelf f 25,000 ontvangen zou. Zondag 18 Maart trad in de plaats van Sheldon op zijn platform de gewone redacteur van het blad op en legde daar als journalist zijn gevoelen over den godsdienst bloot. 's Zaterdag ontving de heer Sheldon een aantal journalisten, om hun oordeel te vernemen. Hij moet hun erkend hebben, dat hij er niet in geslaagd was zijn eigen ideaal te verwezenlijken, maar dat de godsdienstige pers ongetwijfeld voor zijne poging meer toegeliefte had zou hebben.

Het graf der echtgenooten van Livingstone, die te Schupanga rust, is altijd het voorwerp der toegewijde zorg van den een of ander. Tegenwoordig zorgt een Roomsche zending ervoor, die daar in den omtrek woont.

ANTI-SEMITISME.

Welke de godsdienstige, staatkundige en financiële oorzaken en drijfveeren dezer richting mogen zijn, het is wel opmerkelijk, dat zij in de laatste jaren weer opkwam, nu de neutraliteit zoowat in haar beste periode is, ook in Roomsche landen. On- en bijgeloovigen hebben de Joden het meest vervolgd. De geloovigen hebben, daargelaten uitzonderingen, zich het meest gedragen naar de H. Schrift, die de Joden vijanden aangaande het evangelie maar aangaande de verkiezing beminden om der vaderen wil noemt. Doch on- en bijgeloovigen hebben hen steeds uit kaste-geest als onreinen geboycot, en van allerlei onbewezen kwaad beticht; waarbij een „jalousie de métier,” en geldgierigheid op der Joden lombardhuizen, spaarkassen en geldbanken, en hun maatschappelijke beteekenis en invloed als stamverwanten, die zoo verre boven hun klein aantal uitsteekt, het anti-Semitisme niet zelden tot Jodenhetze opstookten.

Het Dreyfus-proces heeft eensdeels een geweldig chauvinisme (catholicisme?) als militair (voorgewend?) anti-Semitisme geopenbaard in Frankrijk. Wellicht het best gesig-naaleerd in de woorden aan den snikkenden Dreyfus, na zijne degradatie, toegeschreven: „Het is mijn ongeluk, dat ik Jood geboren ben!” Anderdeels is er echter ook een gezindheid aanvankelijk uitgekomen, die, zij ze ongeloofig grootendeels, toch als „intellectuels”, of verstandigen, of welgezinden, of rechtinnenden, de onbillijkheid en onzinnigheid van het anti-Semitisme, voor Frankrijk zeer zeker, maar ook voor dat in Europa, in de pers heeft aangehouden.

We hebben hier het oog op het boekje van Prof. Albert Réville in 1898 uitgegeven: „Les étapes d'un intellectuel.”

Hoewel hij (?) aan zijn ouden vriend te Tübinge schrijft, dat de Duitser meer het geloof in den Jood aanvalt, terwijl de Fransman het Semietische ras meer als maatschappelijk element bestrijdt, — toch toont hij aan, dat dit ras niet kan aangetast worden, of men doet het ook zijn geloof, omdat het d. i. geloof alleen belijdt, onder de volken der aarde. Maar die ronkende titel van anti-Semieten is z. i. een leugenachtig vandel! Want onder de Semieten behooren de Arabieren, Chaldeënen, Assyriërs, Arameërs, Pheniciërs, Kananieten enz.; kortom alle volken naar Genesis X. En in Frankrijk zijn slechts 70 à 80000 Joden! Voorts zijn de Joden, volgens hem, zeer vermengd met allerlei natieën vóór Christus en na Christus in de oude wereld bestaande; — doch het Judaïsme van heden is een godsdienst van éénen God en Schep- per, naar de wet der Tien Geboden en vele ceremoniën levende; en een geloofsvervolger wil de vrije Fransman toch niet zijn en tot de middeleeuwen teruggaan?

Op de haatdragende bewering, dat de verhouding der niet-Roomschen in allerlei betrekkingen en corporaties, ook in de Kamers, te hoog is in vergelijking met die der Roomschen, — wordt kortweg gezegd, dat de gangenissen het omgekeerde bewijzen.

Ook worden een menigte eervoorziedige Fransche Joden genoemd van allen stand. En er wordt op gewezen, dat de wet der Tien Geboden en de Joodsche heilige Boeken ook de onze zijn. De volgende memorie, die in het (gefingerde?) dagboek

eens vrienden den eersten Kerstdag van 1895 werd geschreven, deelen wij geheel mede.

Heel het Westen heeft vandaag den verjaardag der geboorte van Jezus Christus gevierd, hoewel men nooit geweten heeft, op welk een oogenblik van het jaar Hij zijn eerste kindergeschied heeft doen hooren. Een knap staatkundige maatregel van een bisschop van Rome heeft in de vierde eeuw den 25sten December aangewezen om die te gedenken, teneinde een Christelijk feest in de plaats te stellen van dat van „Solis invicti,” van „de overwinnende Zon,” hetwelk altoos het volk van Rome in beweging bracht. Dit beteekent nu minder, maar het is altijd een innig en vreedzaam feest, dat op den bodem des harten stemmen van hoop, wedergeboorte, en geloof in de levens-bestemming toelustert. Wat vermaaktten wij ons dien dag bij grootmoeder!

Arme lieve grootmoeder! wat slaapt gij reeds lang dien slaap, waarvan men niet weder opstaat! Maar gij zijt niet vergeten. Gij kent wel den kleinen lieveling, wiens blonde krullen gij streeldt, hem zeggende, dat de kleine Jezus een zeer lief kind was geweest, heel zoet en heel braaf, en dat hij worden moest als Hij. Uw Benjamin is thans oud en kaal. Zijn tred is loom. Zijn kracht is verminderd. Hij nadert op zijn beurt den leeftijd, waarop hij u heeft zien verdwijnen om niet meer terug te komen. Maar hij heeft een lieflijke herinnering aan u bewaard. Kijk! ik zie van mijn plaats uw oud Psalmboek, dat gij mij 's Zondags liet dragen, als gij naar de preek gingt. Het ligt altijd op een eereplaats op een der boorden mijner boekenkast. Ik kan zeggen als een dichter uit het zuiden, van wien ik vroeger een treffend lied las: Gij zult altijd de beste plaats hebben, oude Psalm van mijn „poor Grand!”

Wat zijn die familie-herinneringen onuitdelgbaar en machtig, vooral wanneer er zich iets godsdienstigs innemt! Ziedaar het geheim van de standhoudendheid der godsdiensten in de geschiedenis. Men kan zonderling het geloof, waarmede de eerste jaren gebalsemd werden, gewijzigd hebben. Men wil den draad niet breken, welke u hecht aan die eerste en reine aandoeningen en aan het godsdienstige instituut, dat er de allen omvattende haardstede van was. Dit heeft het Judaïsme de eeuwen door zoo volhardend gemaakt. Het heeft zijn eenigen Tempel, zijn priesterschap, zijn prachtige ceremoniën verloren; het heeft er niet te minder om volhard, omdat het zijn heilig Boek bewaard heeft, en omdat het wezenlijk een familie-godsdienst is.

En ziet nu eens, tot welke ongerijmdheden een vals beginsel ons brengen kan.

Vandaag heeft meer dan een anti-Semiet van mijn kennis de geboorte van een Jood gevierd! — Dat was een God, zeggen zij; — het zij zoo; ik vind mij niet te best bij de idee van een God, die schreit en dien men in windselen legt; maar, in naam der orthodoxie die zij belijden, zeg ik hun, dat die God een Jood was naar zijn menschelijke natuur; dat zijne moeder Maria, die zij Hem toevoegen in hunne eerbewijzing, eene Jodin was; dat de apostelen die door hem gelast werden zijne leer te verbreiden, St. Petrus, St. Paul, St. Jacobus, St. Johannes, St. Andreas, St. Mattheüs, enz. altoemaal Joden waren. En daar verfoeien dezulken nu het ras, waaraan zij hun God-mensch te danken hebben, hun Heilige Maagd, hun grootste heiligen! Kan men iets buitensporigers bedenken?

We laten het hierbij. Dit woord tegen de anti-Semieten gericht, treft duidelijk ook zoo vele anti-Christenen, waartoe de schrijver, als bestrijder van alwat bovennatuurlijk is, ook zelf behoort. Die zoogenaamde familie-herinnering oordeelt ook hem. Die familie-godsdienst leeft ook nog in hem, maar ze doet hem niet herleven, omdat hij niet voelt. Zijn taal is schoon, doch hij is en blijft een koude redeneerder; als de auteur van „Nous maintiendrons!” ... „Jerusalem, zou ik u vergeeten!” — toen A. Pierson in 1865 althans zoo eerlijk was om als predikant de Hervormde als Christelijke kerk te verlaten. Het is ook zijn schuld, dat anti-Semieten veelal ook anti-Protestanten zijn.

C. M.

Ingezonden.

Hooggeachte Redacteur!

Vergun ons voor onderstaande een plaatsje in de Bazuin.

Toen vanwege het „Christ. Nat. Boeren-comité” tot ons 't verzoek kwam om Ds. Aalders uit te zenden naar St. Helena om de daar beproefde broeders ondersteuning te bieden, meenden wij, hoewel we ook in onzen Herder en Leeraar zullen missen en hoe groot de moeilijkheden ook zijn, die met Z.Ew.'s vertrek gepaard gaan, geen weigerend antwoord te mogen geven. We rekenden het ons een eere, onzen Leeraar voor zulk een heerlijk werk te mogen geven.

Naar aanleiding dezer zaak komen we nu tot de zusterkerken in Nederland, inzonderheid van Gelderland, met drieërlei verzoek. In de eerste plaats achten we het niet overbodig de broeders en zusters op te wekken tot het gebed voor Ds. G. J. D. Aalders en zijn werk; en dat hij inzonderheid op 1 Juli, den laatste Zondag vóór dat Z.Ew., zoo de Heere wil, scheep gaat naar St. Helena, bij de samenkomsten der gemeenten, in de gebeden niet vergeten worde.

Ten tweede willen we et op wijzen, dat men bij het gebed ook de daad voege en het „Christ. Nat. Boeren-comité” ruimschoots van geld voorzie, opdat het niet om financiële redenen gedrongen worde Ds. A. terug te roepen, terwijl er toch op St. Helena, o zooveel te doen is en onder Gods zegen misschien nog een rijke winste voor zijn koninkrijk kan gedaan worden, en opdat het bovendien in staat zij het lijden der gevangenen enigszins te verzachten, door hun eenige vernapningen te zenden, waar-

aan zij bij hun weinig smakelijk voedsel wel behoefte hebben.

Ten derde verzoeken wij de kerkeraden dringend, bij een eventuele uitnodiging om hun predikant voor een Zondag aan de kerk te Elburg af te staan, ons ter wille te zijn.

Wij meenen zeker recht te hebben, dit laatste verzoek met eenigen aandrang te doen. Waar wij ons zulk een groote offergave getroosten ter wille der arme gevangenen, en thans zonder bedienaar des Woords zijn, vertrouwen we, dat de broeders bereid zullen zijn om ons zooveel mogelijk te helpen.

We zeggen U, hooggeachte Redacteur, bij voorbaai dank voor de verleende plaatsruimte.

Namens den Raad der Geref. kerk,
JOH. WIJNKE, Scriba.

Elburg.

Boekaankondiging.

Het Hypnotisme in den oorlog. Het vreemde gedrag der dappere strijders van voorheen verklaard en toegelicht door M. Mettius. Kampen, J. H. Kok, 1900.

Iedereen heeft zich verwonderd over de verbazend groote verandering, die sedert enkele maanden ingetreden is in den strijd van de beide Zuid-Afrikaansche Republieken tegen Engeland. Eerst ging alles voorspoedig. Elk bericht was een triomf voor de dappere helden van Zuid-Afrika.

Alles was even 'schoon en dwong bewondering af. Maar sedert nam alles een keer. De eene terugtocht volgde op den anderen. De drie belegerde steden werden ontzet. Bloemfontein en Pretoria werden genomen. En velen laten den moed zinken en wanhopen aan den zoover gewenschten uitslag van dezen strijd.

Vanwaar die verandering? De schrijver van bovengenoemde brochure tracht er een antwoord op te geven. Hij vindt de verklaring van het verschijnsel daarin, dat Engeland eene bende hypnotiseurs onder de burgers der Zuid-Afrikaansche Republieken heeft uitgezonden en door deze de voornaamste personen, de aanvoerders der verbonden legers, willoos en machteloos laat maken.

Het is eene vreemde hypothese; de schrijver is er zichzelf van bewust. Waarschijnlijk zal zij bij weinigen instemming en bij velen tegenspraak vinden.

Maar de schrijver is zelf onder den invloed der hypnose geweest en heeft er de macht van leeren kennen; en hij tracht nu uit eigen ervaring de ervaring der Boeren te verklaren. Doch er zijn vele andere, meer voor de hand liggende oorzaken, om den keer van zaken in dezen strijd te verklaren. Aan de hypothese van het hypnotisme schijnt voorloopig nog geen behoefte te zijn.

BAVINGK.

Algemeene Praedispositie. Voordracht, gehouden in de vergadering van de Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen, op 2 Aug. 1898 te Scheveningen, door Dr. L. Bouman te Loosduinen. Ermelo: Zendingdrukkerij.

In 1895 verscheen te Parijs een lijvig werk van den Fransman Yves Delage, getiteld: „La structure du protoplasma et les théories sur l'hérédité et les grands problèmes de la biologie générale“, dat om zijn schoone vorm en om zijn rijken inhoud weldra ook in ons land de aandacht trok. Op pag. 142 van het derde deel zijner „Gereformeerde Dogmatiek“ vestigde reeds Prof. H. Bavinck er de aandacht op en deelde de slotsom mee, waartoe de geleerde schrijver komt.

Met eene aanhaling uit dit werk van Delage, behelzende eene klacht over de weinige beoefening der algemeene biologie en over de geringe schatting van groote algemeene problemen, begint Dr. B. zijne voordracht. Hij meent, dat dezelfde klacht geuit kan worden aangaande de basis der medische wetenschap: de algemeene pathologie. Op Gereformeerd standpunt, zegt de schrijver, is het niet de vraag, hoe het mogelijk is, dat de mensch sterft; immers door Adam heeft de mensch eene algemeene praedispositie tot den dood gekregen. Voor ons blijft alleen de vraag, waarom de mensch nog kan blijven leven.

Om deze vraag te beantwoorden, gaat de schrijver verschillende ontwikkelingstheorieën na, o.a. die van August Weismann, van Oscar Hertwig en van Delage zelf. Hunne verklaringen bevredigen den schrijver echter niet; immers niet van eene voorbeschikking tot ziekte en dood, maar van de onsterfelijkheid der cel gaan deze biologen uit.

Volgens Dr. B. zijn kiemcellen en passende uitwendige omstandigheden de middelen, waardoor het menschelijk geslacht kan blijven bestaan en zijn deze middelen openbaringen der algemeene gratie.

Uit het bovenstaande moge blijken, welk een belangrijken inhoud deze voordracht (27 pag. druks) heeft. De uitgever zorgde voor goed papier, duidelijke letter en een net uiterlijk. We hopen, dat deze verhandeling, hoewel volstrekt geen populair geschrift, door velen moge worden gelezen.

W. H. NIEUWHUIS.

ADVERTENTIËN.

De Heere schonk ons 21 Juni eene DOCHTER. Na slechts twee dagen levers nam Hij haar echter tot zich.

E. H. BROEKSTRA.

A. M. BROEKSTRA—

BOUKEMA.

HOUWERZIJL.

Voor de zeer vele bewijzen van liefde en belangstelling, op 20 Juni ontvangen, betuigt ondergeteekende aan allen zijn hartelijken dank.

Ds. B. DE JONG.

VELP,
25 Juni 1900.

Hartelijk dank aan allen, die ons bij het overlijden van onze geliefde Moeder van hunne deelneming blijken gaven.

Uit aller naam.
G. VELDHORST.

VELP,
24 Juni 1900.

Den 2en Juli hopen onze geliefde Ouders

J. RODENHUIS

EN

A. M. van DIJK
hunne 25-jarige Echtvereeniging te gedenken.

Hunne Kinderen.

SNEEK,

25 Juni 1900.

Psalm 118 vs. 1.

Zoo de Heere wil, hopen onze geliefde Oom en Tante

Nammen D. van Dijk

EN

Anna Clara Hoogterp
den 2den Juli a.s. hunne 25-jarige Echtvereeniging te herdenken.

Hun God en Heer, zoo goed, zoo mild,
Nu vijftigjarige hun schild,
Blijft hun genade en eere geven!
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in den dood.
En schenken 't eeuwig zalig leven!
Uit naam der Neeren en Nichten,
W. ANDRINGA Gz.

BERLIKUM,

Juni 1900.

EBEN-HAEZER 1 Sam. 7:12.

Op a.s. Dinsdag 3 Juli hopen onze geliefde Ouders

Willem Breure

EN

Willemina Vissers
hunne 25-jarige Echtvereeniging te herdenken.

Hunne dankbare Kinderen,
MEUWES
ADRIANA.
CLAZINA.
MARIA.

ANNA-JACOBA-POLDER,

(gem.) St. PHILIPSIAAND,
Juni 1900.

Hedenavond 11 uur is onze beminde en hooggeachte Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer

HARMEN VAN DIJK,

na een smartelijk lijden van 14 weken, in den ouderdom van ruim 77 jaren overleden.

Alleen de zekerheid, dat hij heerging in het vaste geloof in zijn Heer en Heiland, is in staat onze diepe smart enigszins te verzachten.

KOOG A/D ZAAK.

WED. H. VAN DIJK—

KRUIJVER

ZAADAM,

G. VAN MOUWERIK—

VAN DIJK.

J. VAN MOUWERIK,

en Kinderen.

LEIDEN,

A. APPELO—

VAN DIJK.

G. APPELO.

20 Juni 1900.

Heden trof de Geref. kerk alhier een gevoelige slag, daar het den Heere behaagde, door den dood, na een langdurig doch geduldig lijden, uit haar midden weg te nemen, onzen mede-broeder Onderling

Hendrik Wolters,

in den ouderdom van 54 jaren.

Als een waardig en getrouw ambtsdrager (eerst als Diaken en daarna als Ouderling) heeft hij de gemeente met zijn gaven gediend sedert de openbaring der gemeente 1891.

Wij staren hem met weemoed na, doch dit zij onze troost, dat hij is ingegaan in de rust die er overblijft voor Gods volk.

Namens den Kerkeraad,
J. H. KIPPERS, Praeis.
R. BASSELAAR, Scriba.

WIJERDEN,

20 Juni 1900.

Heden overleed, na eene gelukkige echtvereeniging van slechts 10 jaar, mijne innig geliefde Echtgenoot en mijner drie kinderen zorgdragende Moeder,

Anna Magretha Sietsema,
in den ouderdom van bijna 35 jaar. In mijne diepe droefheid is het mij tot troost, vast te mogen vertrouwen, dat zij is ingegaan in de vreugde haars Heeren.

J. H. SCHURINGA.

KANTENS,
20 Juni 1900.

Heden overleed, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Zuster en Tante

Mej. A. DELKEN-

POELMAN,

in den ouderdom van 79 jaren en 8 maanden.

Namens de Familie,

G. DIJKSTERHUIS—

POELMAN.

F. H. DIJKSTERHUIS.

DELEZIJL,

22 Juni 1900.

Heden behaagde het den Heere van leven en dood, na een langdurig, doch zeer geduldig g-dragen lijden, in de hope des eeuwigen levens, van onze zijde weg te nemen, in den ouderdom van 66 jaar, mijn geliefden Echtgenoot en der kinderen zorgdragenden Vader

WILLEM ZUIDVELD.

Ruim 35 jaren mocht ik door den band des huwelijks aan hem verbonden zijn. Wij zijn bedroefd, doch gevoelen ook den Heere niet genoeg te kunnen danken voor den rijken zegen ons in hem geschenken.

Mede namens Kinderen,

ITJE NIENHUIS.

WED. W. ZUIDVELD.

GARELSWEER,
25 Juni 1900.

Een BURGERMEISJE

zag zich gaarne tegen 1 Aug. geplaatst in een klein gezin; ook genegen behulpzaam te zijn in een winkel. Er zal meer op eene goede behandeling worden geteeld dan op hoog loon. Br. fr. lett. A, aan WOLPERS' Boekh., Middel.

PIJP-KERKORGEL te koop.

evenzo goed als nieuw. bevattende 2 klavieren en 10 registers. Sterk genoeg voor 3 à 400 zangers, geheel speelsaam in de kerk f 650.

Dagelijks te zien en te b. spelen aan de Orgelfabriek van

J. PROPER, Kampen.

NIEUWE BRIEFKAARTEN.

met of zonder firma bedrukt, worden dagelijks franco verzonden voor f 2.00 per 1000, door ZALSMAN te KAMPEN.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer groote

Amerikaansche Kachel,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevragen onder motto „Melios“ aan den Uitgever van de Bazin te KAMPEN.

Alom is de in teekening geopend op den Scheurkalender 1901

Een Lamp voor den Voet.

't Is 't eigen Woord des Heeren

Dat van genade ons spreekt;

Dat als een sterke hamer

De hardste harten breekt;

Dat als een zachte balsam

't Gewond gemoed geneest;

't Is 't zaad der weergeboorte

Door d' invloed van Gods Geest.

O, schrijf 't in onze harten

Uw heilig Woord, o Heer!

Dan vreezen wij geen satan,

Geen dood of oordeel meer.

Want bergen zullen wijken,

De wereld zal vergaan,

Maar 't Woord-het Woord des Heeren

Zal eeuwiglijk bestaan.

Wie nog een intekenlijst verlangt

gelieve die aan te vragen bij den uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

Boek- en Handelsdrukkerij

VAN DE

Uitgeversmaatschappij „DE VECHT“

Breukelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgave van het Geref. Traktaatgenootschap „FILIPPUS“)

Beveelt zich beleeft aan voor de levering van alle voorkomende drukwerken. Fraai werk. Vluggende bediening. Concurrerende prijzen.

Bij den Uitgever G. PH. ZALSMAN te KAMPEN verschijnt:

De Vluggende Franschman,

of handleiding om, zonder onderwijzer in korten tijd Fransch te leeren lezen schrijven en spreken. 7de druk 50 ct.

De Vluggende Duitscher,

of handleiding om, zonder onderwijzer in korten tijd Duitsch te leeren lezen schrijven en spreken. 4de druk 50 ct.

De Vluggende Engelschman,

of handleiding om, zonder onderwijzer in korten tijd Engelsch te leeren lezen schrijven en spreken. 7de druk 50 ct.

De Vluggende Italiaan

of handleiding om, zonder onderwijzer in korten tijd Italiaansch te leeren lezen, schrijven en spreken. 3de druk 50 ct.

De Vluggende Spanjaard,

of handleiding om, zonder onderwijzer in korten tijd Spaansch te leeren lezen schrijven en spreken. 50 ct.

De vluggende Latinist.

Eene handleiding voor hen, die door eigen oefening zich de Latijnsche taal wenschen eigen te maken. 2de dr. 75 ct.

De Accurate Boekhouder

of handleiding om, zonder onderwijzer, in weinige uren het gewoon en dubbel of Ital. Boekh. te leeren. 3de dr. 50 ct.

Handboek voor iedereen die Fransch leert

Volledige voorstelling van de uitspraak van alle Fransche woorden, zooals deze tegenwoordig door de beschaaftde wereld te Parijs uitgesproken worden. f 1.00

8 BROCHURES 75 cent in plaats van f 3.90.

GIJZEN. Kerkformatie (50 bladz.) 40 ct. voor 10 ct.; Zestien Amsterdamsche resolutiën (55 bladz.) 50 ct. voor 15 ct.; TEN HOOR. Afscheiding en doeleantie (154 bladz.) 90 ct. voor 30 ct.; Afscheiding of doeleantie (113 bladz.) 60 ct. voor 20 ct.; VAN NIS. De volheid des tijds (38 bladz.) 20 ct. voor 10 ct.; VAN VELZEN. Open brief inzake het ambt der overheid (16 bladz.) 25 ct. voor 10 ct.; Verdediging en toelichting van eene zinsnede uit art. 36 der Nederl. Grondwet (72 bladz.) 60 ct. voor 20 ct.; Gelegenheidsrede (56 bladz.) 50 ct. voor 15 ct.

Iedere brochure wordt op ontvangst van het bedrag franco toegezonden tegen de daarbij vermelde prijzen. Wie al de 8 stuks verlangt, zende postwissel van slechts 75 ct., waarbij staat, „BROCHURES“ aan den boekh. T. SLAGTER te Kollum (Fr.)

Bij ZALSMAN te KAMPEN komt van de pers:

Misbruikte

Schriftuurplaatsen,

DOOR

E. KROPVELD.

TWEDE DRUK. 129 bladz.

Ing. 80 ct. geb. f 1.20.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Huisen verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord, onder redactie van Prof. L. LINDEBOOM, Hoogleraar a/d Theol. School te Kampen.

Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.

Reeds 5 No's. zijn verschenen.

De prijs is slechts f 1.50 per jaar, franco per post. Men kan intekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een solied boekhandelaar.

VEREENIGING CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK gevestigd te Nijkerk.

Heden werd als 5e deel van den 3en jaargang aan de leden verzonden:

Dokter Voorwaart's

strijd en overwinning

door ERNST SCHRILL.

EERSTE DEEL.

24 vel = 384 bladzijden.

Het 2e deel is in bewerking en wordt binnenkort aan de leden toegezonden. Prijs der beide deelen inge. f 3.60; geb. f 4.40.

De contributie voor leden der vereeniging is f 5.— per jaar, waarvoor elk lid minstens 100 vel druks ontvangt. Zij betalen dus slechts f 0.05 per vel, d. i. voor het heden verschenen boek en het daarbij behorende 2e deel f 2.— inge.; f 2.70 geb. Wie zich thans bij zijn boekhandelaar of bij den uitgever als lid laat inschrijven ontvangt onmiddellijk

1. SCHRÖDER: Op Jezus zien,
2. MANN: Domineestypen,
3. Onze Christelijke feestdagen,
4. v. d. FLIER: Voer vrijheid en recht,
5. Dokter Voorwaart's strijd en overwinning I,

en het volgende deel direct bij verschijsning.

Het uitvoerig prospectus wordt op aanvraag onmiddellijk toegezonden door den uitgever

G. F. CALLENBACH te NIJKERK.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door Ds. S. Sleeswijk Visser te Rijsoord uit Barendrecht f 50, uit Rijsoord f 48, uit H.-I.-Ambacht f 17, uit Bolnes f 5.50, samen f 120.50; door Ds. H. de Koning te Mijdrecht, uit Mijdrecht f 27, uit Vinkeveen f 9, uit Winis f 13, samen f 49; door den heer G. A. van Breuk te Geldermalsen f 10; door den heer D. Veerman te Boskoop f 7; door den heer C. van Essen Mz te Brandwijk f 69.25; door den heer W. Voogd te Nieuw-Loosdrecht f 5; door den heer W. Geurts Wm. te Ophoven f 12.50; door den heer J. Weeven te Aduard f 20; door den heer J. Diepenhorst te Strijen f 13; door den heer G. de Leeuw te Utrecht van H. f 3; door den heer H. Zoethout te Oudega f 117.50; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen f 107.75; door den heer J. Hartkamp te Maassluis, uit Maassland f 10, Rozenburg f 20.50, uit Maassluis f 59.50, samen f 90.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)

Van de Geref. kerk te Zwolle f 74.85; van idem te Zwartsluis f 25.75/2; van idem te Steenwijk A f 4.35; van idem te Staphorst f 4; van idem te Zalk f 5.75; van idem te Oldemark f 2.20; van idem te Hasselt (1/2 coll.) f 4.63; van idem te Steenwijk B f 20.95; van idem te Wilsom f 1.94; van idem te Langeslag f 3.68; van idem te Gouda A (Dec/April) f 6.60; van idem te Marken f 7.86; van idem te Landsmeer f 6.62/2; van idem te Nieuwendam f 3.50; van idem te Edam f 3.07/2; van idem te Broek f 2.95; van idem te Purmerend f 3.78; van idem te Monnikendam f 8.25; van idem te Oostzaan f 1.67; van idem te Buiksloot f 3.39/2; van idem te Holysloot f 1.45; van idem te Zunderdorp f 2.48; van idem te Oudsborg f 6.80; van idem te St.-Anna-Parochie f 5.15; van idem te Wierden f 7.06; van idem te Warten f 1.24; van idem te Huijzen f 1.70; van idem te Britsum f 6.30; van idem te Hallum f 10; van idem te Weesp B (1/2 coll.) f 4.70/2; van idem te Muidersloot f 0.97/2; van idem te Naarden f 3.43; van idem te Muiden f 1.24/2; van idem te Bussum f 6.30; van idem te Ankeveen f 0.88.

Voor het Studiefonds:

Door den heer G. de Leeuw te Utrecht van A. v. E. f 10; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen f 1.

Aan Schenkingen:

Door Ds. S. Sleeswijk Visser te Rijsoord, uit Barendrecht f 2.50; door Ds. H. de Koning te Mijdrecht, van de Wed. D. O. f 2.50; van M. M. te Bolsward f 1; door Prof. Dr. H. H. Kuyper, van N. N. te Z. Beveland f 5; door den heer H. Rollman te Bodegraven, van N. N. te Aarlanderveen f 10; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen, van P. J. S. te V. f 10.

Voor de Bibliotheek:

Van Prof. L. Lindeboom te Kampen: Jaargang 11—17 van De Roeper (1893—99) gebonden in 2 banden.

Van den heer R. Balt te 's-Gravenhage: M. A. Pont, Stenografie in het leger.

Van Deputaten voor de behartiging der belangen van onze visscherlieden: Verslag van den Arbeid te Lerwick.

Van den schrijver: Het onechte kind tusschen de ongewilde moeder en den „beweerden“ of gerechtelijken vader, door Jhr. Mr. W. T. Roebusen.

Van den schrijver: The Alabama Arbitration, bij Th. W. Balok (Philadelphia).

S. J. SEEFAT,

Hilversum. Penningmeester.

St